

Utlendingsdirektoratet
Norwegian Directorate
of Immigration

Årsrapport 2023

Utlendingsdirektoratet

Innhold

1	Leders beretning	5
2	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	7
2.1	Organisering av virksomheten	8
2.2	Hovedtall 2023.....	9
2.2.1	Utvalgte nøkkeltall 2021–2023	10
2.2.2	Nøkkeltall fra årsregnskapet.....	12
2.3	Bevilgning etter post	12
3	Årets aktiviteter og resultater	14
3.1	Overordnet omtale av måloppnåelse 2023.....	14
3.1.1	Automatiseringsgraden øker for statsborgerskapsaker.....	15
3.1.2	Lang ventetid, men redusert restanse for permanent oppholdstillatelse	15
3.1.3	Fortsatt økning i visumsaker.....	16
3.1.4	Tilleggsbevilgning til behandling av søknader om oppholdstillatelse som faglært 16	
3.1.5	Utvvisning	18
3.1.6	Sesongsaker	18
3.1.7	Nedgang i oppholdstillatelser som student	18
3.1.8	Familieinnvandring	18
3.1.9	Økning i antall asylsøknader	19
3.2	Bedre saksflyt i utlendingsforvaltningen	19
3.2.1	Effekter av gjennomførte tiltak.....	19
3.2.2	Forutsigbar saksflyt til Utlendingsnemnda (UNE)	23
3.3	Utvikling, digitalisering og effektivisering	23
3.3.1	Forprosjektet basismodernisering Modulf	23
3.3.2	Modernisering av person (ModPerson).....	23
3.3.3	Kunstig intelligens	24
3.3.4	Internasjonal portefølje O 5: Schengen IT-tilpasninger	24
3.4	Bedre informasjon til brukerne	24
3.5	R7: Tilbakekall	25
3.5.1	Status og utvikling av tilbakekallsporteføljen	25
3.5.2	Behandlede saker og utfall i sak.....	26
3.5.3	Ressursinnsatsen og saker det er viktig å reagere med tilbakekall i	27
3.6	EØS.....	27
3.6.1	Saksbehandlingstid for søknader om oppholdskort til tredjelandsborgere etter EØS-reglene	28
3.7	Beskyttelse	29

3.7.1	Porteføljen for flukt	29
3.7.2	Lang ventetid.....	31
3.7.3	Automatisering	31
3.7.4	Nærmere om enslige mindreårige asylsøkere	32
3.7.5	Arbeid med barnets beste	33
3.7.6	R 1: Prioriteringer og føringer knyttet til behandling av asylsaker	34
3.7.7	R 4: Uttak av overføringsflyktninger.....	34
3.7.8	R 6: Nye metoder for aldersestimering	35
3.8	Retur.....	36
3.8.1	Arbeidet med retur	36
3.8.2	Tilbakevending	38
3.8.3	Europeisk samarbeid.....	38
3.8.4	Asylbyrået EUAA.....	38
3.8.5	EØS-midler	39
3.8.6	Tilskudd til internasjonalt migrasjonsarbeid	39
3.9	Mottak og innkvartering.....	39
3.9.1	O 1: Evaluering av hvordan Nasjonalt ankomstsenter og ny asylsaksprosess har fungert i en ekstraordinær ankomstsituasjon	39
3.9.2	R 8: Bosettingsforberedende arbeid	40
3.9.3	R 9: Formåls- og kostnadseffektivt mottakssystem.....	41
3.9.4	R 10: Arbeidet med ankomstberedskap.....	41
3.9.5	Innkvartering	43
4	Styring og kontroll i virksomheten.....	45
4.1	Internkontroll.....	45
4.1.1	R12 Internkontroll forvaltning av tilskuddsordninger	45
4.2	Internkontroll i mottak.....	46
4.2.1	Systemet for saksbehandling, økonomi og logistikk (Mot)	46
4.2.2	Ytelser til beboere i mottak	46
4.2.3	Kontroll av akuttinnkvarteringer	46
4.3	Porteføljestyling.....	47
4.4	Anskaffelser og kontraktsoppfølging	47
4.5	Kvalitetsmålinger	47
4.6	Sikkerhet og beredskap	48
4.6.1	Sikkerhetsstyring.....	48
4.6.2	Informasjonssikkerhet	48
4.6.3	Personellsikkerhet.....	49
4.7	Akutt beredskaps- og kriseledelse	49
4.8	Personvern	49

4.9	Internrevisjon	50
4.10	Saker fra Sivilombudet.....	50
4.11	Aktivitet og redegjørelsesplikten	51
4.12	O7 Oppfølging av tillitsreformen.....	51
4.13	Fellesføringer.....	52
4.13.1	R 13 Antall lærlinger.....	52
4.13.2	R 14 Konsulentbruk.....	52
4.13.3	R15 Mulighetene for desentralisert arbeid	53
5	Fremtidsutsikter.....	54
6	Årsregnskap.....	55
6.1	Ledelseskommmentar til årsregnskapet 2023.....	55
6.1.1	Formål.....	55
6.1.2	Bekreftelse	55
6.1.3	Vurdering av vesentlige forhold	55
6.2	Årsregnskap	57
6.2.1	Revisjon	57
6.2.2	Prinsipper.....	57
6.2.3	Bevilgningsrapportering.....	57
6.2.4	Artskontorrapportering.....	57
6.3.1	Noter	58
7	Oversikt over omtale av rapporteringskrav	71
8	Figur- og tabelloversikt	73
9	Vedlegg.....	75

1 Leders beretning

UDIs arbeid i 2023 var preget av et fortsatt høyt trykk og stor aktivitet på mange områder. Ukraina-ankomstene og usikkerheten rundt denne situasjonen har preget deler av organisasjonen og den generelle beredskapen. De vedvarende høye restansene preget også virksomheten. Vi legger likevel stor vekt på å fortsette utviklings- og forbedringsarbeidet. Det samme gjelder forberedelsene til et fremtidig digitalt løft.

I 2023 fikk UDI bedre kontroll på restansesituasjonen. Restansene gikk ned med 12 000 saker samlet, og mest for søknader om statsborgerskap, der antallet som ventet på vedtak i utgangspunktet var høyest. Likevel var det samlede restansenivået ved utgangen av året på et altfor høyt nivå, og utgjør fortsatt en stor utfordring. I mange saker opplever brukerne lang ventetid uten at vi kan love bedring på kort sikt. Fordi kapasiteten vil være lavere i 2024, er det grunn til å forvente at restansene vil øke igjen, selv om vi setter inn flere tiltak for å forenkle og effektivisere.

Vi har fått bedre kontroll på tilbakekallssakene som en oppfølging av nye styringssignaler i tildelingsbrevet. Restansen er bygget ned med over 1 000 saker, og særlig andelen eldre saker er redusert. Det har mange fordeler. Mange brukere med tilknyttede saker får en avklaring, mange av dem etter å ha hatt saken stilt i bero i flere år. Den nye tilnærmingen gir UDI bedre mulighet til å rette innsatsen mot de mest alvorlige sakene og saker med størst effekt med tanke på å forebygge fremtidig misbruk.

Antallet asylsøkere utenom kollektiv beskyttelse økte noe i 2023 sammenlignet med 2022, og ligger klart over nivået for 2021. Dette har skapt et etterslep og lengre ventetider i asylsaker. UDI økte kapasiteten på dette området våren 2023, men antallet som venter på vedtak er fortsatt på et bekymringsfullt nivå.

I revidert nasjonalbudsjett fikk UDI ekstrabevilgning på 10 mill. kroner for å bygge ned restansene for arbeidssaker/faglærte, med sikte på å få den normale saksbehandlingstiden i slike saker ned mot 30 dager. Vi klarte å være der ved årsskiftet, og legger stor vekt på å kunne videreføre dette nivået gjennom 2024.

Ankomstene av flyktninger fra Ukraina har fortsatt å prege UDIs virksomhet. Antallet søknader om kollektiv beskyttelse lå på omtrent samme nivå i 2023 som i 2022. Ankomstene var ekstra høye deler av høsten, noe som blant annet førte til at belegget i mottak økte fra ca. 9 000 til 14 500 fra sommeren til utgangen av året. I siste del av 2023 og starten av 2024 falt ankomstene en del. Det er likevel grunn til å anta at ankomstene av ukrainere vil fortsette å ligge på et relativt høyt nivå, men at det vil variere gjennom året. Det er mulig at regjeringens ulike innstramningstiltak vil redusere ankomstene, men det er for tidlig å si noe sikkert om effektene. UDI legger stor vekt på å håndtere alle sider ved ankomstene fra Ukraina på en effektiv og god måte, i nært samarbeid med andre berørte etater.

UDI gjorde gjennom 2023 forberedelser til det store løftet som ligger i den planlagte basismoderniseringen av utlendingsforvaltningens digitale infrastruktur, nå kalt Modernisert utlendingsforvaltning (ModUlf). Utlendingsforvaltningens fagsystemer er utdaterte og av den grunn svært sårbare, og uten en modernisering av systemløsningene vil ikke utlendingsforvaltningen være i stand til å møte fremtidens utfordringer. Det sentrale styringsdokumentet ble slutført i starten av 2024 og vil danne grunnlag for ekstern kvalitetssikring (KS2). UDI planlegger for oppstart fra 2025, men fremdriften vil bero på bevilgninger i statsbudsjettet.

Videreutvikling og forvaltning av digitale løsninger er en sentral del av UDIs virksomhet, selv om dagens infrastruktur setter en del begrensinger. I 2023 la vi særlig vekt på arbeidet med å etablere flere heldigitale oppmøtefrie tjenester. Løsningen for fornyelse av kollektiv beskyttelse er et eksempel på dette. Fra høsten 2023 kan nordiske borgere søke og få norsk statsborgerskap uten personlig fremmøte underveis i prosessen. Vi jobber videre med flere

kandidater for slike tjenester. Gevinsten av dette arbeidet kommer først og fremst de berørte brukerne til gode, samt politiets førstelinje.

Oslo, 28. februar 2024

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Frode Forfang', written in a cursive style.

Frode Forfang
direktør

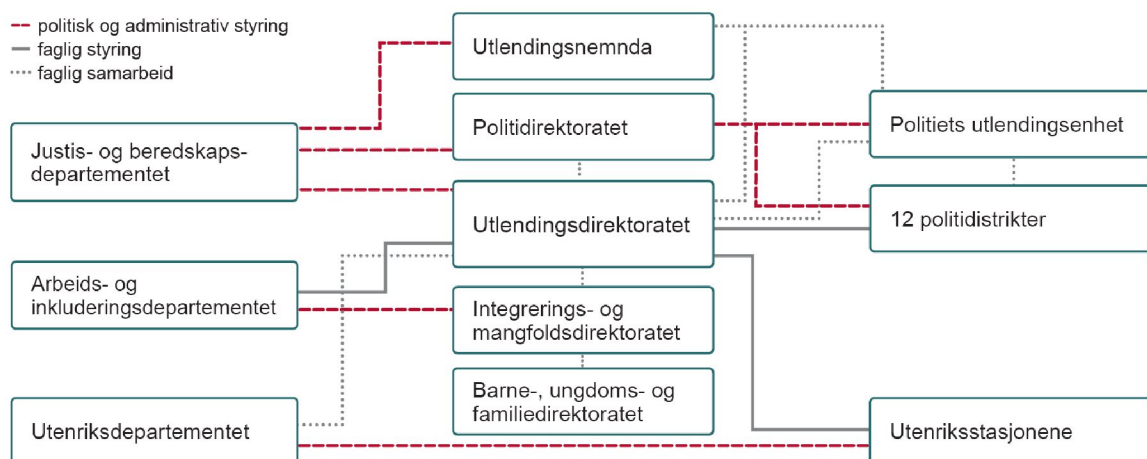
2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Utlendingsdirektoratet (UDI) er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (JD). Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) deltar også i den faglige styringen av UDI.

Siden opprettelsen av UDI i 1988 har samfunnsoppdraget vært å gjennomføre regjeringens innvandrings- og flyktningpolitikk. UDIs hovedoppgave er å behandle søknader etter utlendings- og statsborgerloven og være fagorgan på utlendingsfeltet.

UDI er den sentrale virksomheten i utlendingsforvaltningen, og vi samhandler tett med andre virksomheter i utlendingsforvaltningen, og andre som vi er avhengige av å samarbeide med for å levere effektive tjenester. Politiet, utenriksstasjonene, Utlendingsnemnda (UNE), NAV, Skatteetaten, kommunene, driftsoperatører for asylmottakene og frivillige organisasjoner, er blant de vi må samarbeide godt med for å lykkes med oppdraget vårt. At brukerne våre skal møte en enhetlig offentlig forvaltning er et viktig strategisk mål for UDI.

Figur 1 UDI sett i sammenheng med de andre aktørene i utlendingsforvaltningen

Brukerne våre søker om ulike former for opphold i Norge. De søker om besøksvisum, familieinnvandring, oppholdstillatelser for å arbeide og studere, statsborgerskap, permanent oppholdstillatelse og reisedokumenter. Vi behandler søknader om beskyttelse både fra asylsøkere og overføringsflyktninger. Vi fatter også vedtak om bortvisning og utvisning, og tilbakekaller tillatelser når det er grunnlag for det. Videre har vi ansvaret for at alle asylsøkere får tilbud om et sted å bo mens søknadene deres blir behandlet, og vi bidrar til å finne gode returløsninger for dem som må reise tilbake til hjemlandet sitt. UDI forvalter og videreutvikler IT-løsninger som også blir brukt av de andre virksomhetene i utlendingsforvaltningen.

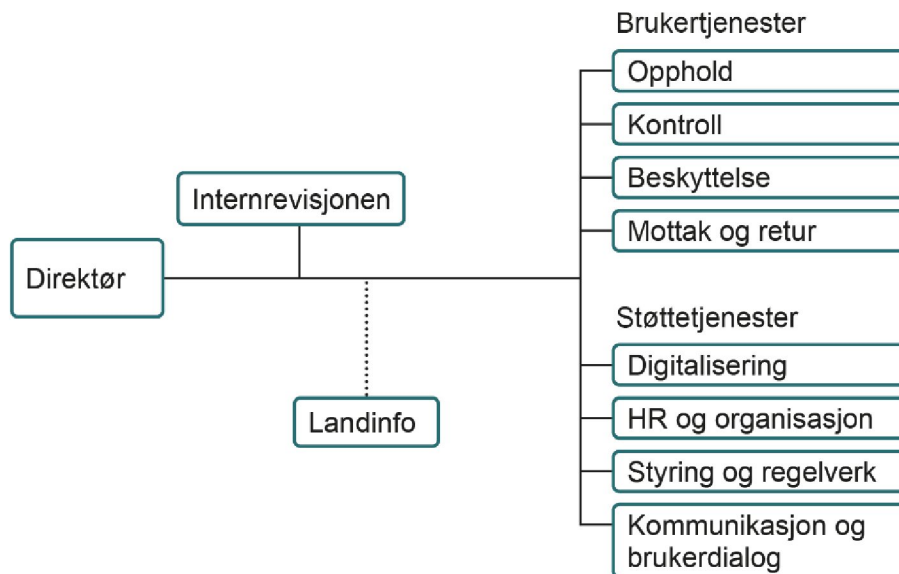
Oppsummert er oppdraget vårt å

- legge til rette for lovlig innvandring
- gi beskyttelse til dem som fyller kravene
- gi tilbud om innkvartering til asylsøkere
- ha omsorgen for enslige, mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år
- hindre misbruk av innvandringsregelverket
- bidra til raske returer av personer uten lovlig opphold
- gi faglige innspill til utviklingen av innvandrings- og flyktningpolitikken
- ha ansvaret for utlendingsforvaltningens felles IKT-systemer, og datautveksling med andre offentlige instanser
- ivareta forpliktelsene vi har til EU/Schengen

2.1 Organisering av virksomheten

UDI har hovedkontor i Oslo og regionskontorer i Narvik, Trondheim, Bergen, Kristiansand og Gjøvik, samt driftsoppgaver på Nasjonalt ankomstsenter i Råde.

Figur 2 Organisasjonskart

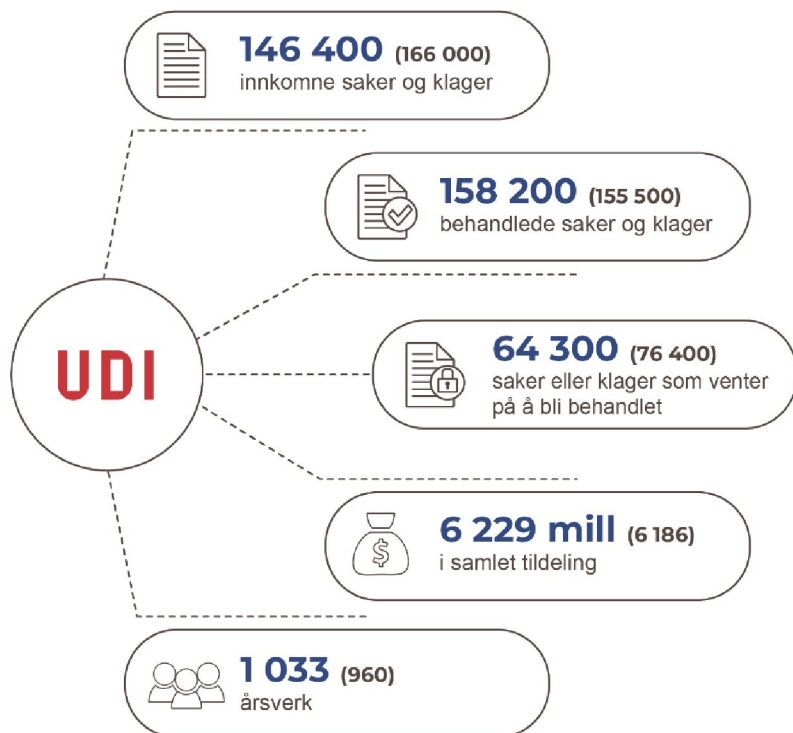

Vi er organisert rundt brukeren og brukerens behov, og skiller derfor mellom brukertjenester og støttetjenester. I brukertjenester jobber de som leverer tjenester direkte til brukerne våre, mens de som jobber i støttetjenester støtter brukertjenestene i dette arbeidet og har i tillegg oppgaver knyttet til direktoratsrollen.

Ledelsen består av direktør Frode Forfang, direktør for Kommunikasjon, Ingeborg Grimsmo, direktør for Beskyttelse, Wenche Fone, direktør for Opphold, Karl Erik Sjøholt, direktør for Kontroll, Kjersti Trøseid, direktør for Mottak og retur, Borghild Fløtre, direktør for Styring og regelverk, Stephan Mo, direktør for HR og organisasjon, Anne Vibeke Hellandsjø og direktør for Digitalisering, Dag Anders Brunstad.

2.2 Hovedtall 2023

Figur 3 Hovedtall 2023 (2022 i parentes)

2.2.1 Utvalgte nøkkeltall 2021–2023

Tabellene viser utvalgte nøkkeltall de siste tre årene¹

Tabell 1 Antall asylsøkere og nøkkeltall mottak

Nøkkeltall	2021	2022	2023
Asylsøkere totalt	1 656	40 014	40 744
Kollektiv beskyttelse		35 095	35 369
Ordinær		4 919	5 375
Enslige mindreårige asylsøkere totalt	181	1 224	1 135
Kollektiv beskyttelse		530	631
Ordinær		694	504
Antall mottak ved utgangen av hvert år	31	85	117
Gjennomsnittlig antall beboere i mottak ²	1 870	7 509	11 605
Gjennomsnittlig antall alternative mottaksplasser	204	5 552	432
Antall reist med assistert retur	127	89	155

¹ Tallene i denne rapporten er hentet ut fra en dynamisk database og vil derfor kunne påvirkes av endringer og etterregistreringer, og de vil kunne avvike fra tidligere års innrapporterte tall. Dette gjelder for samtlige tall i alle kapitler. I 2023 innførte vi ny statistikkdataplattform som har forbedret datakvalitet på innkomne, behandlede og ubehandlede saker i UDI, også bakover i tid. Dette har medført at enkelte tall avviker en del fra tidligere rapporteringen. Vi vil kommentere i rapporten der det er tilfelle.

² Ved utgangen av 2023 var det over 14 000 beboere i mottak, en økning fra under 9 000 ved utgangen av 2022. Økningen var på grunn av høye ankomster i månedene august til oktober.

Tabell 2 Antall behandlede saker og klager³

Antall behandlede saker og klager	2021	2022	2023
Asylsaker totalt	1 754	36 150 ⁴	39 314
Kollektiv beskyttelse		33 560	33 427
Ordinær		2 590	5 887
Overføringsflyktninger	5 426	3 991	2 422
Tilbakekall	1 834	2 350	3 089
Statsborgerskapssaker	45 209	42 998	40 239
Oppholds- og andre saker	51 376	70 958	73 180
Totalt	105 599	156 447	158 244

Tabell 3 Antall ubehandlede saker og klager⁵

Antall restanser	2021	2022	2023
Asylsaker totalt	956	4 376	7 361
Kollektiv beskyttelse		554	2 364
Ordinær		3 822	4 997
Tilbakekall	3 705	3 410	2 241
Statsborgerskapssaker	27 697	35 514	23 997
Oppholds- og andre saker	32 269	32 885	30 751
Totalt	64 627	76 185	64 350

³ Etter overgang til ny statistikkdataplattform økte det totale antallet behandlede saker med rundt 2 200 saker i 2021 og nesten 900 saker i 2022. Økningen skyldes at vi nå inkluderer sakstypen Dublinanmodninger fra utlandet, og vi behandlet i overkant av 1 000 slike saker i 2021 og 2022. Tabellen inkluderer dessuten alle behandlede saker om overføringsflyktninger, mens vi tidligere kun inkluderte førstegangssaker.

⁴ Tidligere inkluderte vi alle asylsaker som ble opprettet i utlendingsforvaltningen og derfor også asylsaker som ble henlagt i politiet og som aldri kom til UDI. De er ikke en del av UDIs produksjon og er nå fjernet fra tallene. Resultatet ble ca. 400 færre behandlede asylsaker i UDI i 2022 enn vi rapporterte i årsrapporten for 2022.

⁵ Som følge av overgang til ny statistikkdataplattform økte antall ubehandlede oppholds- og andre saker med rundt 1 900 ved utgangen av 2021 og rundt 1 100 ved utgangen av 2022. Det er fordi vi nå inkluderer ubehandlede saker om overføringsflyktninger, samt gjenopprettede saker, klager sendt tilbake til UDI fra UNE for ny vurdering og annullerte saker i alle sakstyper. Antall ubehandlede asylsaker ved utgangen av 2022 gikk ned med nesten 1 400 saker fordi vi ikke lenger inkluderer saker som er opprettet hos politiet, og som ikke er tilsendt UDI. Antall ubehandlede tilbakekallssaker og klager ved utgangen av 2021 økte med rundt 250. Det skyldes en rettelse i datagrunnlaget.

2.2.2 Nøkkeltall fra årsregnskapet

Tabell 4 Nøkkeltall fra årsregnskapet

Nøkkeltall fra årsregnskapet	2021	2022	2023
Antall årsverk ⁶	896	961	1 033
Samlet tildeling Post 01 Driftsutgifter (mill. kroner)	1 131	1 305	1 342
Utnyttelsesgrad Post 01	100 %	93 %	99 %
Utnyttelsesgrad Post 01–29	97 %	91 %	100 %
Samlet tildeling post 01–76 (mill. kroner)	2 210	6 186	6 229
Driftsutgifter post 01 (mill. kroner)	1 134	1 203	1 337
Lønnsandel av driftsutgifter på post 01	68 %	69 %	74 %
Lønnsutgifter per årsverk (kroner)	863 396	874 480	954 701

2.3 Bevilgning etter post

UDIs samlede tildeling (post 01-76) utgjorde 6 046,298 mill. kroner i 2023. Vi viser til kapittel 6 og vedlegget «Regnskapsrapport per 31.12.2023» for nærmere forklaringer og vurderinger av vesentlige forhold ved årsregnskapet.

⁶ Antall utførte årsverk er definert i Statens personalhåndbok PM-2019-13: Definisjon av utførte årsverk

Tabell 5 omfatter midlene som er stilt til disposisjon for UDI gjennom tildelingsbrevet 2023 med tillegg. Bevilgninger som er disponert og regnskapsført av JD er ikke med.

Tabell 5 Totaloversikt kap. 490 Utlendingsdirektoratet. Tall i tusen kroner.

Kapittel.post	Bevilgning 2023	Regnskap 31.12.2023	Regnskap i prosent av bevilgning	Mer/ mindre- utgift
490.01 Driftsutgifter	1 342 612	1 337 343	99,6 %	-5 269
490.21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak	3 310 745	3 323 925	100,4 %	13 180
490.22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	22 700	18 423	81,2 %	-4 277
490.23 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling	7 965	4 382	55,0 %	-3 583
490.45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	97 446	89 352	91,7 %	-8 094
490.46 Investeringer i Schengen IKT-systemer	138 657	58 272	42,0 %	-80 385
490.60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	451 951	436 485	96,6 %	-15 466
490.70 Stønader til beboere i asylmottak	624 251	582 542	93,3 %	-41 709
490.71 Tilskudd til aktivitetstiltak for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer	13 104	12 721	97,1 %	-383
490.72 Assistert retur og reintegrering i hjemlandet	31 905	24 909	78,1 %	-6 996
490.73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak	18 275	18 300	100,1 %	25
490.74 Internasjonale forpliktelser, kontingenter, mv.	106 786	107 732	100,9 %	946
490.75 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	57 282	28 313	49,4 %	-28 969
490.76 Internasjonalt migrasjonsarbeid	6 000	3 600	60,0 %	-2 400
Totalt	6 229 679	6 046 298	97,1 %	-183 381

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Overordnet omtale av måloppnåelse 2023

Ved utgangen av 2023 hadde UDI mottatt 146 400 saker og behandlet 158 200 saker. Vi bygget ned restansene med 11 800 slik at ubehandlede saker og klager nå er 64 300. Den største reduksjonen skyldes at antallet ubehandlede søknader om statsborgerskap ble redusert med 11 500 saker. I tillegg er restansen av faglært saker (arbeid) og Brexit søknader som er fremmet innen fristen (andre sakstyper) kraftig redusert. Restansen av asylsøknader, både kollektiv beskyttelse og ordinære, økte gjennom året.

Median ventetid for sakene som venter på å bli behandlet gikk noe opp fra 239 dager til 272 dager sammenlignet med 2022. Det er fortsatt mange gamle saker som forblir ubehandlet, og både søknader om statsborgerskap og permanent oppholdstillatelse har mange saker som er over ett år gamle. Median saksbehandlingstid for behandlede saker ligger på samme nivå som i fjor, 53 dager.

Tabell 6 Oversikt over behandlede og ubehandlede saker og klager

Sakstype	Behandlede saker og klager 2023	Saker og klager som ventet på svar per 31.12.2023	Endring i saker og klager som venter på svar siden utgangen av 2022	Median saksbehandlingstid for behandlede saker i dager 2023	Median alder på saker som venter på svar per 31.12.2023
Andre sakstyper	5 639	2 050	-1 118	108	197
Arbeid	17 398	1 762	-1 588	50	51
Dublinanmodninger fra utlandet ⁷	642	29	-10	7	172
EØS-saker	1 737	1 102	102	219	174
Familieinnvandring	19 626	10 482	416	119	171
Permanent oppholdstillatelse	5 023	6 702	-421	742	384
Reisedokument	4 262	1 139	-916	81	209
Statsborgerskap	40 239	23 997	-11 517	218	405
Tilbakekall	3 089	2 241	-1 169	639	587
Utdanning	6 618	1 522	349	58	114

⁷ Sakstypen Dublinanmodninger fra utlandet har tidligere ikke vært inkludert i disse tallene, men er også en del av saksbehandlingen og er derfor inkludert nå. Sakstypen inkluderer saker hvor det er spurt om overtakelse av asylsøkere fra utlandet til Norge etter Dublinregelverket.

Utvising	5 403	1 695	249	60	160
Visum	5 547	2 695	644	28	69
Øvrige flukt ⁸	3 707	1 573	159	77	191
Asyl (kollektiv beskyttelse)	33 427	2 364	1 810	8	23
Asyl (individuelt grunnlag)	5 887	4 997	1 175	158	191
<i>-herav ordinære enslige mindreårige</i>	629	445	-80	315	156
Asyl sum	39 314	7 361	2 985	10	94
Alle	158 244	64 350	-11 835	53	272

Under rapporterer vi om sakstyper med avvik eller vesentlige endringer som ikke blir omtalt i andre deler av rapporten.

3.1.1 Automatiseringsgraden øker for statsborgerskapsaker

Hovedårsaken til nedgangen i den samlede restansen skyldes at ubehandlede statsborgerskapsaker er redusert med 11 500 saker. Reduksjonen skyldes at vi mottok langt færre saker i 2023 enn året før, samtidig som vi behandlet nesten like mange saker. Det er likevel fortsatt mange som venter på å få saken sin behandlet, og ventetiden for de ubehandlede sakene økte fra 269 til 405 dager i 2023. Det er fordi vi får inn færre nye saker, slik at andelen eldre saken med lang ventetid øker. I tillegg er det flest nye saker som blir behandlet automatisk, og dermed får kort vente- og saksbehandlingstid.

Søknader fra syrere utgjør fortsatt en stor andel av ubehandlede saker, og bidrar til lang ventetid. I 2023 gjorde vi derfor større tiltak i saksbehandlingen, slik som arbeid med datakvalitet og ID-vurderinger, for å tilrettelegge for flere automatiserte vedtak i disse sakene. Det ga stor effekt. Totalt ble i overkant av 29 prosent av alle vedtak i søknader fra syriske borgere helautomatisk behandlet. Vi behandlet 9 300 saker fra syriske borgere, og antall ubehandlede saker for denne gruppen ble redusert fra 11 800 til 7 300.

Vi økte automatiseringsgraden for statsborgerskapsaker fra 30 til 39 prosent. Det er et godt resultat, som det også ligger arbeid bak fordi det for eksempel krever arbeid med ID avklaringer i forkant av at en sak blir behandlet automatisk.

3.1.2 Lang ventetid, men redusert restanse for permanent oppholdstillatelse

Saksbehandlingstiden for behandlede saker om permanent oppholdstillatelse økte fra 514 dager i 2022 til 742 dager⁹. Mens vi 2022 behandlet både nye og eldre saker prioriterte vi å behandle de eldste sakene i 2023, og det er årsaken til at saksbehandlingstiden gikk opp. I

⁸ Sakstypen øvrige flukt består hovedsakelig av saker om overføringsflyktninger og fornyelser av flukt tillatelse. Saker om overføringsflyktninger har tidligere ikke vært inkludert i denne tabellen.

⁹ Førstelinjen i politiet behandler den største delen av søknadene om permanent opphold, og saksbehandlingstiden for sakene som behandles hos politiet er vesentlig kortere.

2023 behandlet vi flere saker enn vi fikk inn, og antall ubehandlede saker ble redusert med om lag 400.

3.1.3 Fortsatt økning i visumsaker

I 2022 rapporterte vi om at antall innkomne visumsaker¹⁰ økte kraftig fra året før, og var tilbake på samme nivå som før pandemien. Økningen vedvarte i 2023 fra 5 000 til 6 200 innkomne saker. Selv om vi behandlet 1 500 flere saker enn året før økte restansen med 700 saker.

De fleste visumsaker blir behandlet ved utenriksstasjonen, og det er kun tvilssakene¹¹ og klager på avslagsvedtak som blir behandlet i UDI. Den største andelen (98 prosent) av ubehandlede visumsaker var klager på vedtak utenriksstasjonene hadde fattet og hvor UDI skulle behandle klagen. Median saksbehandlingstid på behandlede klager var 319 dager, en økning fra 175 i 2022. Årsaken til økningen er at vi ikke hadde kapasitet til å behandle den store mengden klager i 2022 og 2023. Det gjorde at både restansen, ventetiden på ubehandlede klager og saksbehandlingstiden på behandlede klager økte.

Vi prioriterte å behandle førstegangssaker innen fristen på 45 dager. Median saksbehandlingstid på førstegangsbehandling var 28 dager, noe som var en reduksjon fra 37 dager fra året før, og altså godt under fristen. 76 prosent av sakene ble behandlet innen 45 dager, og var en økning fra 62 prosent i 2022. Førstegangssakene som venter på behandling, hadde ved årsslutt en median ventetid på 69 dager. Det skyldes at det var få saker som ventet ved årsslutt, slik at noen eldre saker ga større utslag. Det har ikke påvirket saksbehandlingstiden ved inngangen til 2024.

Utenriksstasjonene har godt trykk på behandling av visumsaker, og vi er i tett kontakt med UD og utenriksstasjonene for å tidlig identifisere utfordringer i saksavviklingen. I løpet av året meldte vi om risiko for kapasitetsutfordringer på visse knutepunkt. Denne risikoen er redusert, og vi vurderer situasjonen som mer stabil.

Vi fikk midler fra EUs Grense- og visumfond (BMVI) som vi skal bruke til å styrke opplæringen og praksisdialogen med knutepunktene. Se også omtale under kapittel 3.3.2. Vi forventer at innkomne saker også vil øke i 2024, og fortsetter å prioritere å behandle førstegangssøknader innen fristen, og arbeidet for å forenkle klagesaksbehandling.

3.1.4 Tilleggsbevilgning til behandling av søknader om oppholdstillatelse som faglært

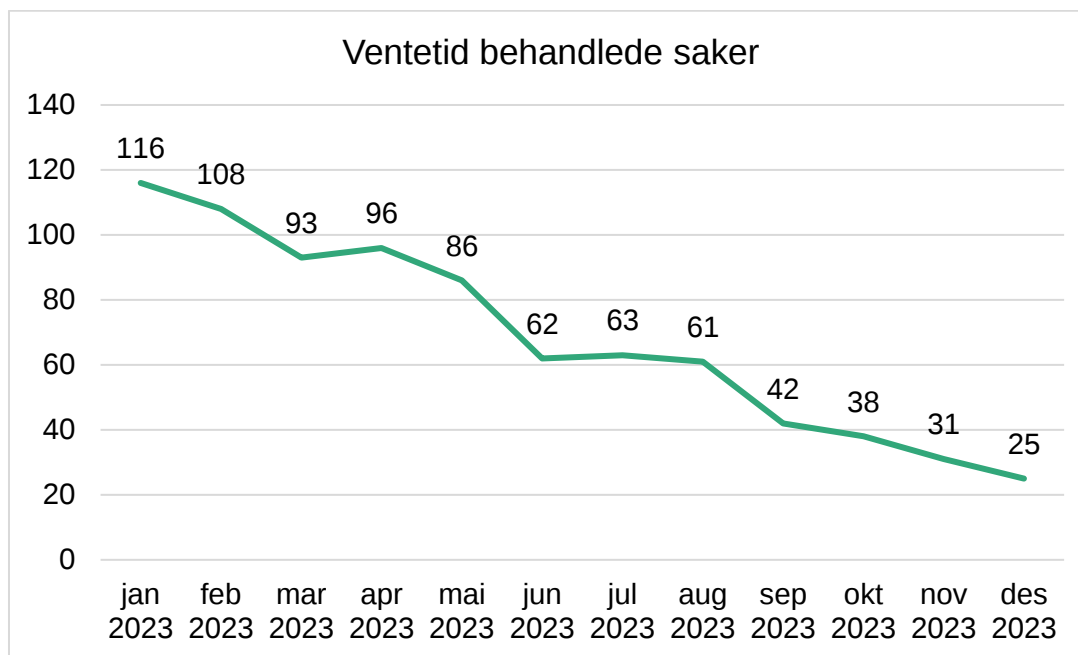
I 2023 mottok vi 10 800 og behandlet 12 600 saker om oppholdstillatelse som faglært. Det betyr at vi reduserte restansen med 1 800 saker i løpet av året, og restansen på ubehandlede saker var på 900 ved årets slutt.

Årsaken til reduksjonen er at UDI i revidert nasjonalbudsjett fikk en tilleggsbevilgning på 10 mill. kroner for å sikre at saksbehandlingstiden for søknader om oppholdstillatelse som faglært ble normalisert til 30 dager. Median saksbehandlingstid for året totalt sett var på 57 dager, en reduksjon på 7 dager fra 2022. Ved slutten av året ble sakene behandlet godt innenfor målet om 30 dagers saksbehandlingstid, med en median i desember på 25 dager.

¹⁰ UDI behandler både førstegangssaker og klager fra ambassadene. Førstegangssaker er tvilssaker som ambassadene sender til oss. I klagesaker har ambassadene først avslått. Når vi skriver visumsaker, mener vi både førstegangssaker hvor UDI fatter vedtak og klager på vedtak fattet av utenriksstasjonene.

¹¹ Pluss enkelte andre mindre kategorier (søkere med tidligere utvisning og nasjonalt visum)

Figur 4 Median ventetid for behandlede faglærtsaker per måned i 2023.

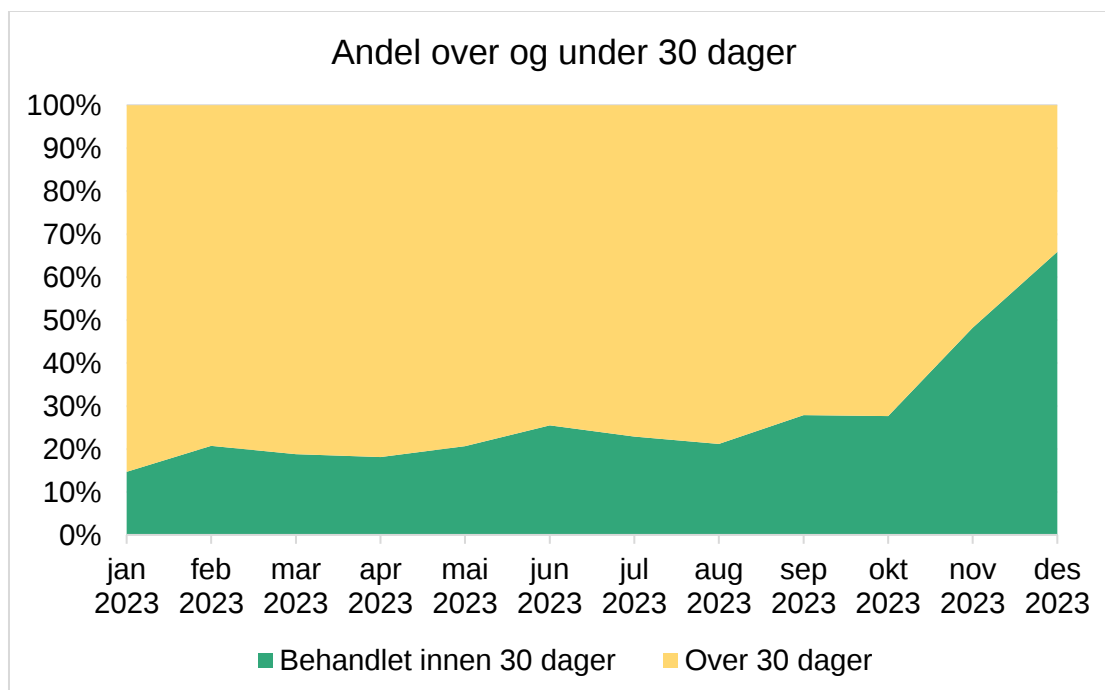

I første halvdel av året, før tilleggsbevilgningen, var median ventetid for behandlede saker 94 dager, mens ventetiden i andre halvdel var redusert til 40 dager. Vi behandlet også langt flere saker i andre halvår. 7 100 saker er en økning på over 30 prosent fra første halvdel.

Antall saker behandlet innen 30 dager var 3 100 (27 prosent), mot 2 400 og 24 prosent i 2022. Også andel av sakene som hadde lengre saksbehandlingstid enn ambisjonen på 30 dager, ble redusert i løpet av året.

Det viser at tilleggsbevilgningen har gitt ønsket effekt.

Figur 5 Andel faglærtsaker behandlet over/under 30 dager

Som i 2022 oppdaget vi også i år flere tilfeller av falske dokumenter. Slike saker er tidkrevende, både for saksbehandlingen i UDI og fordi saker der vi mistenker juks blir sendt

til ambassadene for verifisering. Verifisering er tidkrevende og økningen i saker som sendes til verifisering øker presset på ambassadene og fører til lengre ventetider. I om lag 10 prosent av de innkomne sakene hadde vi mistanke om eller oppdaget en form for misbruk.

Restansen på 900 saker hadde ved utgangen av året en median ventetid på 82 dager, mot 68 dager på samme tid året før. Over halvparten av dem som ventet på å få saken sin behandlet ved slutten av året var søkere fra Kosovo, India eller Vietnam. De aller fleste søknadene fra disse landene blir sendt til verifisering. Median ventetid for ubehandlede saker reduseres til 45 dager hvis vi ekskluderer disse landene fra beregnet median ventetid.

En effekt av at vi oppdager juks er at det kan føre til nedgang i søkere som søker på falskt grunnlag. Eksempelvis mottok vi 575 saker fra Kosovo i 2022, mens antallet var redusert til 280 i 2023.

Årlig får UDI en kvote på antall faglært førstegangstillatelser vi kan gi uten at vi gjør en vurdering av arbeidsmarkedet i hver enkelt sak vi skal innvilge¹². Kvoten var på 6 000 i 2023 og vi innvilget 5 500 søknader innenfor kvoten, noe som var en liten reduksjon fra 2022.

3.1.5 Utvisning

I 2022 rapporterte vi om at antall utvisningssaker økte kraftig fra året før. Økningen fortsatte, og i 2023 kom det 5 600 utvisningssaker mot 4 000 året før. Økningen skyldtes i all hovedsak et stort antall innkomne saker der det ble avdekket flere modustilfeller av misbruk og juks i oppholdssaker, og særlig innenfor faglært-porteføljen, som vi har beskrevet tidligere.

UDI fortsatte trenden med å behandle flere saker, og i 2023 ble det behandlet 5 400 saker, sammenlignet med 4 100 i 2022. Ved utgangen av året hadde vi 1 700 ubehandlede saker, bare 250 flere enn på samme tid i fjor.

3.1.6 Sesongsaker

I 2023 lå median saksbehandlingstid på 33 dager, om lag uendret fra 2022. Vår vurdering er at vi leverte på kravet om å behandle søknaden innen arbeidsstart i søknader hvor vilkårene for en tillatelse var oppfylt.

3.1.7 Nedgang i oppholdstillatelser som student

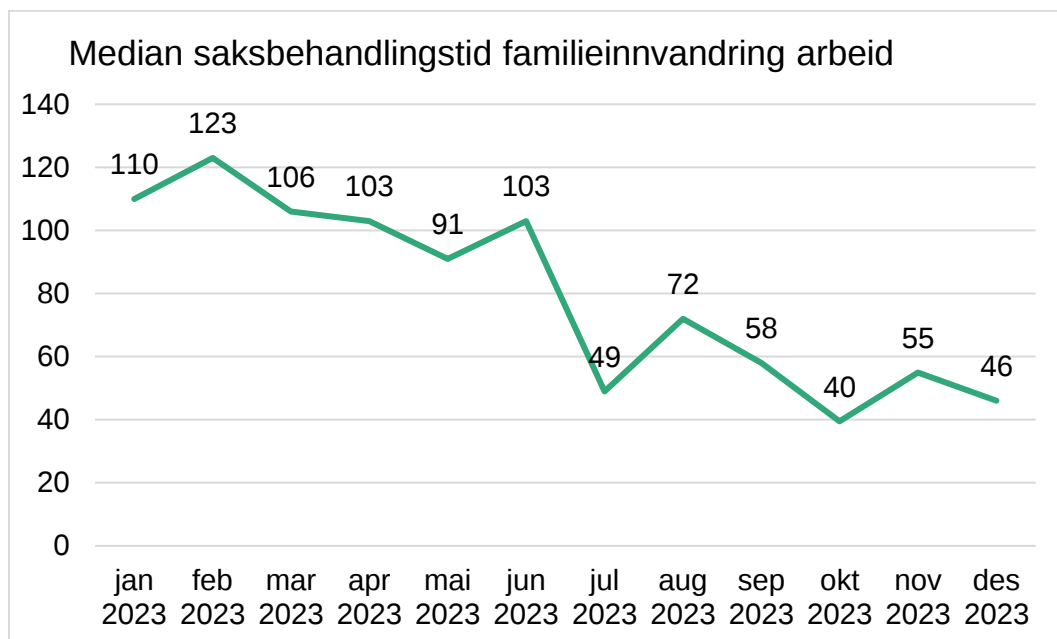
I 2023 mottok vi 4 800 søknader om oppholdstillatelse som student. Det var en nedgang fra 6 600 i 2022. Nedgangen skyldes at regjeringen innførte studieavgift for gradsstudenter fra land utenfor EØS og Sveits fra høstsemesteret 2023. Et eksempel på effekten innføringen hadde er at vi mottok 1 000 saker i juni 2023, mens vi mottok 1 600 saker i samme måned året før.

3.1.8 Familieinnvandring

Restansen av ubehandlede saker om familieinnvandring økte med 400 saker. Den største reduksjonen var i saker der referansepersonen er arbeidsinnvandrer. Vi bygget ned antall ubehandlede saker med 850. Disse sakene hadde en median saksbehandlingstid på 80 dager, og ble prioritert som en del av satsningen på faglært-porteføljen. Saksbehandlingstiden ble redusert etter at vi mottok tilleggsbevilgningen i revidert nasjonalbudsjett, slik figuren viser.

¹² jf. utlendingsforskriften §§ 6-1 4 og 6-12.

Figur 6 Median saksbehandlingstid familieinnvandring arbeid

Restansen i familieinnvandringssaker der referansepersonen er norsk eller nordisk, og ordinære søknader om familieinnvandring økte med 550 saker i 2023. Vi hadde ikke kapasitet til å behandle alle innkomne saker. Saksbehandlingstiden økte fra 132 til 200 dager, fordi vi jobbet intensivt med å behandle de eldste sakene i en periode.

Søknader om familiegjenforening med referanseperson fra Syria som hadde flyktningstatus, doblet seg i 2023. Vi hadde 1 600 innkommende saker og klager i 2023 mot 780 i 2022. Grunnen var en økende andel innvilgelser i asylsaker fra Syria fra andre halvår i 2022.

3.1.9 Økning i antall asylsøknader

Ved inngangen til året antok vi at det ville komme 5 000 asylsøkere til Norge. UDI mottok 5 400 ordinære asylsøknader i 2023 mot 4 900 i 2022. Det kom flest ordinære asylsøknader fra syriske, ukrainske og afghanske borgere.

Restansen av ubehandlede asylsøknader (ekskludert klager) har økt med nesten 900 saker i 2023 og er nå på 4 400 saker. Ca. 1/3 av sakene er 12 måneder eller eldre. Sakene som ble behandlet i 2023 er langt på vei eldre saker. Det forklarer hvorfor saksbehandlingstiden gikk opp fra 98 dager til 158 dager i 2023.

3.2 Bedre saksflyt i utlendingsforvaltningen

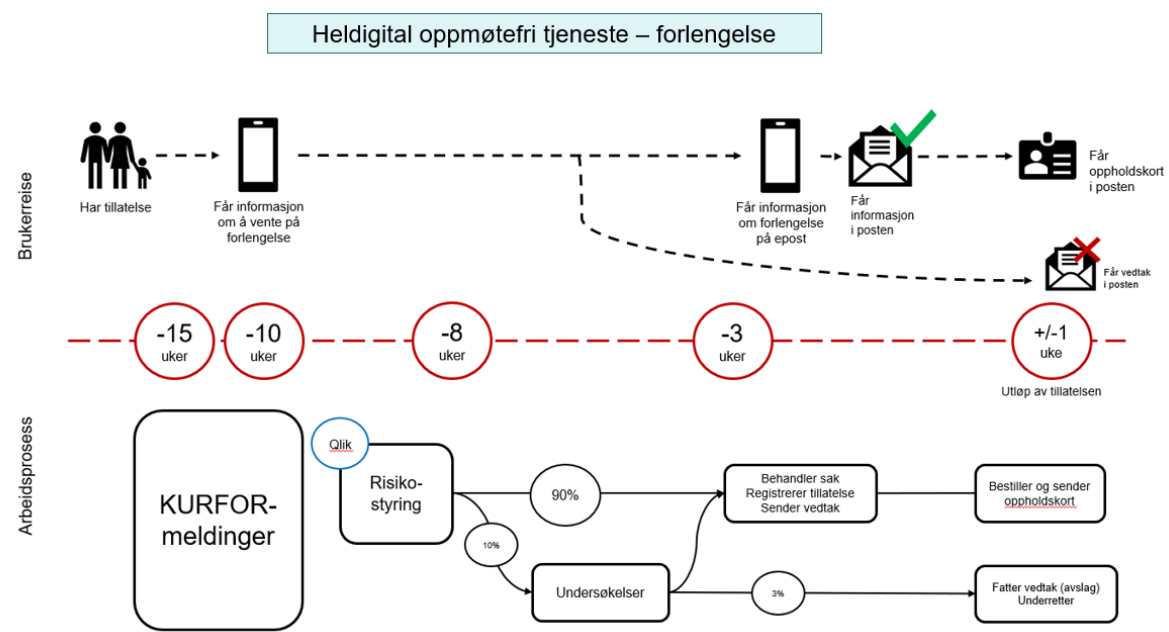
3.2.1 Effekter av gjennomførte tiltak

Heldigitale, oppmøtefrie tjenester der det er formålstjenlig for brukeren og forvaltningen, er et sentralt mål for UDI. I 2023 har vi blant annet jobbet med

- nye måter å styre, lede, organisere og jobbe på med økt brukerfokus, tverrfaglighet og tverretatlige samarbeid
- ny opplastningstjeneste, versjon 1.0
- å digitalisere ved å utnytte mulighetene av at mange av våre brukere har BankID
- å styrke kompetanse og kapasitet i sentrale deler av kjerneprosessen ved at UDI kommer tidligere inn

Satsningen på disse tiltakene medførte at vi lanserte to nye heldigitale, oppmøtefrie tjenester i utlendingsforvaltningen i 2023. Det var forlengelse av kollektiv beskyttelse, som ble lansert i mars, og melding om norsk statsborgerskap for nordiske borgere, som ble lansert i oktober. Brukerne trenger ikke å møte fysisk, og de aller fleste sakene blir håndtert uten manuelle ressurser fra forvaltningen. Samlet oversikt over status for tiltak for bedre saksflyt i utlendingsforvaltningen kommer frem i vedlegg 1.

I tjenesten for forlengelse av kollektiv beskyttelse er det forvaltningen som tar initiativ til forlengelsen og brukeren blir informert underveis om håndteringen av saken. I de aller fleste sakene trenger ikke brukeren å foreta seg noe, og håndteringen av sakene er helautomatisert fra forvaltningens side. Det er ingen ventetid for brukerne i denne løsningen. Hvis denne tjenesten hadde vært innrettet slik vi vanligvis håndterer brukere som fortsatt skal ha opphold i Norge, hadde politiet måttet bruke store ressurser på håndtering av rundt 35 000 oppmøter i 2023, i tillegg til selve saksbehandlingen i forvaltningen. I dag håndterer et team på 10-15 personer i UDI denne porteføljen, inkludert de sakene som trenger manuell behandling.

Figur 7 Heldigital oppmøtefrie tjeneste for forlengelse av kollektiv beskyttelse

I tjenesten for nordiske borgere som skal melde seg norske, logger brukerne seg på med BankID når de skal bruke tjenesten. Dette gjør at vi ikke trenger å kreve at søkeren møter fysisk på et politikontor. Brukeren laster også opp de dokumentene de tidligere måtte levere fysisk hos politiet.

Vi erstattet også oppgavene politiet og UDI gjør i disse sakene med automatiserte prosesser. Effekten for forvaltningen er at sakene i de aller fleste tilfellene håndteres uten at det er behov for manuell behandling. 90 prosent av alle meldinger om statsborgerskap har vært heldigitale og oppmøtefrie siden dette ble mulig i oktober 2023. For brukerne er gevinsten at ventetiden blir vesentlig kortere, og median ventetid i disse sakene er én dag. I tillegg slipper de å ta seg fri fra arbeid eller andre aktiviteter for å reise til et politikontor for å levere søknaden. Vi forventer at om lag 2 800 nordiske borgere vil melde seg norske i 2024. Kostnaden i tidsbruk for politiet med å håndtere disse sakene før endringen ble innført er beregnet til rundt 1,7 millioner kroner årlig (gitt en prognose på 2 800 saker). Hvis 90 prosent av sakene fortsatt går i det nye sporet, tilsier det altså en innsparing på 90 prosent av denne kostnaden hos politiet.

Melding om norsk statsborgerskap for nordiske borgere

UDI

Figur 8 Heldigital oppmøtefri melding om statsborgerskap for nordiske borgere

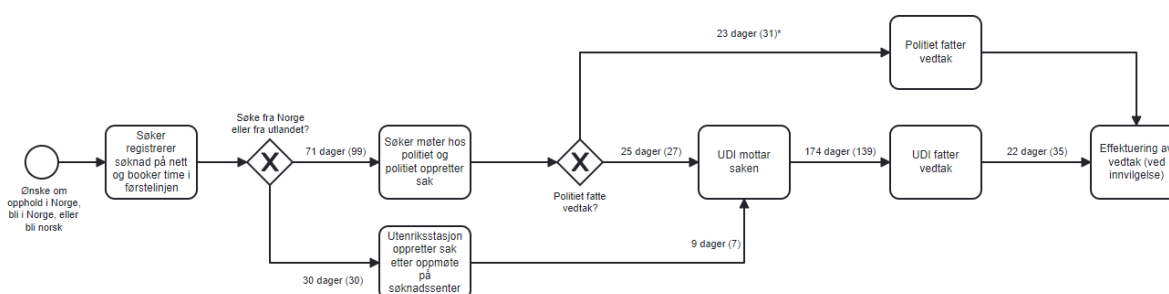
I tillegg til den direkte effekten av disse tjenestene, er det viktig at vi har fått etablert og testet ut to helt nye måter å levere tjenester på i utlendingsforvaltningen. Tjenestene fungerer så langt svært godt, og målet fremover er å tilby disse heldigitale, oppmøtefrie tjenestene til nye brukergrupper. De mest nærliggende er de brukerne som er i den delen av migrasjonsløpet der de har et opphold i Norge, men trenger å forlenge oppholdet, få et permanent opphold eller bli norske.

[Lær mer om heldigitale oppmøtefrie tjenester og effektene i denne filmen.](#)

I rapporten om utfordringer i sakskjeden som UDI og POD utarbeidet på oppdrag fra JD høsten 2022¹³, la vi ved en oversikt over gjennomsnittlig ventetid i de ulike delene av prosessen fram til vedtak i UDI, eller effektivt oppholdstillatelse. Under har vi gjort det samme på noen utvalgte sakstyper for 2023. I parentes står tallene for 2022.

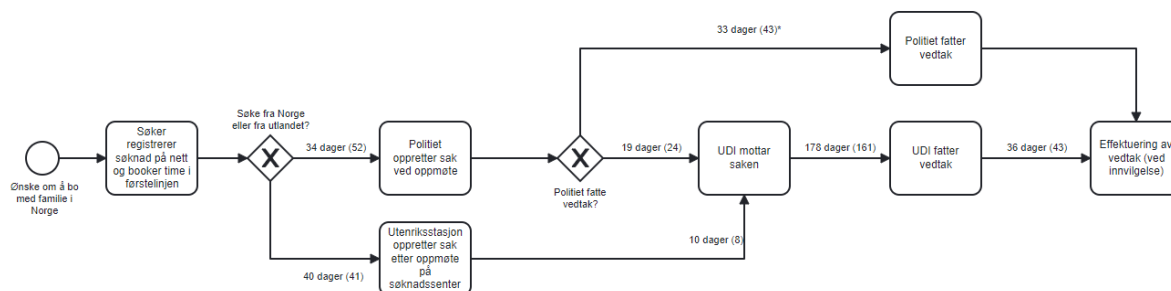
Den samlede vurderingen er at ventetiden er redusert for arbeidssaker, og at den er om lag uendret for øvrige sakstyper og alle sakstyper sett under ett. De viktigste endringene er at ventetiden fra søknad er registrert til førstelinje oppretter sak er redusert for alle sakstyper, mens tiden fra UDI mottar saken til vedtak fattes øker for alle sakstyper bortsett fra arbeidssaker.

Alle saker søkt på nett

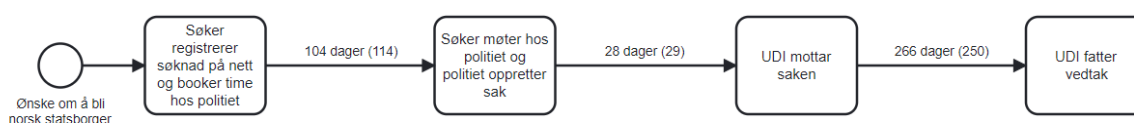

¹³ Svar på oppfølging av rapporten om utfordringer i saksflyten del 2, fra 1. desember 2022

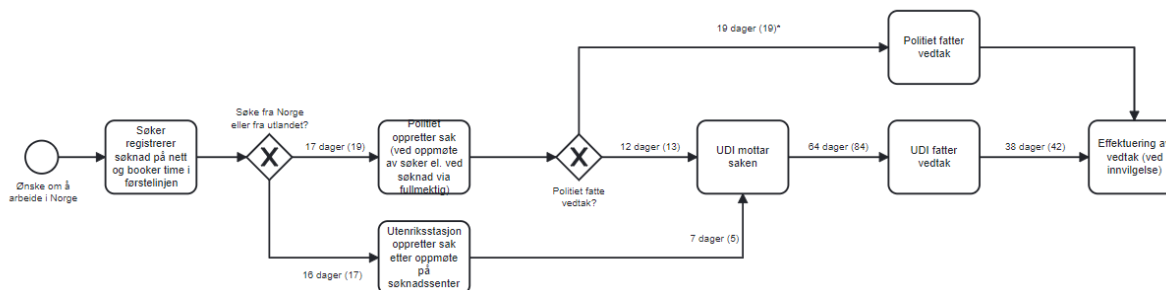
Familieinnvandring

Statsborgerskap

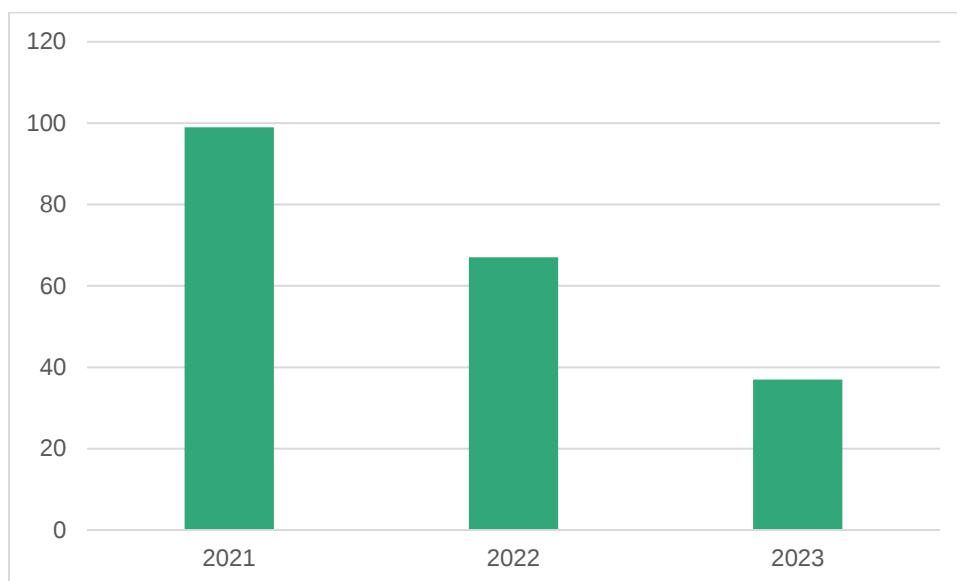
Arbeid

Vi gjør oppmerksom på at prosessene over ikke viser reell ventetid på timeavtale til politiet og utenriksstasjoner i 2023, ettersom vi tar utgangspunkt i saker som UDI har behandlet i 2023. Mange av de som fikk søknaden behandlet i UDI i 2023, leverte inn søknaden sin i 2022 eller tidligere, og ventetiden på timeavtale i oversikten under vil reflektere situasjonen da de leverte søknaden. Vi har derfor tatt med en egen oversikt over hva som faktisk var ventetid på timeavtale de siste tre årene i **Feil! Fant ikke referanseilden.** under.

Når det gjelder ventetiden som er oppgitt i de sakene der politiet fatter vedtak i figuren over (merket med *), så gjelder det søknader levert i 2023, og i parentes ventetiden for søknader levert i 2022.

Figur 9 Gjennomsnittlig ventetid på oppmøte

Figur 9 viser gjennomsnittlig ventetid i antall dager for alle sakstyper fra søknaden er registrert på nett, til saken er opprettet av politiet fra 2021 til 2023. I 2021 var ventetiden i gjennomsnitt 99 dager, i 2022 67 dager, mens den i 2023 i gjennomsnitt var 37 dager.

3.2.2 Forutsigbar saksflyt til Utlendingsnemnda (UNE)

Vi har som mål å sikre god saksflyt og informasjon til UNE, slik at søkeren ikke må vente unødvendig lenge på å få behandlet klagen sin. Sammen med UNE testet vi ut en ny struktur for samhandlingen, blant annet et skjema for informasjonsdeling, møter på strategisk nivå og en felles app for deling av data. Vi vil fortsette å videreutvikle dette i 2024.

3.3 Utvikling, digitalisering og effektivisering

3.3.1 Forprosjektet basismodernisering Modulf

Sammen med UNE, og i tett samarbeid med politiet og UD, leverte UDI første versjon av det sentrale styringsdokumentet (SSD) om modernisering av IT i utlendingsforvaltningen i mars 2023. Ekstern kvalitetssikrer (EKS) leverte sin supplerende analyse av kontraktstrategivalget og SSD med anbefalinger til Justis- og beredskapsdepartementet og UDI for det videre arbeidet. Forprosjektet jobbet med å oppdatere styringsdokumentet i 2023 frem mot endelig oversendelse til departementet 1. februar 2024, med påfølgende KS2 (ekstern kvalitetssikring) våren 2024.

I tillegg gjennomførte UDI en forstudie om utvikling av ny saksbehandlingsløsning for visumsaker i samarbeid med utenriksstjenesten, med midler fra EUs grense- og visumfond (BMVI). Utviklingen av en ny løsning vil med ytterligere BMVI-midler inngå som del av arbeidet i programmet Modernisert utlendingsforvaltning (ModUlf).

3.3.2 Modernisering av person (ModPerson)

Prosjektet Modernisering av person startet i 2022, men store deler av utviklingen ble gjennomført i 2023. Som en del av arbeidet ble det gjort forbedringer i datakvaliteten. Det vil bidra til at informasjonen om brukerne våre er lik i alle offentlige registre, tilrettelegger for videre automatisering av utlendingsforvaltningens prosesser, og forbedret samhandling på tvers av etater. Det ble i tillegg ryddet i eksisterende datagrunnlag.

Status for aktivitetene i 2023:

- Løsning for ID-avklaring med forbedret systemstøtte for vurdering av identitet ble gjort tilgjengelig i DUF i november 2023. ID-Avklaring fra NORVIS er planlagt i produksjon i februar 2024.
- Prosjektet utarbeidet en ny persondatamodell og startet arbeidet med tilpasninger i eksisterende systemportefølje som følge av denne restruktureringen.

Programmet Modernisert utlendingsforvaltning vil bygge videre på løsningene i ModPerson. Tiltakene som blir gjennomført med ModPerson vil bidra til bedre oppfyllelse av politiske mål om bedre ID-kontroll og sikrere identitet på personer som kommer til Norge. Det vil igjen bidra til bedre oversikt og kontroll med utlendinger som oppholder seg i Norge.

3.3.3 Kunstig intelligens

Direktørgruppen gjennomgikk et kompetanseprogram om kunstig intelligens rett før sommeren 2023 for å øke egen forståelse for KI og for å identifisere mulige bruksområder i UDI. Det ble også gjennomført et sommerprosjekt på veiledning for å bli bedre kjent med ChatGPT, noe som ga nyttig kunnskap om både muligheter og begrensinger. På slutten av året ble det avholdt et arbeidsmøte for å avklare hva som må på plass for at UDI skal kunne ta i bruk M365 copilot som er Microsofts tjeneste for kunstig intelligens for Office 365. Dette arbeidet vil videreføres i 2024.

3.3.4 Internasjonal portefølje O 5: Schengen IT-tilpasninger

UDIs program er i rute og følger den reviderte tidsplanen som ble besluttet i EU i oktober 2023. Forsinkelser i Schengens fremdriftsplan førte imidlertid til et økonomisk merbehov og en revisjon av fremdriftsplanene. UDIs program forholder seg til sentralt styringsdokument og er i prosess med å revidere rapporteringsregimet etter innspill fra departementet.

Status aktiviteter 2023:

- SIS recast: Ny løsning ble satt i produksjon 7. mars 2023.
- EES: UDI fikk levert nødvendige endringene som avslått kode i produksjonssystemet. Løsningen skal etter planen settes i produksjon høsten 2024.
- Det ble avholdt faste møter på ulike nivåer med politiet, UNE og UD gjennom hele året, samt tre styringsdialogmøter med departementet.

Den reviderte tidsplanen fra Schengen innebærer at programperioden blir utvidet med minst tre år.

3.4 Bedre informasjon til brukerne

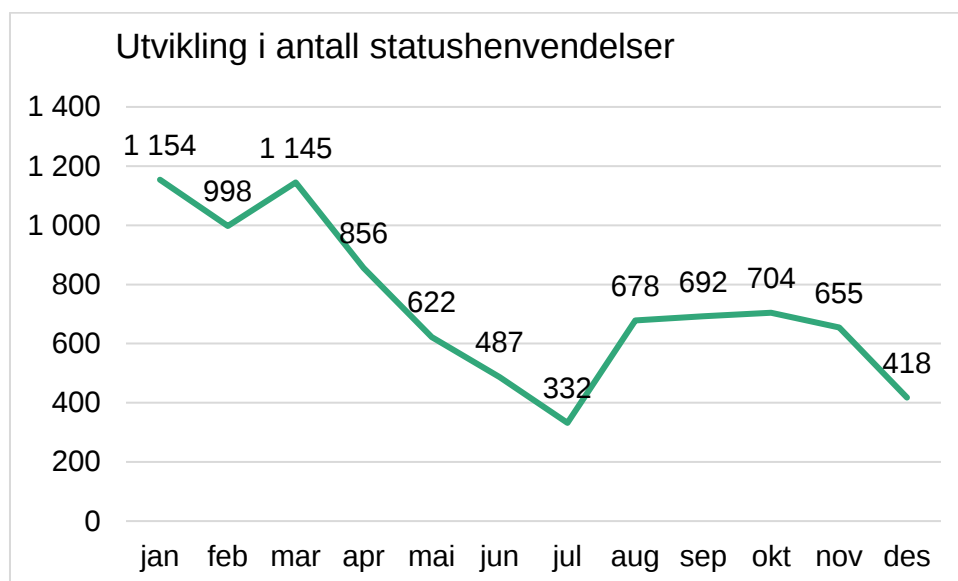
I 2023 mottok vi totalt 388 700 henvendelser til veiledningstjenesten. Det er en nedgang på sju prosent fra 2022. I løpet av året ble muligheten for å chatte med veiledningstjenesten utvidet til å gjelde for flere fagområder. Sju prosent av henvendelsene kom på chat. Vi besvarte 75 prosent av henvendelsene på telefon eller chat, noe som er omtrent det samme som i 2022.

I likhet med 2022, fikk vi flest spørsmål om statsborgerskap og familieinnvandring. Dette er saksporteføljer med store restanser. I starten av året var antall henvendelser høyere enn samme periode både 2022 og 2021, men fra august og ut året var det lavere. Det kan være en effekt av at vi jobbet aktivt med å målrette informasjon om saksbehandlingen til brukergrupper når vi hadde tilstrekkelig forutsigbarhet for å gjøre det, i tillegg til at vi utviklet en chatbot.

Vi jobbet for å være i forkant av brukernes informasjonsbehov. Blant annet sendte vi informasjon til om lag 740 søkere som hadde levert en søknad om familieinnvandring før 1. januar 2022. For å minske behovet for at de skulle ta kontakt med oss, sendte vi dem informasjon om fristen for når vi ville behandle søknaden deres, og beskjed om at UDI ville ta kontakt dersom vi trengte flere opplysninger fra dem. I tillegg skrev vi på udi.no at vi hadde begrenset kapasitet til å besvare henvendelser på telefonen og e-post i en periode, og vi sendte talemelding og SMS med samme ordlyd.

I første kvartal 2023 var rundt 30 prosent av registrerte henvendelser om familieinnvandring spørsmål om når saken ble behandlet, såkalte statushenvendelser. En effekt av de overnevnte tiltakene var at antallet henvendelser om status gikk ned i en periode. Samtidig erfarte vi at vi må gjenta den proaktive informasjonen for å trygge og informere brukerne, slik at de ikke trenger å kontakte oss.

Figur 10 Utvikling i antall statushenvendelser familieinnvandring

I løpet av 2023 hadde chatboten 33 300 henvendelser, noe som var en økning fra 13 100 i 2022. Av disse ble om lag 90 prosent besvart i chatboten, mens 10 prosent av de som henvendte seg til oss ønsket å få chatte manuelt med et menneske.

UDIs chatbot har blitt trent til å svare på henvendelser om praktisk hjelp med å fremme søknad i søknadsløsningene. I 2023 veiledet den i tillegg brukerne i hvordan de kan logge seg inn med ID-porten, vilkår for å søke om norsk statsborgerskap, og prosess og rettigheter til faglært arbeidsinnvandring. Med dette ble chatboten en reell kanal også for informasjon på utlendingsfaglige emner. Brukerne får raskt svar på det de lurer på, og chatboten kan som nevnt ha bidratt til reduserte antall henvendelser til den ordinære veiledningstjenesten. Denne oppskaleringen vil fortsette inn i 2024 etter hvert som flere fagmiljøer får nødvendig kompetanse.

3.5 R7: Tilbakekall

3.5.1 Status og utvikling av tilbakekallsporteføljen

Tilbakekall av tillatelser var ett av flere tiltak for å oppnå det overordnede målet om at alle som oppholder seg i Norge skal ha avklart identitet og lovlig opphold, i tildelingsbrevet for 2023. Både politiet og UDI kan opprette sak om tilbakekall på bakgrunn av ny informasjon, enten fra personen selv eller fra andre.

UDI har hatt store og til dels gamle restanser i denne porteføljen i flere år. Med nye og tydelige styringssignaler i tildelingsbrevet halverte vi restansene av saker som var over to år gamle, fikk god kontroll på nye, innkomne saker og konkretiserte hvilke saker vi skulle prioritere.

Antallet innkommende saker gikk ned fra 1 700 i 2022 til 1 500 i 2023. Hvis vi ser på enkelte subsakstyper er endringen større, særlig for tilbakekall av statsborgerskap hvor saksinngangen var mer enn halvert med 310 innkommende saker i 2022 mot 140 saker i 2023.

Endringen kom som en konsekvens av at UDI ble bedt om å rette innsatsen mot saker det er viktigst å reagere med tilbakekall. Å få kontroll på innkommende saker og tidlig vurdere om det er grunnlag for tilbakekall og hvilke tilleggsutredninger det eventuelt er behov for, gir bedre forutsetninger for å sikre raskere fremdrift i de riktige sakene.

UDI behandlet til sammen 3 100 tilbakekallssaker og klager i 2023, mot 2 350 i 2022. Det utgjorde en økning på over 30 prosent. Restansene gikk ned med 1 170 saker og klager. Noen flere saker resulterte i vedtak om tilbakekall, og i tillegg ble restansen redusert gjennom henleggelse, uten at vi økte ressursinnsatsen sammenliknet med 2022.

Ved utgangen av 2023 hadde UDI 2 240 ubehandlede tilbakekallssaker og klager til behandling.

3.5.2 Behandlede saker og utfall i sak

I 2023 fikk UDI bedre kontroll på tilbakekallsporteføljen ved at restansen ble redusert med over 1 150 saker. Særlig andelen ubehandlede eldre saker ble kraftig redusert gjennom året. Som følge av dette gikk den samlede saksbehandlingstiden opp fra 474 til 639 dager.

Samtidig lyktes vi med å sørge for rask fremdrift i nyere saker. Nesten halvparten, 46 prosent av sakene vi behandlet i 2023, var opprettet i 2022 og 2023.

Figur 11 Vedtak om tilbakekall i UDI i 2023 etter hjemmel og utfall

Hjemmel	Henleggelse	Ja til tilbakekall	Nei til tilbakekall	SUM
sbl 26 2	432	74	14	520
sbl 26 3	10	20	5	35
utl 37 1	94	30	14	138
utl 63	783	669	137	1 589
Totalt	1 319	793	170	2 282

En klar effekt av de nye styringssignalene var økningen i henleggelse av de eldste sakene om tilbakekall av statsborgerskap. Mens det i hele 2022 ble henlagt 129 saker etter statsborgerloven § 26 2. og 3. ledd, henla vi 442 saker i 2023. Dette er det viktigste grepet for å få avvirket de eldste sakene og få kontroll på denne delen av restansen. Dette gjelder i all hovedsak gamle saker der misbruket ikke er omfattet av det vi skal prioritere og det ville ha vært urimelig å utrede ytterligere når vi ser det opp mot hvor lenge utlendingen har ventet på en avklaring.

I saker der vilkårene for tilbakekall er oppfylt skal vi vurdere om utlendingen likevel fyller vilkårene for å få en ny oppholdstillatelse i Norge. Vi kan for eksempel gi en tillatelse i ny identitet, hvis det var grunnlaget for tilbakekallingen, eller fordi beskyttelsesbehovet fortsatt er der. Tillatelsene kan ofte være begrenset med hensyn til varighet og rett til å søke om familiegjenforening. Det er nokså likt fordelt om søkerne fyller vilkårene eller ikke.

I saker om tilbakekall etter statsborgerloven ligger det en betydelig sanksjon i å miste det norske statsborgerskapet med rettighetene og vernet det innebærer. Personen vil gå tilbake til sitt opprinnelige statsborgerskap. Hvis vi innvilger en ny tillatelse, kan den være både begrenset og bli ilagt tilleggstid.

I 2023 var det 394 personer som ikke fylte vilkårene for ny tillatelse mot 354 i 2022. Det var i tråd med styringssignalet om å prioritere de sakene som ikke ender med ny tillatelse.

Tabell 7 Vedtak om tilbakekall i UDI i 2023 etter hjemmel og om personen i ettertid er innvilget oppholdstillatelse

Vedtakshjemmel	Gitt tillatelse*	Ikke gitt tillatelse	Totalt
sbl 26 2	40	34	74
sbl 26 3	5	15	20
utl 37 1	13	17	30
utl 63 1	341	328	669
Totalt	399	394	793

Litt over halvparten av dem som ikke fikk ny tillatelse fikk tilbakekalt en tillatelse som var gitt etter regelverket for enten arbeid eller familieinnvandring. 113 av de 394 sakene var tilbakekall av tillatelser som var gitt etter søknad om beskyttelse.

3.5.3 Ressursinnsatsen og saker det er viktig å reagere med tilbakekall i

Det er særlig saker som gjelder grovt uriktige opplysninger om for eksempel nasjonalitet, pågående og systematisk misbruk, og saker der det ikke var grunnlag for ny tillatelse som ble prioritert. Der er også der vi mener effekten av tilbakekall er sterkest.

De nye styringssignalene hadde stor effekt i nye saker vi opprettet om tilbakekall i år, og særlig for tillatelser som er gitt på grunnlag av beskyttelse og statsborgerskap. Det ser vi ved en kontrollert saksinnangang og ved at terskelen for opprettelse av sak er noe hevet.

Nesten 30 prosent av sakene og klagene som ble behandlet i år ble opprettet i 2023. Å prioritere nye tilbakekallsaker er et viktig tiltak for å forhindre misbruk av asylinstituttet og stoppe pågående og systematisk misbruk. UDI fikk bedre kontroll på tilbakekallsporteføljen ved å avslutte flere eldre saker uten ytterligere utredning. Mange av dem ville fylt vilkårene for ny tillatelse i Norge, for eksempel av hensyn til barn.

Ressursinnsatsen ble også rettet mot nettverkssaker med flere personer, hovedsakelig norske borgere. Sakene er omfattende og tidkrevende å behandle. Typisk for disse nettverkene er at de er organisert, at misbruket har pågått over tid og ofte har forgreninger til andre land i Europa. De kommer fra ressurssterke familier i hjemlandet og har gjerne tilknytning til myndighetspersoner der. Noen har også koblinger til kriminalitet. Tillatelsene til familiemedlemmer vil også bli vurdert tilbakekalt.

3.6 EØS

EØS-borgere som vil registrere seg som arbeidstakere i Norge blir vurdert etter utlendingsloven § 117. Det er politiet som behandler sakene. Når de har vært i Norge i fem år kan de søke om varig oppholdsrett etter utlendingsloven § 115. Utlendinger som er

familiemedlemmer til en EØS-borger som har oppholdsrett og som selv ikke er EØS-borger, plikter å søke om oppholdskort dersom de skal oppholde seg i Norge i mer enn tre måneder, jf. utlendingsloven § 114 første ledd. Politiet kan fatte vedtak i sakene, men dersom det er tvil om vilkårene er oppfylt, blir saken sendt til UDI. Utlendingsmyndighetene har en lovpålagt frist til å utstede disse oppholdskortene innen seks måneder.

3.6.1 Saksbehandlingstid for søknader om oppholdskort til tredjelandsborgere etter EØS-reglene

Politiet og UDI behandlet i underkant av 1 400 saker etter utlendingsloven § 114 første ledd, mot 1 600 året før. UDI behandlet 44 prosent av disse. Flere av sakene som både UDI og politiet behandlet gikk over den lovpålagte fristen på 180 dager. 382 saker som UDI behandlet hadde en saksbehandlingstid som var over 180 dager, en andel på 63 prosent. Dette er en økning fra samme tid i 2022, da andelen var 44 prosent.

I 2023 brukte vi mindre kapasitet på å behandle disse sakene i UDI på grunn av interne prioriteringer. Økningen både i saksbehandlingstid og restanse var forventet og rapportert gjennom hele året.

Tabell 8 Saker behandlet etter utlendingsloven § 114 første ledd 2023

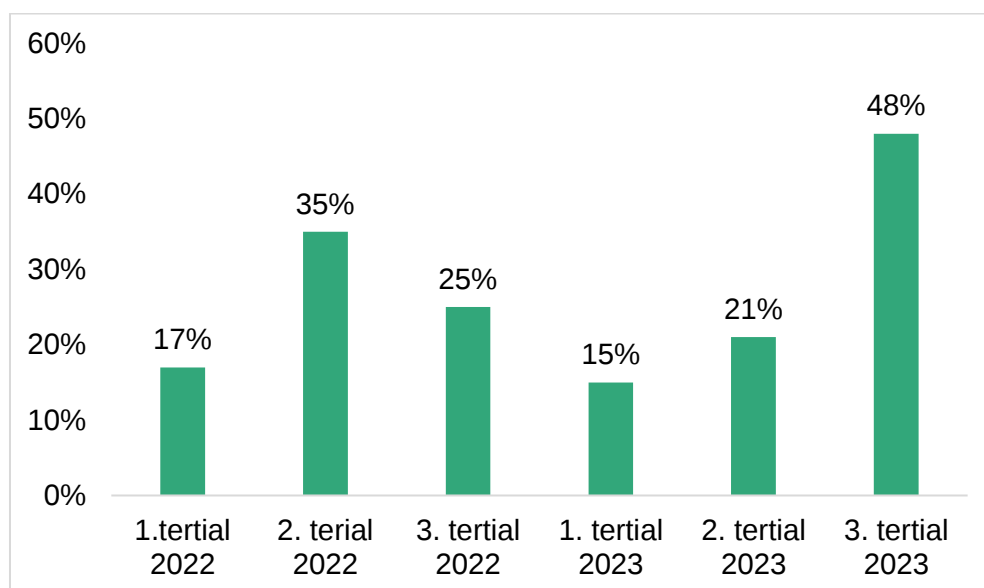
Vedtaksinstans	Median dager	Antall over 180 dager	Totalt antall vedtak
Politiet	46	34	781
UDI	242	382	603
Totalt		416	1 384

I tillegg har vi behandlet rundt 760 saker om varig oppholdsrett etter §§ 115 og 116, mot 1 350 saker i 2022. UDI prioriterte behandlingen av søknader om oppholdskort fremfor søknader om varig oppholdsrett for å sikre at flest mulig søkere får svar på om de er omfattet av EØS-regelverket, da søkere etter §§ 115 og 116 allerede har et formalisert opphold.

Søknadene om oppholdskort som går over lovpålagt behandlingstid, er i all hovedsak saker hvor søkerne ikke har fremlagt tilstrekkelig dokumentasjon som må innhentes og saker der vi er nødt til å foreta ytterligere undersøkelser, for eksempel gjennom intervju, DNA-test og bosteds- eller arbeidskontroll. Dette er saker hvor vi mistenker tvangs- eller omgåelseseskap og annet misbruk.

Vi jobbet med å finne nye og mindre ressurskrevende måter å innhente denne informasjonen på, og testet ut ulike tiltak som søk i åpne kilder og utstrakt bruk av spørreskjema. Det medførte at enkelte av undersøkelsene har blitt noe enklere. Vi jobbet også med risikoprofilering for søknader etter § 114 1. ledd, for å oppnå en mer effektiv ressursbruk. Dette er en del av det kontinuerlige forbedringsarbeidet.

Figur 12 Andel behandlede saker i politiet og UDI etter utlendingsloven § 114 1 der saksbehandlingstiden var over 180 dager.

I 2023 økte andelen saker som er behandlet etter fristen for hvert kvartal. Samlet sett gikk 30 prosent av sakene over fristen, mot 26 prosent i 2022.

Tabell 9 Antall EØS-søknader til behandling i UDI per 31.12.2023 etter alder og hjemmel

Dager	§ 114 1	§ 114 2	§ 115	§ 116
0-60 dager	84	11	41	21
61-180 dager	235	12	110	29
over 180 dager	236	23	242	13
Sum	555	46	393	63

Ved utgangen av 2023 hadde UDI i overkant av 1 100 ubehandlede EØS-saker og klager i restanse. Dette er en økning på nesten 100 sammenlignet med 2022. Så godt som halvparten av sakene er allerede eldre enn den lovpålagte fristen på 180 dager.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har instruert UDI om å vente med å behandle søknader om oppholdsrett for bestemte typer familiemedlemmer av EØS-borgere i Norge. I UDI er det imidlertid kun et fåtall saker som avventer behandling i påvente av mulig endring i bestemmelsen.

UDI vil øke kapasiteten på behandling av saker etter utlendingsloven § 114 1. ledd i 2024, og særlig de eldste sakene. Vi vil også se på muligheten for bruk av kontrollister i forbindelse med innsending av søknad, som vi mener vil gi flere komplette søknader.

3.7 Beskyttelse

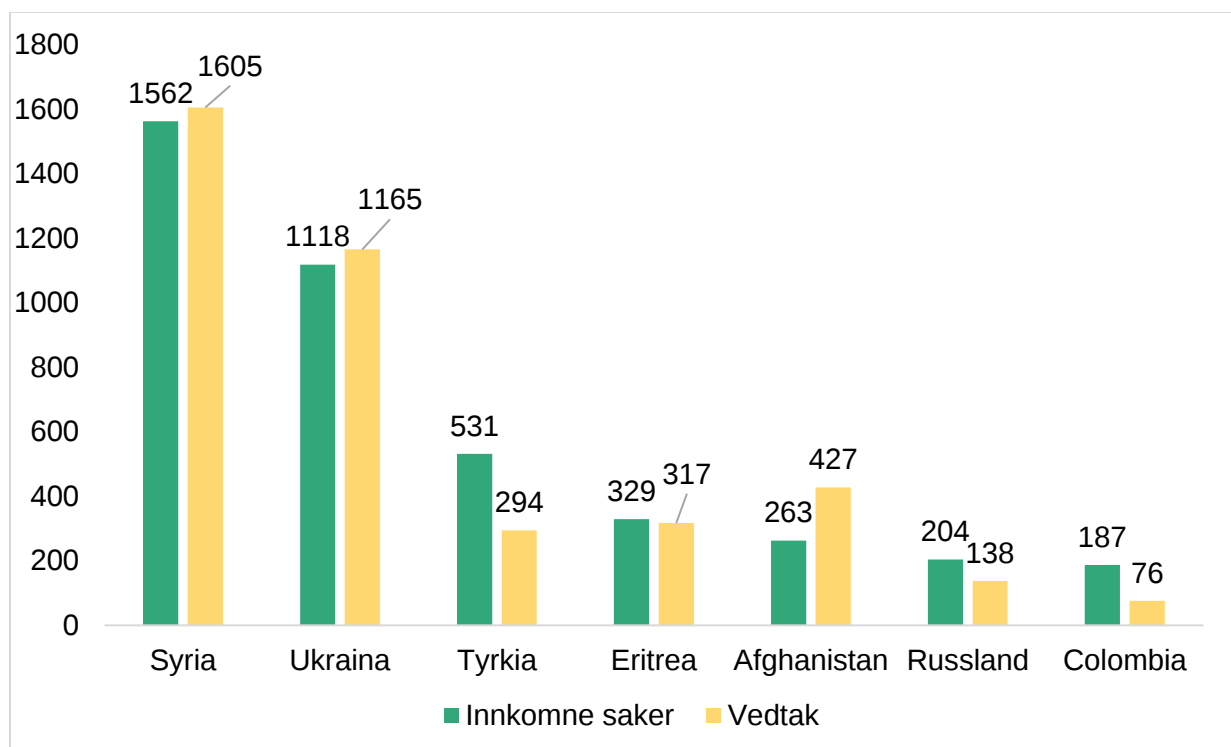
3.7.1 Porteføljen for flukt

Sett under ett var 2023 preget av vedvarende høye ankomster til Norge, primært fra Ukraina, men også av asylsøkere fra andre land. Ved utgangen av året hadde det kommet 72 000

ukrainske flyktninger til Norge siden krigen startet. I overkant av 35 000 personer søkte om kollektiv beskyttelse i 2023, noen få hundre flere enn i 2022. Samtidig mottok vi omtrent 4 200 søknader om beskyttelse fra andre enn ukrainere, noe som var en marginal økning fra året før.

Hvis vi ser på asylsøknader på individuelt grunnlag, utenom kollektiv beskyttelse, kom de største søkergruppene fra Syria, Ukraina og Tyrkia, slik figur 17 viser.

Figur 13 Antall asylsøknader på kun individuelt grunnlag og antall vedtak utenom kollektiv beskyttelse i 2023

Frem til sensommeren var det stabilt antall ankomster, men mot slutten av andre tertial så vi en markant økning i ankomstene av ukrainere. Dette ble ledsaget av en økning i asylsøkere også fra andre land. UDI stod overfor en situasjon med de høyeste ankomstene siden april 2022. Det medførte utfordringer med å håndtere gjennomstrømmingen i ankomstfasen, grunnet stort press på innkvarteringskapasiteten og asylflyten.

På bakgrunn av dette høynet UDI 4. september beredskapen, og iverksatte tiltak for å håndtere situasjonen. De viktigste tiltakene dreide seg om å øke kapasiteten på gjennomstrømmingen i ankomstsenteret på Råde, forbedre og forenkle saksbehandlingen, øke kapasiteten på helseundersøkelser, øke overnattingskapasitet for personer som ventet på registrering, samt optimalisere flyten av saker og personer. Ankomstene avtok utover høsten, og vi hadde god kontroll på situasjonen som følge av iverksatte tiltak og et mer håndterbart ankomstnivå. UDI nedskalerte beredskapen fra januar 2024.

Hovedbildet er at det gjennom 2023 var et vedvarende press på asylflyten og kapasiteten vår til å behandle sakene. Det skyldtes de jevnt over høye ankomstene av ukrainere og asylsøkere fra andre land, samt et høyt antall enslige mindreårige asylsøkere. UDI prioriterte behandlingen av nye søknader og saker som falt inn under hurtigprosedyrer, i tillegg til enslige mindreårige. Vi jobbet med de eldre sakene, og her prioriterte vi barnefamilier. Vi anser at disse prioriteringene samlet bidro til at saksbehandlingstiden i normalsakene ikke økte i 2023, se tabell 10. UDI arbeidet kontinuerlig med å få ned ventetidene, blant annet ved å innføre forbedringer i asyl- og ankomstprosessen, samt iverksette digitaliserings- og forenklingstiltak der det var mulig.

3.7.2 Lang ventetid

Det var lang ventetid for å få intervju i asylsakene. De høye ankomstene av ukrainere medførte at vi ikke fikk brukt ankomstsenteret på Råde på den måten vi hadde forutsatt. Det innebar at ordinære asylsøkere ble sendt til ulike mottak rundt i landet, og det økte logistikken rundt intervjuene betydelig. Vi jobbet med løpende tilpasninger og tiltak for å bedre situasjonen, blant annet ved å opprette intervjulokaler på Kongsberg og i Trondheim. Vi økte i tillegg bruken av skjermintervjuer der det var forsvarlig, og gjennomførte kortere asylintervjuer i utvalgte porteføljer.

Det var fortsatt en utfordring med lang ventetid for enslige mindreårige. For denne gruppen økte saksbehandlingstiden fra 112 dager i 2022, til 315 dager i 2023. Vi omtaler arbeidet vårt med enslige mindreårige senere. Det var også lang saksbehandlingstid for Dublin-sakene i 2023, selv om vi fattet nesten dobbelt så mange vedtak som i 2022. Den viktigste forklaringen var den høye saksinngangen, som skapte utfordringer med å opprettholde flyten i arbeidet vårt. Det ga oss også utfordringer med å overholde fristene, ettersom UDI, UNE og PU er gjensidig avhengig av hverandre for å skape flyt og holde frister. Forsinkelser i ett av leddene påvirker den totale flyten i sakene. Utenom kollektiv beskyttelse, var det ved utgangen av 2023 4 400 ordinære asylsøkere som ventet på svar på søknaden sin om beskyttelse, mot 3 500 ved utgangen av 2022.

3.7.3 Automatisering

Vi har utviklet flere løsninger for automatisering og robotisering av saksbehandlingen, samt digitalisering av flyten for asylsøkere. I januar fikk vi på plass en automatiseringsløsning for å behandle søknader om kollektiv beskyttelse for ukrainere. Ved utgangen av året hadde vi innvilget nesten 67 000 søknader om kollektiv beskyttelse. Fra mars fattet roboter vedtakene om forlengelse av tillatelser for dem som tidligere hadde fått innvilget kollektiv beskyttelse. Disse automatiserings-løsningene var effektive og ressursbesparende, og en viktig forutsetning for den gode håndteringen av det store volumet av fordrevne fra Ukraina. Du kan lese mer om dette under avsnitt 3.2.1.

I tillegg videreutviklet vi «Start», som er en digitalisert løsning for registreringen av asylsøkere. Den er nå oversatt til over 20 språk, og formålet er at søkerne skal kunne settes i stand til å motta og gi informasjon i ankomstfasen, med minst mulig bruk av tolk og veiledning fra utlendingsmyndighetene. Dette reduserer tidsbruken i ankomstfasen, i tillegg til at de ulike søkergruppene mottar tilpasset informasjon om saksgangen. I 2023 ble 97 prosent av voksne asylsøkere registrert i Start-løsningen.

175 saker ble overført fra å bli behandlet for å få kollektiv beskyttelse til ordinær asylsaksbehandling. Hovedårsaken til at saker ikke kvalifiserer til kollektiv beskyttelse er kravet om at søkeren var bosatt i Ukraina ved utbruddet av krigen. Vi avslø 66 saker og oversendte 26 klager til UNE. En del av sakene ble henlagt fordi søkeren hadde reist, og i en del saker kunne vi ikke henvise til trygge tredjeland. Mange har hatt opphold i Russland, og vi er ikke klare til å fatte vedtak i disse sakene ennå. Ved utgangen av 2023 hadde vi totalt 855 søknader fra ukrainere til ordinær asylbehandling. Det er saker vi er i tvil om eller det er åpenbart, at ikke er omfattet av kollektiv beskyttelse.

De mest sentrale utviklingstrekkene i ankomstbildet for 2023, og hvilke land søkerne kom fra, var økningen i asylsøknader fra Tyrkia, og en markant nedgang i ankomster fra Afghanistan. Tyrkere oppga ofte tilhørighet til Gülen-bevegelsen som asylgrunnlag, eller at myndighetene anklaget dem for å tilhøre denne bevegelsen. Flere oppga å ha sonet fengselsdommer eller å være straffeforfulgt for anklager om terroristilknytning. Trenden utover året var imidlertid at grunnlaget for å søke om asyl ble mer variert, og generelt svakere enn før. Det innebar en større grad av tvil om utfallet i disse sakene, og vi anslår at rett i overkant av halvparten av sakene ble innvilget.

Det er ingen entydig forklaring på de lave ankomstene fra Afghanistan. Mange afghanere er i Tyrkia og Europa for øvrig, samtidig som den humanitære og menneskerettslige situasjonen i landet er alvorlig. En mulig årsak til nedgangen kan være at afghanere ønsker seg til andre europeiske land enn Norge. Tyskland gir en form for nasjonal beskyttelsestillatelse til afghanere og returnerer ingen fra denne gruppen. Det er trolig mer attraktivt å reise til et land der det ikke er risiko for avslag, særlig for enslige menn, som er den klart største gruppen av afghanere på flukt.

Når det gjelder søknader fra russiske borgere som oppgir at de frykter å måtte utføre militærtjeneste i Ukraina, venter UDI på svar på praksisforleggelsen vi har sendt departementet i november 2023. Vi avventer derfor å behandle disse søknadene. Det var en nedgang i antall søknader i 2023, og det var fortsatt en overvekt av menn som søkte om beskyttelse. Det er færre som anfører frykt for å måtte avtjene militærtjeneste i Ukraina, sammenliknet med høsten 2022.

Tabell 10 Median saksbehandlingstid i dager fra søknaden ble registrert til første vedtak i UDI for 2022 og 2023 etter sakstype. Kun saker.

Sakstype	2022	2023	Endring
Kollektiv beskyttelse	12	8	-4
48-timer prosedyre	6	4	-2
Enslige mindreårige (uten kollektiv beskyttelse)	112	315	203
Dublin	59	123	64
Normal sak (uten kollektiv beskyttelse)	171	168	-3

3.7.4 Nærmere om enslige mindreårige asylsøkere

Enslige mindreårige er en sammensatt søkergruppe både med tanke på landbakgrunn og alder. Antall søknader fra enslige mindreårige var forholdsvis likt som i 2022, men vi så variasjoner og endringer innad i gruppen sammenliknet med fjoråret.

Ankomstene av ukrainere som søker kollektiv beskyttelse, økte og er fortsatt den største søkergruppen. De fleste i denne gruppen var gutter på rundt 17 år. Syrere og afghanere utgjorde, som i 2022, de største nasjonalitetene når det gjelder søknader om individuell beskyttelse. Mens ankomstene fra Syria holder seg stabile, er ankomster fra Afghanistan mer enn halvert sammenliknet med 2022.

I løpet av året så vi også en økning i ankomster av enslige mindreårige fra andre land. Særlig gjelder dette fra Afrika, der Eritrea utgjør den største gruppen. Det var også en økning av søkere under 15 år fra Syria, deriblant en dobling av barn under 10 år, sammenliknet med 2022. Mange av dem kom sammen med voksne følgepersoner og ble ofte plassert i ordinære mottak sammen med følgepersonene. Vi behandlet sakene samlet, og gjennomførte oppmøteintervjuer på grunn av den lave alderen på den mindreårige. Disse sakene er krevende, og innebar blant annet logistiske utfordringer i forbindelse med intervju, saksbehandlingen og vurderinger knyttet til omsorgssituasjonen i mottak.

Tabell 11 Enslige mindreårige asylsøkere (kollektiv beskyttelse og individuelt grunnlag), de største landene 2022 og 2023

Land	2022	2023	Totalsum
Ukraina	535	634	1169
Afghanistan	379	152	531
Syria	249	249	498
Eritrea	29	42	71
Andre	32	58	90
Totalsum	1 224	1 135	2 359

Innvilgelsesprosenten for alle som ble registrert som enslige mindreårige ved ankomst, og som ble realitetsbehandlet i 2023, var 94 prosent. Når det gjelder de største landporteføljene, var innvilgelsesprosenten 100 prosent for syrere og 90 prosent for afghanere. Hvis vi bare inkluderer søkere som UDI hadde lagt til grunn at var enslige mindreårige både på ankomsttidspunktet og vedtakstidspunktet, lå innvilgelsene totalt sett på 99 prosent, og på 100 prosent for både syrere og afghanere.

Enslige mindreårige er en prioritert gruppe, og UDI fattet over dobbelt så mange vedtak i enslige mindreårige-saker som året før med 408 i 2023 mot 191 i 2022. Inkluderer vi sakene der søkeren oppga å være enslig mindreårig på søknadstidspunkt, mens UDI la til grunn at søkeren var voksen på ankomsttidspunktet og/eller på vedtakstidspunktet, hadde vi en økning i antall vedtak fra 228 i 2022 til 586 i 2023.

Som i 2022 prioriterte vi de yngste og særlige sårbare søkerne, og i siste halvår hadde vi en ekstra innsats opp mot de eldste sakene. Som forventet økte derfor median saksbehandlingstid i 2023. Det økte antallet vedtak er en effekt av tiltakene UDI iverksatte for å styrke arbeidet med enslige mindreårige. Til tross for dette er det fortsatt for lang ventetid for denne gruppen, og vi vil gjennomføre ytterligere tiltak i 2024.

UDI publiserte ny landpraksis for Afghanistan i år. Alle søkere UDI la til grunn at var enslige mindreårige på vedtakstidspunktet fikk tillatelse. Vi avslo 26 søknader, og UDI la til grunn at søkeren var voksen ved ankomsttidspunktet til Norge i de alle fleste sakene.

3.7.5 Arbeid med barnets beste

UDI skal sikre at barnets beste er et grunnleggende hensyn i behandlingen av alle asylsaker som berører barn, herunder at vi gjør konkrete og individuelle vurderinger av barnets beste i hver enkelt sak.

UDI har ulike former for kvalitetssikring av vedtak når vi foretar vurderer barnets beste. Vi bruker kvalitetsstandarder for vedtak, individuell kvalitetsgjennomgang av asylintervju og vedtak, samt årlige [kvalitetsmålinger av ulike saksporteføljer](#).

I januar 2023 ble KPMG tildelt oppdraget om et forsknings- og utviklingsprosjekt (FoU) for å gjennomgå praksis i vurderinger av barnets beste i UDI og UNE sine vedtak og beslutninger. Kunnskapen fra prosjektet skal brukes til å vurdere om det er behov for endringer i dagens regelverk, praksis eller retningslinjer. Formålet med oppdraget er å sikre at det blir gjort konkrete og individuelle vurderinger i hver enkelt sak. Prosjektet blir ferdigstilt i første del av 2024. Se ellers nærmere beskrivelse i vedlegg 3.

En forutsetning for å gjøre gode individuelle vurderinger av barnets beste er god barnefaglig kompetanse, herunder god kompetanse i å samtale med barn. Flere ulike NGO- og forskningsrapporter har kommet med anbefalinger om at UDI bør fortsette og videreutvikle arbeidet med barnefaglig kompetanseheving. Det er klare anbefalinger om å benytte kompetanse fra eksterne fagmiljøer som eksempelvis de regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS). Høsten 2023 gjennomførte vi en prosjektpilot der asylsaksbehandlere fikk veiledning fra en psykolog ved RVTS Øst på lyd- og videoopptak av egne asylintervjuer og samtaler med barn. Evalueringen av prosjektpiloten viser at veiledningen av saksbehandlerne ga stort læringsutbytte.

Funnene viser at saksbehandlerne opplevde at veiledningen

- styrket kompetansen deres på samtaler med barn
- bidro til at de vil møte barn på en bedre og mer kompetent måte
- skapte bevisstgjøring, kunnskap og kompetanse
- hadde en selvivaretakende funksjon

19. oktober 2023 arrangerte UDI den årlige Barnefaglig dag for utlendingsforvaltningen sammen med PU og UNE. Formålet er å sikre en fortsatt høy bevissthet om barneperspektivet på tvers av etatene i utlendingsforvaltningen, og å gi barnefaglig oppdatering. Temaet var barns rett til medvirkning og involvering. Deltakerne fikk lære om hva som må til for at barn skal kunne medvirke og hvordan utlendingsforvaltningen kan sikre at barn blir hørt på en forsvarlig og god måte, samt hvilke muligheter barn har til å klage og til å involveres i prosesser som gjelder eller berører dem.

3.7.6 R 1: Prioriteringer og føringer knyttet til behandling av asylsaker

Departementet har bedt oss om en særlig omtale av arbeidet med asylsaker med sannsynlig avslag. Av nye asylsaker som kom inn i 2023, ble sannsynlige avslag rutet inn i hurtigsporordningen. Politiet identifiserer slike saker når de registrerer saken og starter samarbeidet med UDI i hurtigsporet. Det gjelder i hovedsak saker i 48-timersprosedyren, åpenbart grunnløse saker og saker som er knyttet til kriminalitet/uro.

Vi laget også et hurtigspor for saker der søkeren hadde en tillatelse fra før. Det var ingen landporteføljer i normalsaksprosedyren i 2022 som pekte seg ut med høy avslagsprosent, og det ble derfor ikke jobbet spesielt med slike saker i 2023.

JD ønsker videre en oversikt over hvor mange vedtak som ble truffet etter utl. § 32 første ledd bokstav d, samt hvilke land det eventuelt er henvist til. Dette er saker vi ikke realitetsbehandler fordi søkerne kan henvises til et annet land der det er trygt. UDI fattet 70 vedtak i disse sakene i 2023. 32 ukrainere ble henvist til Polen.

3.7.7 R 4: Uttak av overføringsflyktninger

UDI innvilget flyktningstatus til totalt 1 651 overføringsflyktninger i 2023. I tillegg ble 127 relokaliserte asylsøkere avregnet på kvoten for overføringsflyktninger. Vi gjennomførte fysiske uttak i Nord-Irak, Rwanda (to ganger), Libanon, Romania, Jordan (to ganger), Tyrkia og Kenya. Vi utsatte et planlagt uttak til Libanon i siste kvartal som følge av urolighetene i Midtøsten. Kvoteplassene ble forsøkt erstattet gjennom ytterligere ett uttak til Nord-Irak og Jordan. Uttaket til Nord-Irak måtte også avlyses av samme grunn, og vi endte derfor opp med å bare delvis erstatte sakene fra Libanon med syrere i Jordan. Grunnet urolighetene i Midtøsten endte vi opp med 246 ubrukte kvoteplasser, som ble overført til 2024.

Uttaket i Romania ble gjennomført med intervjuer ved UNHCRs transittsenter i Timisoara. Vi evakuerte 109 personer fra Libya, som ble midlertidig plassert i transittleiren. Sakene ble grundig «screenet» før utreise fra Libya, og deretter intervjuet av norsk delegasjon i Romania. Uttaket ble gjennomført i juni, og flyktningene ankom direkte til sine respektive

bosettingskommuner i september. Vi planlegger for tilsvarende evakuering og uttak fra Libya i 2024.

Med bakgrunn i en forespørsel fra UNHCR til norske myndigheter, ble deler av delkvoten for Tyrkia omprioritert for å kunne avhjelpe situasjonen for jordskjelvrammede flyktninger i østlige deler av landet. De fleste jordskjelvrammede flyktningene er syriske borgere. I det gjennomførte uttaket var om lag 70 prosent av personene syriske flyktninger, og resten afghanere. UNHCR ønsket å flytte dem til transittsenteret i Romania i påvente av bosetting i en norsk kommune, siden situasjonen i jordskjelvområdet var prekær. Dette ble gjort, men grunnet omstendelige prosesser knyttet til utreisetilatelser og reisedokumenter for første del av reisen, ble den totale tiden mellom innvilgelse og ankomst lenger enn den hadde trengt å være. Reisen til Norge for flyktninger i Tyrkia vil derfor i stedet foregå direkte med norske reisedokumenter i 2024.

Krigen i Gaza på slutten av året innvirket også på kvoten for overføringsflyktninger. Med utgangspunkt i instruks GI-22-2023, og tidligere versjoner av den, innvilget UDI innreisetillatelse til 19 palestinere i forbindelse med assistert utreise for familiemedlemmer til norske borgere fra Gaza. Tillatelsene ble innvilget på grunnlag av informasjon fra Utenriksdepartementet om at de aktuelle personene hadde krysset grensen mellom Gaza og Egypt. Samtlige ble intervjuet av UDI og PU etter ankomst til Norge, og fikk deretter endelig vedtak med status som flyktninger i Norge.

Det ble totalt bosatt 2 242 overføringsflyktninger i 2023. Situasjonen i Midtøsten påvirket også ankomstene på slutten av året, slik at de faktiske ankomstene ble noe lavere enn de siste prognosene. Det utsatte uttaket til Libanon hadde ingen konsekvenser for ankomstene, ettersom det uansett var lagt til grunn at de ville ankomme i 2024. Videre ble en del flyktninger i Kenya forsinket grunnet manglende utreisetilatelser. Prognosen for ankomster av overføringsflyktninger er foreløpig satt til 1 400 personer i 2024.

3.7.8 R 6: Nye metoder for aldersestimering

Forskningsgruppen for biologisk aldersvurdering har utviklet verktøyet BioAlder, som blir brukt som en del av aldersfastsetting av enslige mindreårige asylsøkere. Gruppen oppdaterte manualen til BioAlder i mars 2023.

Forskningsgruppen utviklet en prediksjonsmodell for alder av ungdom og unge voksne ved hjelp av DNA-metylering. Dette arbeidet ble publisert i februar 2023. Da modellen ble testet på nesten 1 000 18-åringer, ble standardavviket på omtrent ett år. Det tilsvarer et 95 prosent prediksjonsintervall på fire år. I 2023 jobbet de med å validere modellen mot flere populasjoner fra ulike deler av verden. Det er samlet prøver ved hjelp av samarbeidspartnere i Libanon og Sør-Afrika, i tillegg til å søke om tilgang til andres publiserte data. Validering på populasjonen fra Libanon viser at modellen gjør det svært bra. Vi ønsker å være sikre på at modellen er representativ for flere populasjoner før vi tar den i bruk.

Målet er å kombinere DNA-metylering med hånd- og tannutviklingsmetoden for å få et bedre estimat på alder. Vi jobber med å lage modeller for å kombinere metodene, og er i gang med et prosjekt hvor vi ser på korrelasjon. Dette er viktig for å kunne gi et best mulig estimat på alder.

Faggruppen for aldersvurdering hadde opplæring om BioAlder for flere interesserte som Tannlegeforeningen, Legeforeningen, Jussbuss og journalister fra NRK. Vi opprettet også en faggruppe med eksperter innen etikk, juss og epigenetikk for å belyse problemer ved bruk av en slik metode. Det ble gjennomført to møter i 2023, og det siste møtet vil være i starten av 2024. Etter dette møtet vil det komme en artikkel der gruppen har samlet anbefalingene sine.

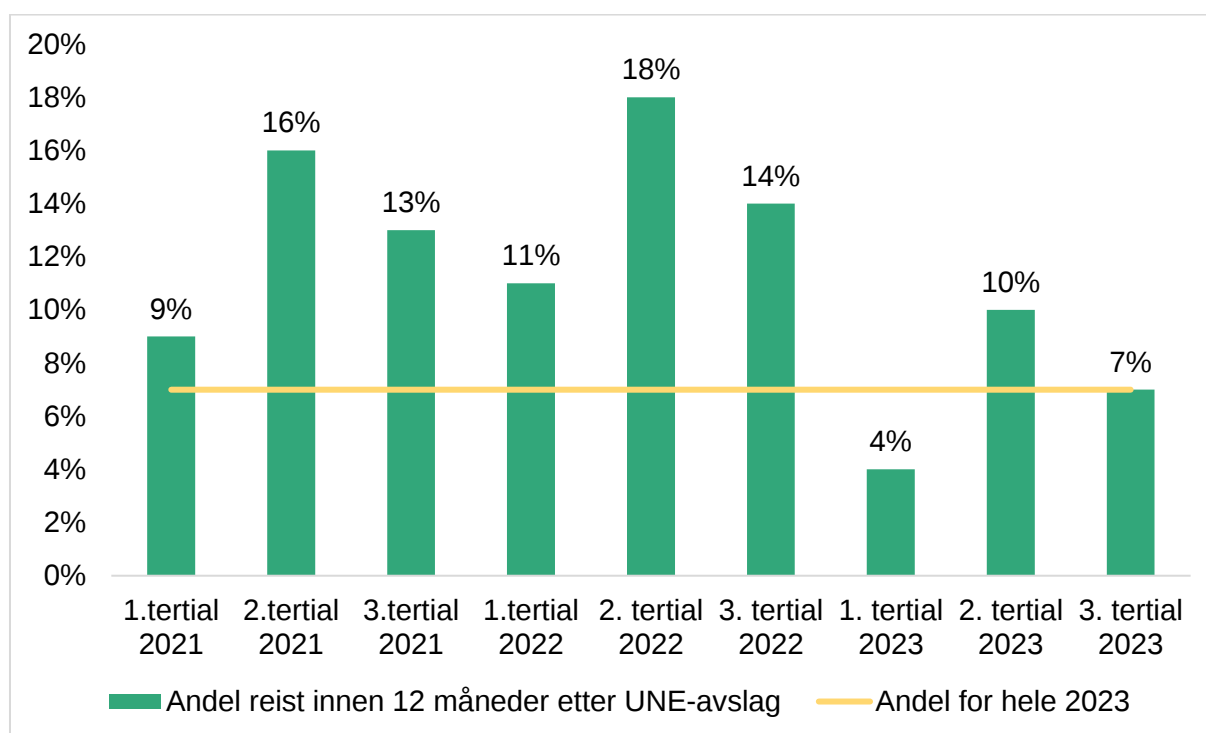
3.8 Retur

3.8.1 Arbeidet med retur

I 2023 var det en markant økning i antall assisterte returer sammenlignet med året før. 156 personer reiste med ordningen, mot 89 personer året før. Det utgjør en økning på 75 prosent. Returene fordeler seg på 37 land, mot 29 land i 2022. Flesteparten av dem som reiste hadde oppholdt seg kort tid i Norge. Figur 14 viser at andelen utreiser innen 12 måneder etter UNE-vedtaket gikk ned sammenlignet med i fjor. Vi ser imidlertid at flere reiste før vedtaket i UNE enn tidligere år.

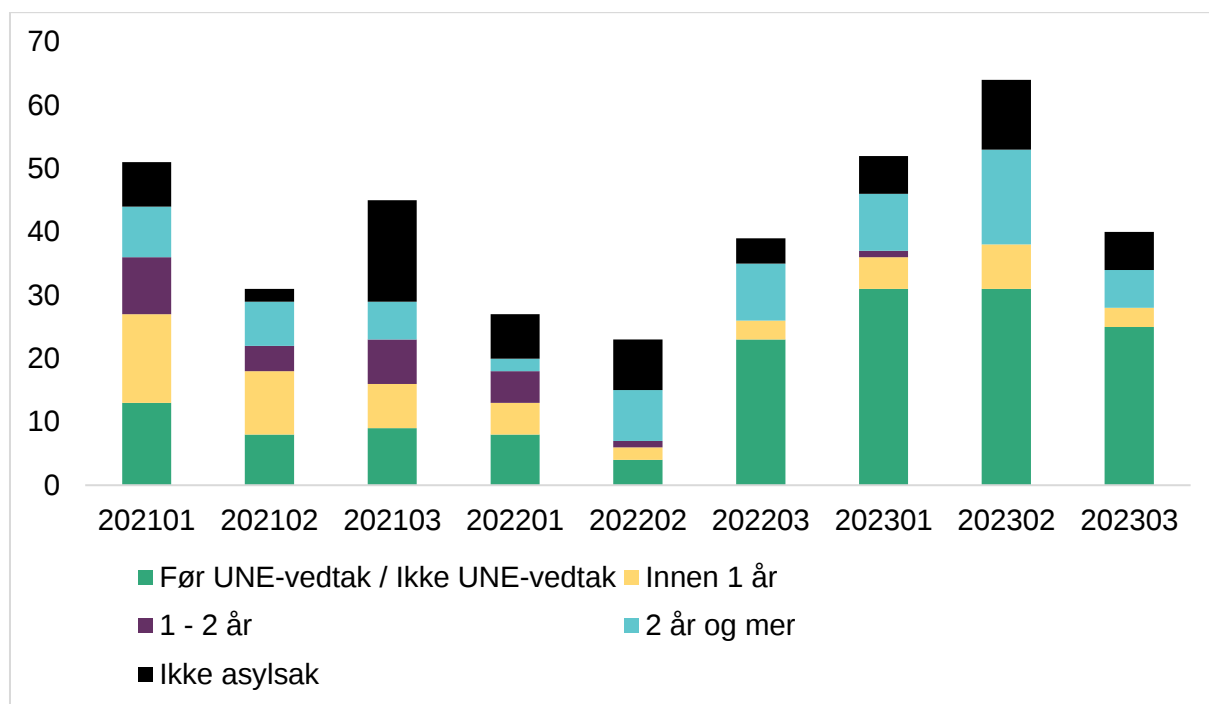
Vi mener det er flere årsaker til økningen i assisterte returer. Et styrket, helhetlig samarbeid med prioriterte enkeltland ved hjelp av tilskuddsmidler, i kombinasjon med tett oppfølging av spesialutsendingene, førte til bedre returforutsetninger. Vi mener også å se resultater av det strukturerte informasjon- og veiledningsarbeidet mot målgruppen i Norge, samt tilgang til returordninger som treffer behovene deres.

Figur 14 Andelen som har reist med assistert retur innen 12 måneder etter avslag i UNE

I løpet av året så vi en vesentlig økning blant dem som reiser før UNE-vedtaket sammenliknet med året før. Det var også en økning i antall lengeværende som reiste. I 2023 reiste 30 i denne gruppen, mot 19 i 2022.

Figur 15 Assisterte returer per år i flukt- eller utvisningssak fordelt på tertial og utreise etter tid fra UNE-vedtak.

Vi så at et systematisk arbeid med opplæring og informasjon om returarbeid gir effekt på målgruppen i mottakene. Fremover vil vi styrke kompetansen om retur til de ansatte på mottakene, slik at de kan jobbe med målgruppen på best mulig måte.

Irakere utgjorde den største nasjonsgruppen som reiste i 2023. Det var 29 avreiser i 2023, mot 7 i 2022. Flere faktorer har bidratt til økningen. Informasjon og veiledning rettet mot kandidater for charter med PU i juni, gjorde at flere valgte assistert retur etter at de hadde hatt samtaler med International Organization of Migration (IOM) Irak. De besøkte åtte mottak som et ledd i informasjons- og veiledningsarbeidet rettet mot irakere. De som returnerte til Irak assistert, fikk tilbud om reintegreringstjenester i regi av Frontex sin leverandør, ETTC. At tvangsretur blir oppfattet som en reell fare i gruppen, kan også bidra til å styrke motivasjon for å søke assistert retur. Vurderingen er at tiltakene rettet mot irakere i målgruppen hadde god effekt.

Antall somaliere som returnerte assistert økte fra 10 i 2022 til 16 i 2023. Økningen skyldes i stor grad et godt samarbeid med PU, samt informasjon om reintegreringsprogrammet i regi av Danish Refugee Council (DRC). DRC besøkte Norge i 2023, noe også somaliske migrasjonsmyndigheter gjorde. I tillegg informerte vår samarbeidspartner, NorSOM News, om muligheter for assistert retur til somaliere.

Videre var antallet som returnerer til Tyrkia stabilt med 16 avreiser i 2023, mot 14 i 2022. Vi forventer at tyrkere blir en større målgruppe for retur i 2024. IOM Tyrkia inngikk som ett av tre IOM-hjemlandsbesøk til Norge i 2023.

Av de totalt 156 som returnerte, var det 24 personer som returnerte som sårbare. De fikk derfor tilbud om reintegreringsoppfølging etter returen. Arbeidet med disse sakene er ofte krevende og forutsetter tid og ressursbruk i mottak så vel som av IOM og PU. Vi anser det som viktig å lykkes i dette arbeidet da det er knyttet store personlige og samfunnsøkonomiske kostnader til den gruppen.

Informasjonsarbeid mot personer som bor utenfor mottak er viktig fordi mange irregulære oppholder seg på ukjente steder. En betydelig andel av disse har vært asylsøkere og har bodd i mottak. De har derfor fått god informasjon og veiledning om retur under

mottaksoppholdet. UDI har avtale med seks aktører som driver oppsøkende aktivitet mot denne målgruppen. På avreisetidspunktet for de 156 personene som returnerte i 2023, bodde 66 personer i mottak, mens resterende hadde annet kjent eller ukjent oppholdssted. Det vil si at 58 prosent oppholdt seg utenfor mottak på avreisetidspunktet, mens 42 prosent reiste fra mottak.

Det var en nedgang i antall utreisepliktige i mottak fra 470 ved utgangen av 2022 til 381 ved utgangen av 2023. Gruppen var fordelt på 35 ulike nasjonaliteter hvor de største gruppene var eritreere, etiopiere, iranere og irakere. Av utreisepliktige i mottak hadde omkring 75 prosent vært i Norge mer enn to år. Flertallet av dem hadde vært her mer enn åtte år etter utreisefristen. Lenggeværende er en krevende målgruppe å motivere for assistert retur da vi har begrenset med virkemidler for at de skal samarbeide om retur. Tvangsretur er svært vanskelig å få til i en del saker uten samarbeid fra personen selv.

3.8.2 Tilbakevending

I 2023 fortsatte økningen i antall søknader om støtte til tilbakevending. Vi mottok 1 170 søknader, og 464 fikk innvilget støtte. Til sammenligning mottok vi 211 søknader og 23 reiste i 2022.

Vi hadde fortsatt lang saksbehandlingstid i disse sakene, og flere fikk avslag på søknaden fordi de hadde reist før vi rakk å behandle den. Vi har gjort flere forbedringer, men sakstypen er fremdeles krevende å håndtere ettersom vi opererer med manuelle og utdaterte saksbehandlingssystemer.

3.8.3 Europeisk samarbeid

Vi økte samarbeidet med Frontex ved å ta i bruk tjenestene deres i større grad. Eksempler på dette er deltakelse og utviklingsarbeid på returveiledningen til Frontex, og fortsatt bruk av Joint Reintegration Service (JRS) i Irak og Marokko. Erfaringene våre er positive.

Vi hadde også god nytte av å delta i nettverket Return and Reintegration Facility (RRF), som arbeider med utvikling av relevante tiltak og løsninger som kan brukes av medlemslandene.

I det nordiske samarbeidet om retur utviklet vi sammen med Sverige og Danmark, et felles nordisk program, Norac for å styrke kapasiteten til irakiske migrasjonsmyndigheter. Hensikten er å øke det irakiske eierskapet til å reintegrere egne borgere.

Vi arrangerte et seminar på strategisk nivå med sentrale europeiske land om samarbeid med utvalgte tredjeland.

I nettverket Partnerskap for migrasjon gjennomførte Norge opplæring i ID-kontroll til kurdiske selvstyremyndigheter i Erbil. Den helhetlige opplæringen inneholdt både webinar og klasseromsundervisning. Opplæringen bidro etter vår vurdering til å styrke samarbeidet om retur.

3.8.4 Asylbyrået EUAA

UDI var aktive deltagere i asylbyråets styre og alle tolv tematiske arbeidsgrupper på asyl- og mottaksfeltet i 2023. Samarbeidet bidrar til økt kompetanse og kunnskap om EUs asylrett og landpraksis på migrasjonsområdet. på nasjonalt nivå. UDI brukte for første gang også asylbyråets fasiliteter for uttak av overføringsflyktninger i Istanbul til å intervju afghanske og syriske flyktninger som var rammet av jordskjelvet i Tyrkia. UDI bidro med eksperter til asylbyråets støtteoperasjon i Romania, for å støtte rumenske myndigheter i arbeidet med ukrainske borgere som søkte midlertidig beskyttelse. I tillegg bidro UDI med eksperter til operasjoner i Malta, Belgia og Italia.

3.8.5 EØS-midler

UDI var Donor Program Partner (DPP) på fire Asyl- og migrasjonsprogrammer i finansieringsperioden 2014–2021, to i Hellas, ett i Bulgaria og ett i Romania. Det overordnede målet for tre av fire programmer er å styrke nasjonale migrasjonssystemer. For det greske NGO-programmet er målet å adressere behov knyttet til screening og innkvartering. Alle programmer skal ha særlig fokus på enslige mindreårige og andre sårbare grupper. 2023 var det siste året med implementering, og alle programaktivitetene blir avsluttet i 2024. De fire programmene har ulik innretning og progresjon.

I Bulgaria ble samarbeidet med bulgarske program- og prosjektpartnere styrket, takket være god og regelmessig kontakt med prosjektpromotørene. Det ble gjennomført bilateral aktivitet om tilrettelegging av fritidsaktiviteter for enslige mindreårige. UDIs rolle som DPP ble styrket.

Gjenopptakelsen av aktiviteter etter pandemien medførte at de fleste bilaterale aktivitetene i Romania ble gjennomført i 2023, med betydelig bidrag fra UDI. Gjenstående aktiviteter gjennomføres i 2024, med mål om å forbedre nasjonale kapasiteter for et bærekraftig asyl- og migrasjonssystem.

Hellas NGO/FMO-programmet ble avsluttet i 2023, og var svært vellykket med en absorpsjon på nærmere hundre prosent. Pågående bilaterale aktiviteter blir avsluttet neste år. Noe midler står igjen for å finansiere evaluering og oppfølging. Hellas statlige migrasjonsprogram har hatt utfordringer med progresjonen over tid. Tett og strukturert samarbeid mellom PO, FMO og UDI bidro til fremgang i prosjektene og til fokus på bilaterale aktiviteter som skal implementeres i 2024.

3.8.6 Tilskudd til internasjonalt migrasjonsarbeid

UDI fikk ansvaret for å forvalte tilskuddsmidler til Iran, Irak og Etiopia i 2023. Rammen var på seks millioner kroner. Formålet er å styrke retursamarbeidet og bidra til å styrke kapasiteten til institusjonene vi samarbeider med.

UDI inngikk en avtale med ICMPD om å finansiere programmet Migration Awareness, Access to Reintegration and Strengthening Capacities in Iraq (MAARC). Under dette programmet finansierer Norge oppbyggingen av et Migrant Resource Centre (MRC) i Erbil, og kapasiteten til irakiske myndigheter til å bygge en plattform for å involvere private aktører i reintegreringen av irakere som returnerer.

Programmet vi finansierer har to hovedformål. Det ene er å dele tilrettelagt informasjon om risikoen ved å migrere irregulært til Europa, og å legge til rette for at personer som returnerer fra Europa får tilgang til reintegrerings- og myndighetstjenester de har krav på, gjennom MRC i Erbil. Det andre er å øke kapasiteten til myndighetene i Irak på migrasjonsforvaltning, og styrke eierskapet deres til retur og reintegrering av irakiske borgere.

3.9 Mottak og innkvartering

3.9.1 O 1: Evaluering av hvordan Nasjonalt ankomstsenter og ny asylsaksprosess har fungert i en ekstraordinær ankomstsituasjon

Vi viser til oppdraget Justis- og beredskapsdepartementet har gitt UDI og POD om å evaluere hvordan Nasjonalt ankomstsenter (NAS) og ankomst- og asylprosessen har fungert i en situasjon med ekstraordinære ankomster. Proba og PwC gjennomførte evalueringen, som har undersøkt en rekke områder, blant andre innkvartering, registrering, søknadsbehandling, digitale støttesystemer, bygningsmessige forhold, bemanning, styring og koordinering og beredskapsplanverk. Et hovedfunn fra evalueringen er at det er vist «en

høy omstillingsevne og fleksibilitet i hvordan ankomstsenteret er brukt» blant aktørene på NAS. Videre vurderer de at «PUMA-rammeverket har vært nyttig for å komme frem til hensiktsmessige løsninger. Sammen med innføring av kollektiv beskyttelse, automatisering og bruk av desentraliserte registreringsløsninger har Nasjonalt ankomstsenter bidratt til at Norge greide å ta imot et svært høyt antall asylsøkere.»

Andre sentrale funn som trekkes fram i evalueringen er:

- Svært store ankomster har vist at det er behov for et transittsystem for å få til gjennomstrømming og for å kunne gjennomføre asylintervju.
- De digitale støttesystemene for saks- og personflyt våren 2022 understøttet ikke i tilstrekkelig grad behovene UDI, PU og Link hadde på NAS.
- Aktørene på senteret hadde ikke tilstrekkelig med areal for å yte de tjenester de skulle gjøre i henhold til ny asyl- og ankomstprosess.
- Forskjellige styringslinjer i UDI gjør det vanskelig å prioritere ressurser på tvers.
- Samarbeidet mellom samtlige aktører på NAS fungerte bra og at det var stor vilje til å finne løsninger underveis.
- En ekstraordinær situasjon som har vart lenge, har gitt høy slitasje på enkeltpersoner.
- Skalerings- og beredskapsplanen var ikke hensiktsmessig utformet.
- Samlokalisering og ankomst- og asylprosessen har bidratt til bedre samarbeid mellom UDI og PU og økt forståelse for hverandres samfunnsoppdrag.

Rapporten oversendes JD i løpet av februar.

3.9.2 R 8: Bosettingsforberedende arbeid

Vi jobbet for å sikre effektiv flyt fra mottakssystemet og ut til kommuner. I løpet av året ble det bosettingsforberedende arbeidet i asylmottak likere, uavhengig av hvilken oppholdstillatelse (kollektiv eller individuell) beboeren hadde, enn i deler av 2022. Det er fortsatt enkelte forskjeller, som at vi stiller noen flere spørsmål til beboere med kollektiv beskyttelse. Vi har over tid utvidet antall spørsmål til ukrainerne, for å gjøre bosettingen mer treffsikker.

Vi gjennomførte både digitale og fysiske opplæringer i bosettingsforberedende arbeid i asylmottak, i grunnopplæring for nyansatte i asylmottak og i ulike møter med mottaksansatte. Det ble som oftest gjennomført i samarbeid med IMDi.

Det kom også et høyt antall personer med spesielle behov i år, og UDI og IMDi videreførte et tett og koordinert samarbeid for bosetting av denne gruppen. Flere beboere som hadde ventet på bosetting i mange år ble bosatt i løpet av året eller vil bli bosatt i 2024. Det er imidlertid fortsatt en utfordring at denne beboergruppen blir boende lenge i asylmottak.

Utredningen om bosetting av familier med ulik oppholdsstatus ble oversendt til Justis- og beredskapsdepartementet. Oppdraget ble gitt til UDI og IMDi i tildelingsbrevet for 2022, og utredningen ble utarbeidet i et samarbeid mellom direktoratene. Vi avventer tilbakemelding på utredningen fra departementene. Det er fortsatt behov for å avklare praksis ved bosetting av barnefamilier i mottak der familiemedlemmene har ulik oppholdsstatus.

I 2022 utarbeidet UDI og IMDi et forslag til både kort- og langsiktige løsninger som skal bidra til bedre informasjonsflyt mellom bosettingskommunene og UDI for å forbedre det bosettingsforberedende arbeidet i mottak og dermed øke kvaliteten i bosettingsarbeidet. Det har tatt tid før endringer i IMDis digitale plattform er kommet på plass, men vi forventer at det er klart i starten av 2024. UDI og IMDi videreførte ukentlige møter for blant annet å følge opp tilbakemeldinger fra kommuner i 2023.

3.9.3 R 9: Formåls- og kostnadseffektivt mottakssystem

2023 var et år med store og raske svingninger i asylankomster. Vi brukte alle virkemidlene vi hadde gjennom arbeidet med realiseringen av en strategi for anskaffelse, forvaltning og utvikling av mottakssystemet, «mottaksstrategien». Strategien ble laget på grunnlag av erfaringene med de store ankomstene høsten 2015. Et sentralt mål har vært å kunne håndtere store og raske svingninger i ankomster. Strategiperioden varte frem til inngangen av 2023, og det siste tiltaket ble realisert med parallelle rammeavtaler for kjøp av variabel mottakskapasitet.

I begynnelsen av året avvirket vi mange akuttinnkvarteringer og erstattet dem med ordinære mottak. Vi reduserte også antallet tilleggs plasser og opsjoner som var i bruk i mottakene. Da ankomstene steg kraftig på høsten, brukte vi de nye driftsavtalene til å utvide kapasiteten i eksisterende mottak. Vi gjorde avrop på rammeavtaler vi hadde for variabel kapasitetsmottak, og avrop på rammeavtalene for akuttinnkvarteringer som var blitt utvidet gjennom en nyanskaffelse på høsten 2023.

UDI gjorde verdifulle erfaringer med å bruke rammeavtalene og med fleksibiliteten i driftsavtalene. Avtalene på drift av basismottak har en klart fordelaktig avtalt pris for UDI, men med en betydelig inflasjon i 2023, med en særlig stor prisstigning på strøm, ble avtalene krevende for mange av leverandørene våre. Flere driftsoperatører rapporterte at de driver basismottak med lav inntjening, eller med tap. Vi opplevde at det var liten interesse for å levere tilbud når vi gjorde avrop på disse rammeavtalene. Det var større interesse for avrop på variabel kapasitetsmottak, men her rapporterte flere leverandører at de ser en risiko knyttet til om UDI vil utløse tilleggs kapasitet, ettersom vi kun betaler for faktisk bruk av plassene. Etter at vi måtte opprette flere nye akuttinnkvarteringer for å håndtere de store ankomstene, opplevde vi at enkelte nye driftsoperatører med rammeavtaler om akuttinnkvarteringer fremstod som lite profesjonelle. Det gjorde at vi har valgt å si opp avtalen med to av dem.

Tiltakene vi har gjennomført for å etablere et mer formåls- og kostnadseffektivt mottakssystem de siste årene har vært viktige for vår evne til å håndtere utfordringene vi møtte i 2023. Vi fortsetter i 2024, særlig ved å evaluere virkemidlene og gjøre eventuelle endringer basert på erfaringene vi har tilegnet oss.

3.9.4 R 10: Arbeidet med ankomstberedskap

Vi så en økning i belegget i mottakene i 2023. Grunnet svingningene i ankomstbildet var det behov for å iverksette flere beredskapstiltak, slik at vi var forberedt på en situasjon hvor vi raskt måtte øke kapasiteten. Før sommeren 2023 inngikk vi en intensjonsavtale med Bolkesjø, som vi kunne benytte på tre ukers varsel. Dette tiltaket ble aldri iverksatt.

Samtidig utlyste vi rammeavtaler om akuttinnkvarteringer, som beredskapstiltak. Disse avtalene kunne dekke inntil 20 000 plasser i akuttinnkvarteringer. Som et resultat av den raske økningen i ankomstene i tredje tertial 2023, ble det utløst noen avrop på disse plassene.

Samarbeidet med frivillige organisasjoner ble videreført, og det var tett dialog om utviklingen i ankomstbildet. UDI vurderer også om vi skal videreføre Vestleieren som et beredskapstiltak i nord. Vi gjennomførte også flere beredskapsøvelser i nord, i samarbeid med politiet og lokale samarbeidspartnere.

Nasjonalt ankomstsenter og ny asylflyt

Alle søknader om beskyttelse ble registrert på Nasjonalt ankomstsenter, med unntak av enslige mindreårige, som ble registrert på Gardermoen registreringscenter (GRS). Søknader om kollektiv beskyttelse ble registrert på totalt fem andre lokasjoner i politidistriktene, i tillegg til ankomstsenteret og GRS. Ved utgangen av 2023 hadde UDI og POD/PU tett dialog om hvordan vi skulle sikre en god overgang til ny innretning på politiets registrering i 2024. Alle

som søker kollektiv beskyttelse og som har behov for innkvartering i mottakssystemet, skal fra og med 1. januar 2024 registrere søknadene sine ved ankomstsenteret i Råde.

Presset på ankomstsenteret var svært høyt i perioden med økningen i asylankomstene, og belegget var flere ganger godt over 900. Det er høyere enn den teoretiske maks kapasiteten på 850. Som følge av de høye asylankomstene, var andelen som gikk gjennom løpet på Nasjonalt ankomstsenter noe lavere i tredje tertial, enn ambisjonen UDI og PU hadde ved inngangen til 2023. I denne perioden var det ikke kapasitet til å gjennomføre tuberkulosekontroll for flere søkere enn de som ble registrert på ankomstsenteret. Det betyr at søkere som ble registrert av politiet på GRS eller Torp, i store deler av tertialet ikke kunne flyttes videre til ankomstsenteret og gå gjennom øvrige ankomstoppgaver der. Samlet sett vurderer vi likevel at vi lyktes med å få til en god utnyttelse av kapasiteten på ankomstsenteret i 2023. Det medførte et mer strømlinjeformet løp for de aller fleste asylsøkerne, og reduserte behovet for manuelle rutiner og merarbeid i etterkant av politiets registrering.

En sentral prioritering i 2023, var at alle som gikk gjennom flyten på ankomstsenteret, skulle ha gjennomført tuberkuloseundersøkelse hos Sykehuset Østfold. Derfor var det nødvendig å oppskalere sykehusets kontraktsfestede kapasitet. Med det klarte vi å gjennomføre tuberkuloserøntgen og IGRA av alle, men økningen i asylankomster i tredje tertial medførte behov for å sende søkere videre før prøvesvar på tuberkuloseundersøkelsen forelå. Dette fordi det kan ta opptil 48 timer å motta prøvesvar, noe som ville gitt en for lang oppholdstid totalt sett og høy risiko for at flyten stoppet opp.

I situasjoner der søkeren måtte flyttes videre før det forelå et prøvesvar, var det viktig å sikre at informasjonsdelingen var god nok. Det var derfor også nødvendig å styrke kommunehelsetjenestens bemanning i løpet av tredje tertial, slik at de kunne følge opp prøvesvar og gi informasjon til kommunen asylsøkeren flyttes til. Informasjonsflyten er likevel krevende, og fordrer omfattende manuelle rutiner.

Gjennom tredje tertial var det også avgjørende å sikre at alle ordinære asylsøkere ikke bare fikk registrert søknaden sin, men også fikk gjennomført registreringsamtale hos PU, slik at det ble lagt til rette for videre saksbehandling. For å klare dette var det helt nødvendig å kutte ned på oppholdstiden på ankomstsenteret. Oppholdstiden for søkere som var omfattet av kollektiv beskyttelse var i store deler av tredje tertial ned mot 4-5 dager, mens ordinære søkere bodde på ankomstsenteret i 8-9 dager.

UDI iverksatte flere strakstiltak på Nasjonalt ankomstsenter i løpet av tredje tertial, og varslet Justis- og beredskapsdepartementet om de budsjettmessige konsekvensene. Tiltakene er helt nødvendige for å håndtere dagsankomstene vi må planlegge for å håndtere i 2024, når ankomstsenteret skal ta imot en betydelig større andel av de totale ankomstene nasjonalt. Disse tiltakene omfatter en telthall ved ankomstsenteret, opparbeidelse av beredskapsarealer på nabotomt for å sikre tilstrekkelig fleksibilitet, og kontorarealer og samtalerom for UDI, politiet og private leverandører.

Enkelte av disse tiltakene får effekt allerede i første tertial 2024, samtidig som det er en målsetting å ferdigstille alle tiltakene før sommeren 2024. Vi må likevel påregne en periode med tilpasninger, og de samlede tiltakene antas å få full effekt fra august 2024.

Håndteringen av de høye asylankomstene fra Ukraina medførte utfordringer med hensyn til gjennomføring av asylintervju og effektiv vedtaksfattning for ordinære asylsøkere. Behovet for rask gjennomstrømning på ankomstsenteret gjør asylsaksbehandlingen mer krevende. Det vil derfor være nødvendig med større avlastningsløsninger i nærheten av Nasjonalt ankomstsenter. UDI vurderer ulike løsninger for dette.

UDI og politiet jobber løpende med øvrige samarbeidspartnere for å optimalisere flyten og gjennomstrømningen i ankomstfasen, slik at ankomstsenteret kan håndtere flere. Tiltakene som er planlagt ferdigstilt sommeren 2024 vil være avgjørende her. I tillegg vil vi fortsatt ha fokus på å øke integrasjon mellom datasystemene, og utnytte digitale muligheter bedre. Ved

overgangen til 2024 snakket vi med Sykehuset Østfold om å pilotere kunstig intelligens på bildediagnostikk for tuberkulosekontroll på Nasjonalt ankomstsenter. Hvis det er mulig å realisere vil vi potensielt kunne redusere nødvendig oppholdstid for søkere som er omfattet av kollektiv beskyttelse med inntil 48 timer. Tiltaket vil også være risikoreduserende i et folkehelseperspektiv, spesielt når ankomstene er så høye at det er nødvendig å sende søkere ut før manuell avlesning av prøvesvar er ferdig.

UDI hadde et godt operativt samarbeid med PU i år. Vi klarte å utnytte kapasitet både i forkant av og under registrering på en god måte, og brukte venteinnkvarteringer til å beskytte hele flyten når det var behov for det. GRS fortsatte å være en viktig beredskap som gjorde det mulig å styre innflyten til ankomstsenteret ut fra løpende kapasitet. Vi rutet søkere til registrering på GRS når presset på ankomstsenteret var for stort. En konsekvens var at oppfølgingen av tuberkulosekontrollen måtte gjøres av kommunene.

Samarbeidet med de sentrale helsemyndighetene kunne vært enda tettere. Smittevern generelt, og tuberkulosekontroll spesielt, gir betydelige føringer for kapasitetsstyringen både på Nasjonalt ankomstsenter, men også i mottakssystemet. Det oppstår mange situasjoner der ulike hensyn må veies mot hverandre, og der tiltak rettet mot forsvarlig smittevern har omfattende konsekvenser for den totale kapasiteten. Samtidig har vi ikke fagkompetansen til å vurdere hva som er forsvarlig risikotoleranse med hensyn til smittevern. Det er også behov for å forenkle og tilgjengeliggjøre skalerings- og beredskapsplaner for de sentrale samarbeidspartnerne også utenfor utlendingsmyndighetene, slik at vi har lik forståelse rundt behovet for skalering på ankomstsenteret. Dette er ellers i tråd med funn som ble identifisert i oppdraget med å evaluere av hvordan Nasjonalt ankomstsenter og ny asylsaksprosess fungerte i en ekstraordinær ankomstsituasjon.

3.9.5 Innkvartering

Ved utgangen av første tertial var det om lag 10 000 beboere i norske asylmottak. Frem til midten av juli var belegget stabilt og lå tett opp mot prognosen. Som følge av den betydelige økningen i ankomster fra august til oktober 2023, økte belegget i tredje tertial. Økningen på sensommeren medførte at vi hadde flere beboere i asylmottak enn det den gjeldende prognosen skulle tilsi i tredje tertial. Ved årets slutt hadde vi om lag 14 500 beboere i mottak.

Norge mottok flere ukrainske asylsøkere per måned enn alle de øvrige nordiske landene til sammen i tredje tertial. Grunnen til at økningen i antall beboere i mottak likevel ikke ble større, var at økningen i ankomster ble fulgt av en tilsvarende sterk økning i bosetting frem mot årets slutt.

UDI arbeidet med å erstatte akuttinnkvarteringsløsninger med ordinære mottak i første halvdel av året. Målet var å både redusere utgiftene til drift av mottak og å sørge for et mer fullverdig mottakstilbud for beboerne. Ved årets begynnelse hadde vi en lik fordeling av antall plasser mellom akuttinnkvartering og ordinære mottak. Ved utgangen av andre tertial var andelen ordinære mottaksplasser økt til 77 prosent. Vi så at dette ga de ønskede effekter i form av økonomiske besparelser og bedre tjenester til brukerne.

UDI kunngjorde i første tertial en åpen anbudskonkurranse om drift av ordinære mottak, som resulterte i oppstart av 28 nye mottak i begynnelsen av tredje tertial. Størstedelen av økningen i belegg i mottak på sensommeren i 2023 ble håndtert gjennom oppstarten av disse ordinære mottakene.

Vi gjennomførte også en vellykket nyanskaffelse av utgående rammeavtaler på akuttinnkvarteringer. Anskaffelsen styrket evnen til å håndtere raske og store økninger i ankomster. Som følge av de store ankomstene, tok vi enkelte av disse avtalene i bruk i påvente av oppstart av ordinære mottak. Andelen akuttinnkvarteringer økte derfor noe i andre tertial. Frem mot årets slutt gjenopptok vi imidlertid utviklingen av akuttinnkvarteringer og vi planlegger å ta ned om lag 2 000 plasser i løpet av første tertial i 2024. Vi har særlig prioritert å ta ned dyre akuttinnkvarteringer i boligmasse av en særlig høy standard (hoteller).

Vi fortsatte også innsatsen med å avvikle ekstraplasser vi tidligere har utløst i de eksisterende mottakene, slik at ekstraplassene kan stå i beredskap igjen.

Vi hadde store utfordringer knyttet til driften av mottak for enslige mindreårige, særlig som følge av lang ventetid på vedtak og intervju for de fleste i denne gruppen. Ventetiden har blitt rapportert som medvirkende årsak til blant annet skolevegring, søvnproblemer, passivitet og annen psykisk uhelse. Frustrasjon og sinne over lang ventetid ble også knyttet til tilfeller av utagering mot mottakspersonalet. Som tiltak for å redusere risikoen for alvorlige hendelser, styrket vi tjenestene i mange av disse mottakene ved å inngå ulike tilleggsavtaler, som blant annet innebærer økt bemanning. Mottakene for enslige mindreårige hadde imidlertid utfordringer med å skaffe økt bemanning med barnefaglig kompetanse.

UDI fulgte også opp statsforvalteres tilsyn av mottak for enslige mindreårige. Det kom frem svakheter ved driften av flere mottak, og arbeidet med å styrke tilbudet i disse hadde høy prioritet i hele 2023. Det vil fortsette inn i 2024, og vi planlegger å redusere antallet beboere i de fleste mottak for enslige mindreårige ved å ta ned opsjoner på plasser som er i bruk. Det vil gi mottakene bedre rammer til å følge opp beboerne på en tilfredsstillende måte. Mange vertskommuner rapporterte at evnen til å yte gode kommunale tjenester ble satt under press når det kom større mottak i kommunen, samtidig som de skulle bosette mange flyktninger. Vi så også eksempler på kommuner som valgte å ikke levere tilbud på drift av mottak fordi de måtte prioritere arbeidet med bosetting.

Vi fikk signaler fra flere av driftsoperatørene om at mange ansatte er slitne etter flere år med en utfordrende arbeidssituasjon med blant annet pandemihåndtering, evakueringen fra Afghanistan og nå krigen i Ukraina. Driftsoperatører melder at det fører til både økt gjennomtrekk av mottaksansatte og vanskeligheter med å rekruttere til nye mottak.

4 Styring og kontroll i virksomheten

4.1 Internkontroll

Prosjektet «Helhetlig rammeverk for internkontroll - Fase 2» ble ferdigstilt i 2023. Prosjektet identifiserte en del svakheter innenfor prosessene som knytter seg til utfordringer med Mot-systemet, saksbehandling, kontroll og oppfølging, og manglende systematisering av rutiner og retningslinjer. UDI skal jobbe videre med å utbedre disse svakhetene i 2024. Erfaringer fra arbeidet resulterte i en felles metodikk definert i «Prosedyre for kartlegging av prosesser» som beskriver hvordan UDI skal kartlegge prosesser på en helhetlig måte.

Fase 3 av prosjektet skal være ferdigstilt innen første halvår 2024. I denne fasen skal prosjektet lage et årshjul, en prosess for testing og dokumentasjon av utførte internkontroller.

UDIs digitale avvikssystem ble lansert 2. januar 2023. Vi skal bruke avvikrapporteringen som grunnlag for risikovurderinger og forbedringsarbeid. Både ledere og medarbeidere fikk opplæring i hvordan de skal bruke avvikssystemet. Lederne følger opp avvik innenfor eget ansvarsområde.

I 2023 ble det registrert 236 innmeldte avvik fordelt på kategoriene

- Organisasjon/Tjenesteområder (42),
- Personvern (50),
- Helse, miljø og sikkerhet (64),
- Sikkerhet og informasjonssikkerhet (105)
- Varsling av kritikkverdige forhold (9)
- Forbedringsforslag (1)

I og med at det kan meldes ifra om flere avvikskategorier i en avviksmelding, er summen av tallene i parentes ofte høyere enn antall innmeldte avvik.

4.1.1 R12 Internkontroll forvaltning av tilskuddsordninger

UDI har etablerte systemer, prosedyrer og maler for tilskuddsforvaltning. Roller og ansvar er tydeliggjort i overordnede mandater, rollebeskrivelser og i interne prosedyrer. Vi har en intern SharePoint-portal om tilskuddsforvaltning hvor alt av regelverk og rutiner ligger tilgjengelig for saksbehandlerne. Vi har også opprettet et UDI-bibliotek hvor alle eksterne og interne styrende dokumenter er samlet. Retningslinjene for de ulike tilskuddsordningene er lagret i UDI-biblioteket eller i UDI Regelverk, en nettside for regelverk og praksis på utlendingsfeltet.

Flere av de underliggende tilskuddsordningene forvaltes gjennom systemet vårt for saksbehandling, økonomi og logistikk (Mot). 2023 var preget av feilrettinger og utbedringer av Mot-systemet, og det gjenstår fortsatt en del arbeid.

Vi benytter arkivsystemet vårt UdiSak til arkivering og saksbehandling av søknader og vedtak. Søknadene behandles manuelt før den manuelle utbetalingen blir attestert og godkjent av den som har budsjett disponeringsmyndighet. Det gir god sporbarhet, samtidig som behandling og arkivering av sakene oppfyller kravene etter GDPR når det gjelder behandling av personsensitive opplysninger.

Den største risikoen innenfor forvaltning av tilskuddsordninger er knyttet til store ankomster. Store ankomster gir flere krav og større behov for stønader og tilskudd i tilknytning til botid i asylmottakene. Det kan sette press på ressurser og interne systemer, og bidra til at restansene øker. For å forhindre dette jobbet vi kontinuerlig med opplæring i UDI og av mottaksansatte, og med forbedring av interne systemer og rutiner. Flere saksbehandlere og innføring av robotbehandling av søknader, bidro til at restansene ikke har økt betydelig.

UDI har kontrollrutiner for å sikre en forsvarlig tilskuddsforvaltning i henhold til økonomireglementet.

4.2 Internkontroll i mottak

4.2.1 Systemet for saksbehandling, økonomi og logistikk (Mot)

Formålet med Mot, som er et system for saksbehandling, økonomi og logistikk på mottaksområdet, er å forenkle og effektivisere styring og drift av mottak ved hjelp av IT-løsninger og tilhørende arbeidsprosesser. Løsningene legger til rette for mer automatisering, bedre data for kontroll og oppfølging av mottak og beboere, samt å redusere utgifter for drift og styring av mottak.

Forvaltning og videreutvikling av Mot var en viktig oppgave i 2023. Vi gjennomførte vesentlige utbedringer av systemet. Det bidro til en betydelig forbedring av kapasiteten og økte driftssikkerheten for kalkulasjon og utbetaling av ytelser til beboere, i tillegg til at antallet manuelle korreksjoner ble redusert til et normalisert nivå.

Vi leverte også ny funksjonalitet for aktørene på Nasjonalt ankomstsenter og utvidet antall aktører som bruker Mot-portalen. PU og UDI bruker nå Mot-portalen for registrering av status, og for å få oversikt over beboere. Ny funksjonalitet og nye brukergrupper effektiviserte den digitale flyten gjennom ankomstsenteret.

4.2.2 Ytelser til beboere i mottak

Belegget på mottakene var høyt i 2023. Derfor var det stor aktivitet på området ytelse. Restansene gikk gradvis ned, og UDI har utviklet teknologiske løsninger som bidro til dette. Samtidig var det utfordringer med banktjenester til beboere i mottak. Den største utfordringen ligger i krav til legitimering etter hvitvaskingsforskriften, som er krevende for brukerne våre å oppfylle. Alternativet med kontantregime på mottakene anser vi som svært lite hensiktsmessig. Derfor snakket UDI med banknæringen, Finanstilsynet og Finansdepartementet for å forsøke å løse denne problemstillingen.

4.2.3 Kontroll av akuttinnkvarteringer

Risikovurderinger til hvor det var størst risiko hvis vi avdekket avvik mellom krav og leveranse, bestemte hvilke akuttinnkvarteringer vi kontrollerte i 2023. Vurderingene utføres av de ansvarlige regionene, og baserer seg på et utvalg kriterier.

UDI kontrollerte åtte akuttinnkvarteringer i 2023. Vi hadde samtaler med beboere på samtlige kontroller. Det ble avdekket fra null til totalt seks avvik. Der vi avdekket avvik, ga vi pålegg om retting. UDI ga et skriftlig varsel, og leverandøren fikk pålegg om å rette avviket innen 14 dager. En del pålegg ble gitt for manglende oppfølging av krav til brannsikkerhet samt krav til bemanning og kompetanse. Flere operatører melder om at det er utfordrende å få tak i kvalifisert personale.

Hovedinntrykket er at akuttinnkvarteringene jevnt over leverte tjenester i tråd med forpliktelsene sine på de områdene som ble kontrollert. Akuttinnkvarteringene leverte særlig godt i forhold til aktivitets- og transporttilbud. Bygningsmassen tilfredsstiller i stor grad UDIs krav til innkvartering. Beboerne ga tilbakemelding om at de føler seg trygge og ivaretatte, og det ble uttrykt at det er lav terskel for beboerne å oppsøke og få bistand fra ansatte. Videre ble det gitt tilbakemelding om godt samarbeid med vertskommune og frivillige organisasjoner.

UDI hadde også avslutningsmøter i forbindelse med nedleggelse av akuttinnkvarteringer. Møtene er viktige for å høste erfaringer og innhente lærings- og forbedringspunkter fra driftsoperatører og samarbeidspartnere.

I 2022/2023 gjennomførte vi kontroll av lønns- og arbeidsvilkår i private og ideelle driftsoperatører for akuttinnkvarteringer. Det ble avdekket avvik ved én akuttinnkvartering som ble fulgt opp i henhold til fastsatte rutiner. Akuttinnkvarteringen er ikke lenger i drift. UDI opplever at kontrollen hadde en skjerpene effekt på driftsoperatørene. Den førte til en bevisstgjøring av hvilke krav vi stiller til arbeids- og lønnsforhold, og hvordan de skal dokumentere at det er oppfylt. UDI vil i nærmeste fremtid gjennomføre kontroll av lønns- og arbeidsvilkår også på de akuttinnkvarteringene som ble opprettet siste halvdel av 2023.

4.3 Porteføljestyring

Internrevisjonen så på hvorvidt UDI har en porteføljestyling som sikrer at aktivitetene knyttet til utviklingstiltak blir fanget opp, prioritert og styrt helhetlig med tanke på best mulig ressursutnyttelse og måloppnåelse. Revisjonen viser at det er positivt at vi har etablert et porteføljekontor, men har samtidig pekt på flere områder innenfor porteføljestyling hvor vi må utvikle oss. Det er blant annet behov for avklaringer knyttet til utviklingsaktiviteter, roller og ansvar som ligger i porteføljen, samt at vi trenger mer systematisk oppfølging av gevinster. Porteføljestylingen i UDI ses i sammenheng med et større planlagt program som skal modernisere utlendingsforvaltningens IT-systemer (Modernisert utlendingsforvaltning), se avsnitt 3.3.1. I 2024 vil vi jobbe med å vurdere og følge opp anbefalingene fra revisjonsrapporten.

4.4 Anskaffelser og kontraktsoppfølging

Vi jobbet kategoribasert med anskaffelser og kontraktsoppfølging. Vi registrerer alle kontrakter i kontraktsadministrasjonsverktøyet og utnytter dette for bedre oversikt og effektivisering. Prosjektet Bestilling til betaling ble overført til drift.

Vi forbedret brukervennligheten og tilgjengeligheten av intranettsiden for Anskaffelser og kontraktsoppfølging betydelig. Vi gjennomførte opplæring i bl.a. UDIs retningslinje og prosedyre for gjennomføring av anskaffelser. Vi hadde svært høy produksjon og gjennomførte mange anskaffelser med høy kompleksitet og verdi. Vi gjennomførte også to nye konkurranseformer med stor suksess; dynamisk innkjøpsordning og konkurransepreget dialog. Videre hadde vi etterkontroll om etterlevelse av anskaffelsesprosedyre og regelverk, og fant forbedringsområder.

4.5 Kvalitetsmålinger

UDI har årlige kvalitetsmålinger for å etterprøve at vi har enhetlig praksis, og at avgjørelsene har tilstrekkelig kvalitet basert på kriterier som er definert i kvalitetsstandarder, revisjonsmetodikk og stikkprøvekontroller. Vi velger porteføljer og saker som skal måles ut fra en risikovurdering.

I målingen for 2023 ble følgende porteføljer målt:

- Utvisning: Utvisning, der grunnlaget er at det er fremsatt uriktige opplysninger ved utenriksstasjon.
- Familieinnvandring: Utredning av søknader om familieinnvandring med ektefelle, jf. utlendingsloven § 40.
- Permanent opphold: Innvilgelse av permanent oppholdstillatelse som er fattet etter 1. mai 2023 hvor det er gitt unntak fra kravet om selvforsørgelse jf. utlendingsloven § 62 jf. § utlendingsforskriften § 11-12.
- Kollektiv beskyttelse: Kollektiv beskyttelse til personer fordrevet av Ukraina.
- Reisedokumenter: Innvilgelse etter utlendingsloven § 64 første ledd og andre ledd (fornyelse).

- ID-vurdering på tvers av porteføljer: Søknader fra borgere av Somalia.

I årets måling var det et ønske å gjennomføre en kvalitetsmåling av identitetsvurderingen UDI gjør, uavhengig av sakstype. Vurderingen skal i utgangspunktet være lik på tvers av sakstyper, og hensikten var å undersøke om vurderingene var like uavhengig av hvilket team som behandlet saken. Det ble besluttet å måle saker fra Somalia, der vurderingen av identitet er særlig relevant i samtlige sakstyper. Målingen resulterte i flere viktige funn og viste at det var nyttig å gjennomføre en slik måling på tvers.

Funnene som ble gjort i kvalitetsmålingen følges opp med en plan for tiltak. Reisedokumentporteføljen ble også målt i kvalitetsmålingen i 2021, og funnene i årets måling gjaldt ikke de samme problemstillingene som i 2021. Dette viser at tiltak som ble satt inn etter målingen i 2021 har fungert, noe som viser verdien ved å gjennomføre kvalitetsmåling.

4.6 Sikkerhet og beredskap

Krisehåndtering på operasjonelt nivå blir ivaretatt av UDIs sikkerhetsstab. Det er gjennom en operasjonell krisestab at UDI håndterer akutte kriser. Vi gjennomførte workshops og interne samlinger for å lage planverk, og øvde på å håndtere kriser etter proaktiv stabsmetodikk. Tre tabletop-øvelser ga læringspunkter og medførte at "Beredskapsplan for operasjonell krisestab" ble gjennomgått og oppdatert.

4.6.1 Sikkerhetsstyring

Vi etablerte et helhetlig styringssystem for sikkerhet, og utarbeidet en overordnet policy med detaljert beskrivelse av roller og ansvar. Det overordnede sikkerhetsarbeidet fortsatte hovedfokuset på forebyggende aktivitet, og innmelding av avvik på sikkerhet er systematisert i virksomhetens avvikssystem.

Arbeidet med vold og trusler mot ansatte var rettet mot forebyggende arbeid, og medførte en nedgang i antall fremsatte trusler og hendelser ved hovedkontoret. Sikkerhet har blitt en integrert del av opplæring for alle ansatte som skal betjene veiledningstjenesten, og det er utarbeidet en digital og interaktiv introduksjonsopplæring til sikkerhet for tolketjenesten i UDI.

Vi videreførte den årlige oppdateringen av trusselvurderingen som legger grunnlaget for risikovurdering og trusselforståelsen i UDI. Trusselvurderingen brukes også ved samarbeidende virksomheter i utlendingsforvaltningen. Vi utarbeidet et sikkerhetsgradert vedlegg til trusselvurderingen som ble delt med Justisdepartementet og sikkerhetstjenestene. Arbeidet med å integrere trusselvurderingen i risikovurdering og sikkerhetsprosessene ble styrket i løpet av året.

4.6.2 Informasjonssikkerhet

Angrep mot UDI økte i omfang i 2023. Vi ble utsatt for flere tjenestenektangrep og forsøk på inntrengning i informasjonssystemene. Angrepene påvirket UDIs tjenester i liten grad grunnet tidligere innførte sikkerhetstiltak, men vi ser behov for å gjøre visse utbedringer. Vi videreutviklet styrende dokumentasjon, krav og retningslinjer for informasjonssikkerhet i 2023, og

- gjennomført flere risikoanalyser
- fullførte kampanje om informasjonssikkerhet i hele organisasjonen
- fullførte verdivurdering av systemporteføljen som legger grunnlag for videre sikkerhetsarbeid
- bistod i etableringen av 24/7 beredskapsvakt

- utvidet beredskapsplan og gjennomførte beredskapsøvelse sammen med personvernteamet
- gjennomførte flere inntrengningstester av infrastruktur og informasjonssystemer
- etablert kontinuerlig ekstern sårbarhetsskanning av UDIs eksponerte løsninger
- forbedret kryptografi- og sertifikathåndtering
- forbedret loggrunnlag og dekningsgrad for Security Operations Center (SOC)
- gjennomførte en kontinuitetsvurdering (BCP)
- etablerte løsning for innrapportering av svindelepost
- utarbeidet standardkrav for informasjonssikkerhet for anskaffelser
- etablert prosess for håndtering av avvik meldt inn via UDIs nye avvikssystem
- kartla tiltak for å etterleve NIS2-direktivet

4.6.3 Personellsikkerhet

Med personellsikkerhet i kontekst av lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven) menes tiltak, handlinger og vurderinger for å hindre at personer som kan utgjøre en sikkerhetsrisiko, plasseres eller er plassert i stillinger eller roller slik at det er aktuelt å frykte brudd på sikkerhetsloven. Sikkerhetsstaben styrket veiledningen innen personellsikkerhet ved periodisk opplæring om sikkerhetsloven. I 2023 oppdaterte UDI varslingsrutinene for utløp og fornyelse av sikkerhetsklarering og autorisasjon og digitaliserte det interne registeret. Sikkerhetsstaben og internrevisjonen gjennomfører jevnlig loggkontroller, og undersøker hvert år flere saker knyttet til mulig misbruk av tilganger i saksbehandlingssystemet. Over tid ser vi at dette har hatt preventiv virkning.

Sikkerhetsstaben gjennomførte i første kvartal et fagseminar om fysisk sikring for ansatte i UDI og samarbeidende virksomheter. I andre kvartal gjennomførte vi en fysisk inntrengningstesting på Valle View med oppfølgende stikkprøvekontroller.

Vi oppdaterte rammeverket for reisesikkerhet. Det brukes for alle reiser på uttakskommisjoner og fra Landinfo. Rammeverket sørger for at reisene er risikovurderte og at kompetansekravene er oppfylt. Vi oppdaterte listen over land med forhøyet reiserisiko, og laget en egen rutine for bruk av IKT-utstyr til slike områder.

4.7 Akutt beredskaps- og kriseledelse

Vi gjennomførte flere tabletop-øvelser innen akutt beredskap- og kriseledelse, samt en større samhandlingsøvelse på tvers av tjenesteområdene i 2023. Vi styrket beredskapsfeltet gjennom nyansettelser, med sikte på å ytterligere styrke UDIs beredskapsorganisasjon. For 2024 har vi planlagt å fortsette øvingsaktiviteten og revidere beredskapsplanverket, med spesiell vekt på å innlemme alle nivåer i UDIs beredskapsorganisasjon. Målet er å skape et beredskapsmiljø som er bedre rustet til å håndtere beredskapshendelser på alle nivåer.

4.8 Personvern

Vi rapporterte én risiko på personvernområdet i år. UDI jobbet aktivt med å ivareta eget behandlingsansvar gjennom året. Aktiviteter som ble gjennomført på personvernområdet i 2023 var

- råd og veiledning om personvern til hele virksomheten, herunder om ivaretagelse av den registrertes rettigheter (personvernforordningen kapittel 3), håndtering av avvik

(art. 33), vurderinger knyttet til ulike forskningsprosjekter og i arbeidet med personvernkonsekvensvurderinger (art. 35),

- innspill om personvern i forbindelse med direktoratets høringsarbeid
- oppfølging av tiltak til ekstern kartlegging av UDIs overføring av personopplysninger til land utenfor EU/EØS, herunder arbeid med hvordan personvernkrav kan ivaretas ved bruk av skyleverandører
- flere tiltak for kompetanseheving, herunder nanolæringskurs for hele organisasjonen (videreføres i 2024), foredrag fra både interne og eksterne, opplæring for nærmere utvalgte roller, samt at teamet har satt i gang dilemmatrening for å øke bevisstheten om personvern i fagavdelingene
- å etablere et tettere samarbeid mellom personvern- og informasjonssikkerhetsmiljøet gjennom faste møter og fagsamlinger

UDI ble evaluert på data og personvern i Schengen-evalueringen sommeren 2022. Vi venter fremdeles på rapporten. I etterkant av Datatilsynets tilsyn hos NAV høsten 2023 utarbeidet informasjonssikkerhetsteamet og personvernteamet en rapport over status i UDI og foreslår tiltak vi vil jobbe videre med i 2024. Vi vil også fortsette å forbedre UDIs arbeid med personvern i 2024.

4.9 Internrevisjon

UDI har en uavhengig internrevisjons- og rådgivningsfunksjon som evaluerer og bidrar til å forbedre de interne styrings- og kontrollsystemene vi har for å sikre at vi når målene våre. Internrevisjonen rapporterer direkte til direktøren.

Internrevisjonen jobber målrettet etter en vedtatt revisjonsplan, og leverte følgende revisjonsrapporter i 2023:

- 1/2023 Implementering av ny saksflyt i asylsaker
- 4/2023 Innføring av Mot (rådgivningsoppdrag)
- 5/2023 Innsynsbegjæringer (rådgivningsoppdrag)
- 6/2023 Delprosess Innhente informasjon og undersøkelser (rådgivningsoppdrag)
- 7/2023 Kontroll av lønns- og arbeidsvilkår (rådgivningsoppdrag)

Tre pågående revisjoner ble gjennomført og blir ferdigstilt i januar 2024:

- 3/2023 Porteføljestyling
- 2/2023 Cybersikkerhet
- 8/2023 Tilbakekall (rådgivningsoppdrag)

Rapportene er unntatt offentlighet jf. offentleglova § 14, og omtales derfor ikke her.

Revisjon 1/2023 Implementering av ny saksflyt i asylsaker ble gjennomført som en samrevisjon med internrevisjonen i Politidirektoratet. Rådgivningsoppdragene gjennomføres med en forenklet rapporteringsform.

I tillegg til operasjonell revisjon har internrevisjonen ansvaret for å forvalte direktoratets varslingsordning for kritikkverdige forhold, og utrede saker der det er grunnlag for mistanke om misligheter.

4.10 Saker fra Sivilombudet

UDI prioriterer henvendelser fra Sivilombudet og har retningslinjer for kommunikasjon med Sivilombudet og for oppfølging av henvendelser og uttalelser. Kritikken fra Sivilombudet i 2023 handlet i all hovedsak om for lang saksbehandlingstid i strid med forvaltningsloven § 11a.

Sivilombudet kom frem til at det ikke er rettslig grunnlag for UDIs praksis etter instruks GI-05/2019 om å alltid stanse (berostille) behandlingen av søknader om familieinnvandring der det er opprettet sak om tilbakekall av referansepersonens oppholdstillatelse eller statsborgerskap, da ombudet mener det er i strid med bestemmelsene om rett til familieinnvandring og krav til saksbehandlingstid i forvaltningsloven § 11 a.

Ombudet kom også frem til at instruks GI 05/2019 og UDIs praksis for berostillelser, bygger på en forståelse av vilkårene for reisebevis i utlendingsloven § 64 som er i strid med flyktningkonvensjonen artikkel 28. Etter ombudets vurdering medfører feiltolkningen at flykninger urettmessig kan bli stående uten reisebevis i lengre perioder i påvente av en tilbakekallssak.

UDI har hatt dialog med departementet om oppfølging av disse uttalelsene.

4.11 Aktivitet og redegjørelsesplikten

UDI jobber aktivt for å skape mer likestilling og hindre diskriminering på arbeidsplassen. Vi har en egen arbeidsgruppe med representanter fra de tillitsvalgte og arbeidsgiver som jobber målrettet og systematisk med dette arbeidet. Likestillingsredegjørelsen for 2023 presenteres på UDIs nettsider.

Kjønnsbalansen i UDI i 2023 var 70 prosent kvinner og 30 prosent menn. I overkant av to prosent av arbeidsstokken jobber deltid. UDIs deltidsansatte jobber deltid etter eget ønske.

Vi så nærmere på lønnsforskjellen mellom kvinner og menn. På gruppenivå ser vi gjennomgående at kvinner tjener dårligere enn menn i UDI. For mange ser dette ut til å starte allerede ved ansettelse. Forskjellene er størst blant seniorrådgiverne. Det er litt ulikt hvordan utviklingen har vært mellom kvinner og menn, avhengig av hvor i organisasjonen de jobber. Forskjellene er større i støttetjenestene enn brukertjenestene. Lønnsforskjellen mellom kvinner og menn ble redusert med 1,8 prosent fra 2022 til 2023, men vi ser at vi fortsatt må ha fokus for lønnsforskjeller som ikke kan forklares med annet enn kjønn.

Høsten 2023 gjennomførte UDI en medarbeiderundersøkelse hvor vi blant annet undersøkte om ansatte hadde blitt eller hadde observert seksuell trakassering de siste 12 månedene. Svarene på dette var totalt sett betryggende, men samtidig er én sak én for mye. Det er derfor viktig å sørge for god informasjon om rutinene for varsling om uønskede forhold, herunder seksuell trakassering, samt sørge for at de som har blitt utsatt for det blir ivaretatt.

I medarbeiderundersøkelsen ble det også spurt om medarbeiderne i løpet av de siste 12 månedene hadde lagt merke til en enn annen form for diskriminering på arbeidsplassen. 11,7 prosent svarte ja på dette spørsmålet. Dette mener vi er for høyt. Vi vet ikke i hvilken grad observert diskriminering handler om forhold internt i organisasjonen, eller om det handler om interaksjon med aktører utenfor organisasjonen. Det er satt ned en arbeidsgruppe som skal jobbe med tiltak mot mobbing og trakassering på arbeidsplassen i 2024.

Vi rekrutterte to som har oppgitt at de er i kategorien nedsatt funksjonsevne og 21 med innvandrerbakgrunn.

I 2023 begynte vi arbeidet med å kartlegge diskriminering, likestilling og mangfold i tjenestene våre. I første omgang har arbeidet vært en intern bevisstgjøring og refleksjon over hvordan vi utøver vårt myndighetsansvar. Våren 2024 vil vi publisere en oversikt på udi.no om arbeidet. For å gi brukerne bedre innsikt i hva de kan forvente av tjenestene våre, oppdaterte vi UDIs serviceerklæring. Det kommende året vil vi involvere UDIs mange brukernettsverk i arbeidet med aktivitets- og redegjørelsesplikten.

4.12 O7 Oppfølging av tillitsreformen

For å jobbe tillitsbasert og innføre tillitsreformen, har vi gjennomført en rekke tiltak de siste årene. Med overgang til ny organisasjonsmodell i 2022 har vi blant annet innført smidig

arbeidsmetodikk, inkludert fokus på ledelse i en smidig organisasjon. Hele organisasjonen trener på å jobbe, lede og styre på nye måter gjennom gradvis implementering i et kompetanseløp med ulike aktiviteter.

Organisasjonsmodellen har en større andel autonome team, eller team som utvikler seg mot å være autonome. Teamene får tydelige styringssignaler fra ledelsen og skal selv operasjonalisere målene.

Vi innførte en styringsmodell der målhierarkiet og målstyringen reflekterer og legger til rette for å jobbe på denne måten, med beslutninger på lavest mulig nivå og stor frihet til teamene for å finne ut hvordan de skal løse de utfordringene de møter. Styringsmodellen skal støtte nye måter å lede på, smidig arbeidsmetodikk, og hjelpe oss å sette gode og tydelige rammer som gir medarbeiderne nok handlingsrom og autonomi til selv å finne de beste løsningene.

Vi er også i gang med å etablere en ny intern styringsdialog for å tydeliggjøre hvem som følger opp hva med hvem, når. For UDI innebærer dette en endring fordi vi i større grad styrer på våre strategiske mål i hele organisasjonen og skaper en tydeligere rød tråd i prioriteringer fra toppledelsen og ned til teamene.

Vi jobbet med å finne gode måter å samhandle både med vernetjenesten og de hovedtillitsvalgte på. I tillegg til formelle fora som Arbeidsmiljøutvalg og Samhandlingsutvalg har UDI gått opp verneområder på nytt og jobber med å etablere faste samhandlingsmøter mellom alle ledere med personalansvar og vernetjenesten. Ved aktivt å involvere de tillitsvalgte i virksomhetens utviklingsprosesser bidrar dette til tillitsarbeid i praksis. Tidlig involvering av hovedtillitsvalgte og vernetjenesten er avgjørende for å sikre et godt arbeidsmiljø for ansatte, og utvikling av gode brukertjenester.

4.13 Fellesføringer

4.13.1 R 13 Antall lærlinger

UDI ansatte to lærlinger i faget IT-drift. De er knyttet til OK Stat. Vi vil øke med fire lærlinger høsten 2024. Én til lærling i IT-drift, to innen IT-utvikling og én innen service og administrasjon.

Seks studenter var i praksis i UDI i 2023. To var fra Universitet i Oslo og fire fra Universitetet i Tromsø. Studentene fra Tromsø hadde et praksisopphold på fire uker. De ble tildelt en veileder og jobbet som et eget team i praksisperioden. De fikk en innføring i smidig arbeidsmetodikk og fikk presentert problemstillinger fra ulike fagområder i UDI. De jobbet blant annet med problemstillinger innenfor personvern, internasjonal rettspraksis og forvaltningsrett. Underveis fikk de støtte fra veileder og relevante fagpersoner. Som en avslutning på praksisarbeidet holdt studentene en presentasjon der de redegjorde for hva de hadde jobbet med, hvilke erfaringer de hadde gjort seg og hvordan det var å ha praksisopphold hos UDI.

Studentene fra Oslo hadde et praksisopphold på seks uker. De jobbet i teamet som har leveranseansvar for studie- og faglærtsaker. De fikk en grundig opplæring i utlendingsloven med forskrift, særlig på det aktuelle saksområdet.

4.13.2 R 14 Konsulentbruk

Vi er bevisste på hva vi bruker konsulenter til og vi gjør det hvis

- kompetanseområdet ligger utenfor UDIs kjernevirksomhet. Eksempler er utviklingstjenester på IT, informasjonsfilmer, gjennomføring av eksterne vurderinger av UDIs virksomhet etc.
- vi må øke kapasiteten raskt eller det er kortere perioder med høy belastning

UDI bruker konsulenter til utvikling av programvare og IKT-løsninger, og dette utgjorde omtrent 81 prosent av UDIs totale konsulentbruk i 2023. Prisøkningen på IT-konsulenter var høy, med en økning på 8 prosent.

Vi brukte ikke tjenester fra kommunikasjonsbransjen i 2023, men omtrent 400 000 kroner på produksjon av en informasjonsfilm til ukrainere for å forklare ankomstfasen ved Nasjonalt ankomstsenter. Vi har ikke nok kompetanse og kapasitet til filmproduksjon internt.

4.13.3 R15 Mulighetene for desentralisert arbeid

Mulighetene for desentralisert arbeid i UDI er knyttet til ansettelse ved ett av UDIs fem regionskontorer. Vi hadde til sammen 76 ansatte på regionskontorene, og økte antallet med til sammen åtte personer i 2023. Vi er i prosess eller ferdig med å forhandle nye leieavtaler for regionskontorene. Vi har ved alle kontorene planlagt for en mulig økning av bemanningen. Normalt vil det være fordi oppgavemengden tilsier det.

Det er lite rom for desentralisert arbeid utover dette. UDI tilbyr ikke hjemmekontor som en permanent ordning. I henhold til UDIs retningslinje for bruk av hjemmekontor kan ansatte jobbe hjemmefra eller fra andre steder, men en større andel av tiden skal være på kontoret. Det er av hensyn til oppgaveløsningen og viktigheten av et godt arbeidsmiljø og arbeidskultur vi ikke ønsker bruk av hjemmekontor i større omfang eller som en fast ordning. Av samme grunner har vi heller ikke åpnet for at ansatte som tilhører et tjenestoområde med kontorsted i Oslo kan ha fast arbeidssted på et av regionskontorene.

5 Fremtidsutsikter

Verden og samfunnet rundt oss er i kontinuerlig endring. I 2023 jobbet vi derfor med å øke bevisstheten i virksomheten på hva som skjer rundt oss og hvordan det kan påvirke oss fremover. Vi utarbeidet en omverdensanalyse hvor hovedbudskapet er at vi står overfor komplekse utfordringer, inkludert forhøyet konfliktnivå i verden, endringer i innvandringsmønstre, behov for omstilling og tilpasning til teknologiske endringer.

Utlendingsforvaltningens systemer er utdaterte, og uten en modernisering av systemløsningene vil utlendingsforvaltningen ikke være i stand til å møte fremtidens utfordringer. Systemene har stor betydning for fungerende kontroll på grensen, for å ivareta Norges internasjonale forpliktelser og for å tilrettelegge for ønsket innvandring og kompetanse. Behovet for kontroll av utlendingers identitet og oppholdsstatus er av stor og økende samfunnsmessig betydning. Systemløsningene i utlendingsforvaltningen er en vesentlig forutsetning for å kunne gjennomføre saksbehandlingen som sikrer at innvandring foregår i samsvar med utlendings og statsborgerloven, og med våre forpliktelser i det internasjonale samarbeidet.

Systemene er allerede på bristepunktet og utgjør en risiko både for tjenestetilgjengelighet, understøttelse av saksbehandlingen, registerkvalitet, informasjonssikkerhet og personvern. Dagens utdaterte løsninger har også betydelige begrensinger når det gjelder å ta ut potensialet for å effektivisere saksbehandlingen. Det tar lang tid å erstatte dagens systemer, og derfor haster det med å komme i gang med nye løsninger.

Med en mer ustabil verden mener EUs asylbyrå at vi kan forvente flere asylsøkere til Europa i 2024. UDI opererer med et mulighetsrom på mellom 2 000 og 10 000 asylsøkere, og et planleggingstall på 5 000. Dette stiller store krav til en samlet utlendingsforvaltning. I et lengre perspektiv ser vi imidlertid at vi også må forberede oss på endrede migrasjonsmønstre knyttet til arbeid og klima. Spesielt gjelder dette opp mot den demografiske utviklingen i Norge og behovet for arbeidskraft og endret kompetanse fremover.

Samtidig skal vi møte utfordringene nevnt ovenfor og finne innovative løsninger i en situasjon med strammere budsjetter. Fordi kapasiteten vil være lavere i 2024, er det grunn til å forvente at restansene vil øke igjen, noe som betyr at balansen mellom drift og utvikling vil bli enda viktigere. Vi må fortsette arbeidet med å forenkle og effektivisere hele kjeden i utlendingsforvaltningen, og skape bedre tjenester på tvers av etatene.

Den videre utviklingen av krigen i Ukraina og hva som eventuelt vil skje når ordningen med kollektiv beskyttelse opphører vil med stor sannsynlighet påvirke UDI. Det er stor usikkerhet knyttet til både utviklingen i Ukraina og antall fordervene som vil komme til Norge fremover. Det er imidlertid grunn til å anta at ankomstene av ukrainere vil fortsette å ligge på et relativt høyt nivå. Det er mulig at regjeringens ulike innstramningstiltak vil redusere ankomstene, men det er for tidlig å si noe sikkert om effektene. Vi legger stor vekt på å håndtere alle sider ved ankomstene fra Ukraina på en effektiv og god måte, i nært samarbeid med andre berørte etater.

6 Årsregnskap

6.1 Ledelseskommentar til årsregnskapet 2023

6.1.1 Formål

UDI ble opprettet i 1988 og er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (JD). UDI skal iverksette regjeringens flyktning- og innvandringspolitikk på henholdsvis JDs og Arbeids- og inkluderingsdepartementets ansvarsområder. UDI har ansvaret for å behandle søknader etter utlendingsloven og statsborgerloven. Videre skal vi utøve direktorats- og støttefunksjoner på utlendingsfeltet, og delta i internasjonale fora om migrasjon. UDI skal gi JD og samarbeidende departementer faglig baserte bidrag til regelverks- og budsjettprosesser. Vi har ansvaret for etablering, drift og nedleggelse av mottak, botilbud for asylsøkere, samt omsorg og botilbud for enslige, mindreårige asylsøkere i aldersgruppen 15-18 år. Vi skal også informere personer som har en søknad om asyl til behandling, om mulighetene for assistert retur, og motivere til og behandle søknader om assistert retur for personer uten lovlig opphold. UDI skal også bidra til at politiet kan iverksette tvangsretur.

UDI er ansvarlig for drift, forvaltning og videreutvikling av utlendingsforvaltningens felles IKT-systemer, herunder datautveksling med andre offentlige instanser som Skattedirektoratet, NAV, Lånekassen og Arbeidstilsynet. UDI skal følge opp tilpassing til nye og endrede krav til IKT-løsninger knyttet til forpliktelsene til EU- og/eller Schengensystemer.

6.1.2 Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og Hovedinstruks til Utlendingsdirektoratet fra JD. Direktoratet er et ordinært forvaltningsorgan med bruttobudsjettering, som fører regnskap etter kontantprinsippet, slik det kommer frem av prinsippnoten til årsregnskapet. Direktøren i UDI mener regnskapet gir et dekkende bilde av UDIs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter og regnskapsførte inntekter, eiendeler og gjeld. Detaljert rapportering på alle poster presenteres i regnskapsrapporten, se vedlegg 1.

6.1.3 Vurdering av vesentlige forhold

6.1.3.1 Disponible midler

I 2023 disponerte UDI samlet tildelinger på sitt kapittel 0490 på 6 229,679 mill. kroner (note A i årsregnskapet). UDI disponerer bevilgninger på 14 kapittelposter. UDI mottok en belastningsfullmakt fra Justis- og beredskapsdepartementet, en fra Utlendingsnemnda og en fra Barne-, ungdoms- og familiedepartementet. I tillegg fikk UDI en belastningsfullmakt fra Digitaliseringsdirektoratet i forbindelse med Medfinansieringsordningen for digitale prosjekter, og en belastningsfullmakt på kap./post 440.48 EUs grense- og visumfinansiering. Totale disponible midler for UDI var 6 241,958 mill. kroner i 2023 (bevilgningsrapporten).

6.1.3.2 Samlet utgift og avvik i forhold til bevilgningene

UDI hadde samlede utgifter på utgiftspostene på 6 046,298 mill. kroner. I tillegg belastet vi andre sine kapittelposter med til sammen 11,277 mill. kroner. Totalt hadde UDI dermed utgifter på 6 057,575 mill. kroner i 2023 (bevilgningsrapporten). UDI tildelte Politiets utlendingsenhet en belastningsfullmakt på 0,450 mill. kroner og en på 0,500 mill. kroner. Av disse er det totalt benyttet 0,570 mill. kroner.

UDI gikk ut av 2023 med en mindreutgift på 183,381 mill. kroner hvor en stor del er på overførbare poster. Post 01 driftsutgifter har en mindreutgift på 5,269 mill. kroner, post 23 spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling har en mindreutgift på 3,004, post 45 større utstyrsanskaffelser og vedlikehold har en mindreutgift på 8,094 mill. kroner, post 46 investeringer i Schengen IKT-systemer har en mindreutgift på 80,385 mill. kroner, post 72 assistert retur og reintegrering i hjemlandet har en mindreutgift på 6,996 mill. kroner, post 75 utgifter for flyktninger til og fra utlandet har en mindreutgift på 28,969 mill. kroner og post 76 internasjonalt migrasjonsarbeid en mindreutgift på 2,4 mill. kroner. Til sammen utgjør disse postene 135,697 mill. kroner av den totale mindreutgiften. UDI søker om å få overført 129,881 mill. kroner av årets ubrukte bevilgning til 2024.

Regnskapet viser en mindreutgift på 5,269 mill. kroner på UDI sin driftspost (post 01) før posten er korrigert for merinntekter på 0,160 mill. kroner. Som følge av en beredskaps-situasjon i andre halvår knyttet til en stor økning i ankomstene fra Ukraina var det utfordrende å håndtere oppgavene innenfor gjeldende bevilgning. Men en tilleggsbevilgning i nysalderingen på 20 mill. kroner bidro til at UDI håndterte det på en god måte sammen med øvrige samarbeidspartnere i forvaltningen. Enkelte utgifter og aktiviteter fra 2023 er forskjøvet til 2024, og som er grunnen til at vi søker om å få overført den ubrukte bevilgningen.

Det ble utbetalt 582,542 mill. kroner i stønader til beboere i asylmottak i 2023 (post 70), noe som var 41,709 mill. kroner mindre enn tildelt bevilgning på 624,251 mill. kroner. I hovedsak knytter dette seg til at en større andel beboere bodde i mottak med fri kost enn det bevilgningen tok høyde for. I grunnlaget for bevilgningen ble det forutsatt at i gjennomsnitt 70 prosent av belegget ville være i mottak med selvhushold, mens 30 prosent av belegget ville være i mottak med fri kost. Faktisk fordeling på årsbasis var 62 prosent selvhushold og 38 prosent fri kost. Basisytelsene til beboere i mottak med fri kost er anslagsvis halvparten av basisytelsene til beboere i mottak med selvhushold. Kommunene mottok til sammen 436,485 mill. kroner i vertskommunetilskudd i 2023 (post 60), som er 15,466 mill. kroner under tildelt bevilgning på 451,951 mill. kroner. Årsaken til mindreutgiften var i hovedsak at det ble brukt færre antall AMOT-plasser og barnehageplasser enn forutsatt i bevilgningen, i tillegg til at vi mottok færre søknader om omsorgsplassering enn forutsatt i grunnlaget for bevilgningen.

I 2023 hadde UDI en bevilgning på 97,446 mill. kroner til større utstyrsanskaffelser og vedlikehold (post 45), og midlene skal dekke Moderniseringsprogrammet og programmets prosjekter. Moderniseringsprogrammet har som formål å levere nye løsninger på asyl- og mottaksområdet, samt gradvis modernisering av utlendingsforvaltningens databaser og systemer. Det ble regnskapsført utgifter for 89,352 mill. kroner i 2023. Mindreutgiften knyttet til Moderniseringsprogrammet utgjør 8,094 mill. kroner og skyldes at UDI mottok en belastningsfullmakt fra UNE mot slutten av året på 5 mill. kroner, i tillegg til forsinkelser i enkelte prosjekter. Vi opprettet en ny post for midler til investeringer i Schengen IKT-systemer (post 46). Det totale budsjettet på posten i 2023 var på 138,657 mill. kroner. Det ble regnskapsført utgifter for 58,272 mill. kroner, som gir en mindreutgift på totalt 80,385 mill. kroner. Mindreutgiften skyldes i sin helhet at flere prosjekter under EUs program for Smart Borders det siste året ble vedtatt utsatt minst ett år.

Kvoten for overføringsflyktninger var på 2 024 plasser i 2023. Det ble tatt ut totalt 1 651 overføringsflyktninger i 2023. I tillegg ble 127 relokaliserte asylsøkere avregnet på kvoten for overføringsflyktninger. 246 kvoteplasser var ubrukte og overført til 2024. Av en bevilgning på 57,282 mill. kroner i 2023 var det en mindreutgift på 28,969 mill. kroner for reiseutgifter til og fra utlandet (post 75). 17,152 mill. kroner av mindreutgiften er knyttet til forsinkelser i utbetaling til Den internasjonale organisasjonen for migrasjon (IOM) og vil bli utbetalt i 2024.

På returområdet brukte vi 12,532 mill. kroner mindre enn det vi fikk tildelt (post 72). Totalbevilgningen på posten var på 29,336 mill. kroner. Vi brukte 8,525 mill. kroner til tilbakevendingsordningen. 461 personer tilbakevendte i 2023. Det var en stor økning fra tidligere år, og gjaldt ukrainere som reiste tilbake til Ukraina. Totalt var det en mindreutgift på

posten på 6,996 mill. kroner. Mindreutgiften skyldes at vi ikke mottok alle forventede fakturaer i 2023, i tillegg til at det i flere returprogram ble benyttet mindre enn forutsatt. UDI forvaltet 6 mill. kroner på post 76 til tiltak som styrker samarbeid om retur, og styrker kapasiteten til migrasjonsforvaltningen i aktuelle samarbeidsland. UDI inngikk en avtale med International Centre for Migration Policy Development (ICMPD) om et prosjekt som utgjør hele bevilgningen på post 76 i 2023. Midlene blir utbetalt i to omganger, og i 2023 ble det utbetalt 3,6 mill. kroner. Resterende vil bli utbetalt i 2024.

Oslo, 28. februar 2024

Frode Forfang
direktør

6.2 Årsregnskap

6.2.1 Revisjon

Riksrevisjonen er ekstern revisor og skal bekrefte årsregnskapet til UDI.

6.2.2 Prinsipper

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene i punkt 3.4.2 i Reglementet for økonomistyring i staten med de grunnleggende prinsipper for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret (ettårsprinsippet).
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret (fullstendighetsprinsippet).
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført opp i regnskapet med brutto beløp (bruttoprinsippet).

6.2.3 Bevilgningsrapportering

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall UDI har rapportert til statsregnskapet. Det er satt opp etter kapitlene og postene i bevilgningsregnskapet UDI har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser UDI står oppført med i statens kapitalregnskap.

6.2.4 Artskontorrapportering

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter.

6.3.1 Noter

Tabell 12 Oppstilling av bevilgningsrapportering

Utgifts-kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling ¹⁴	Regnskap 2023	Merutgift (-) og mindretgift
0490	Utlendingsdirektoratet	01	Utlendingsdirektoratet - Driftsutgifter	1 342 612 000	1 337 342 917	5 269 083
0490	Utlendingsdirektoratet	21	Utlendingsdirektoratet - Spesielle driftsutgifter, asylmottak	3 310 745 000	3 323 924 704	-13 179 704
0490	Utlendingsdirektoratet	22	Utlendingsdirektoratet - Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	22 700 000	18 422 644	4 277 356
0490	Utlendingsdirektoratet	23	Utlendingsdirektoratet - Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling	7 965 000	4 381 941	3 583 059
0490	Utlendingsdirektoratet	45	Utlendingsdirektoratet - Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	97 446 000	89 351 759	8 094 241
0490	Utlendingsdirektoratet	46	Investering i Schengen IKT-systemer	138 657 000	58 271 621	80 385 379
0490	Utlendingsdirektoratet	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	451 951 000	436 485 220	15 465 780
0490	Utlendingsdirektoratet	70	Stønader til beboere i asylmottak	624 251 000	582 542 221	41 708 779
0490	Utlendingsdirektoratet	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i mottak, og veiledning for au-pairer	13 104 000	12 720 860	383 140
0490	Utlendingsdirektoratet	72	Assistert retur og reintegrering i hjemlandet	31 905 000	24 908 899	6 996 101

¹⁴ Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for nærmere forklaring.

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling ¹⁴	Regnskap 2023	Merutgift (-) og mindreutgift
0490	Utlendings- direktoratet	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge	18 275 000	18 300 000	-25 000
0490	Utlendings- direktoratet	74	Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv.,	106 786 000	107 731 973	-945 973
0490	Utlendings- direktoratet	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	57 282 000	28 313 131	28 968 869
0490	Utlendings- direktoratet	76	Internasjonalt migrasjonsarbeid	6 000 000	3 600 000	2 400 000
0400	Justis- og beredskaps- departementet	23	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskapsutvikling	500 000	500 000	
0440	Politiet	48	Tildeling fra EUs grense- og visumfinansierings- ordninger	4 500 000	4 500 000	
0491	Utlendings- nemnda	01	Utlendingsnemnda (UNE) - Driftsutgifter	5 000 000	5 000 000	
0540	Digitaliserings- direktoratet	25	Medfinansierings- ordning for digitaliserings- prosjekter	1 115 800	366 359	
0858	Barne-, ungdoms- og familie- departementet	01	Kompetanseteamet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse	884 237	818 848	
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	279 000	91 590	
Sum utgifts- ført				6 241 958 037	6 057 574 689	

Inntekts- kapittel	Kapittel- navn	Post	Posttekst	Samlet tildeling	Regnskap 2023	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3490	Utlendings- direktoratet	05	Refusjonsinntekter	3 271 000	3 430 741	159 741
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter	0	41 771 318	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Folketrygdens inntekter	0	123 134 103	
Sum inntektsført				3 271 000	168 336 161	
Netto rapportert til bevilgnings- regnskapet					5 889 238 528	

Kapitalkontoer	Kapitalkontonavn	2023
	Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	5 889 238 528
60085501	Norges Bank KK /innbetalinger	125 025 930
60085502	Norges Bank KK/utbetalinger	-5 994 158 393
705010	Endring i mellomværende med statskassen	-20 106 065
Sum rapportert		0

Tabell 13 Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
490.01	65 345 000	1 277 267 000	1 342 612 000
490.21		3 310 745 000	3 310 745 000
490.22		22 700 000	22 700 000
490.23	1 152 000	6 813 000	7 965 000
490.45	55 864 000	41 582 000	97 446 000
490.46	65 412 000	73 245 000	138 657 000
490.60		451 951 000	451 951 000
490.70		624 251 000	624 251 000
490.71		13 104 000	13 104 000
490.72		31 905 000	31 905 000
490.73		18 275 000	18 275 000
490.74	36 191 000	70 595 000	106 786 000
490.75	28 934 000	28 348 000	57 282 000
490.76		6 000 000	6 000 000
Sum	252 898 000	5 976 781 000	6 229 679 000

Tabell 14 Note B Forklaringer til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindre-inntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp ¹⁵	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
490.01		5 269 083		5 269 083	159 741	5 428 824	63 863 350	5 428 824
490.21		-13 179 704		-13 179 704		-13 179 704	165 537 250	0
490.22		4 277 356		4 277 356		4 277 356	1 135 000	1 135 000
490.23	"kan overføres"	3 583 059	-579 125	3 003 934		3 003 934	13 313 000	3 003 934
490.45	"kan overføres"	8 094 241		8 094 241		8 094 241	161 403 000	8 094 241
490.46	"kan overføres"	80 385 379		80 385 379		80 385 379	138 657 000	80 385 379
490.60		15 465 780		15 465 780		15 465 780		
490.70		41 708 779		41 708 779		41 708 779		
490.71		383 140		383 140		383 140		
490.72	"kan overføres"	6 996 101		6 996 101		6 996 101	60 670 000	6 996 101
490.73		-25 000		-25 000		-25 000		
490.74	"kan overføres"	-945 973		-945 973		-945 973	116 890 000	0
490.75	"kan overføres"	28 968 869		28 968 869		28 968 869	74 663 000	28 968 869
490.76	"kan overføres"	2 400 000		2 400 000		2 400 000	6 000 000	2 400 000

Følgende kolonner er fjernet fra tabellen pga. ingen innhold: Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning og innsparinger.

¹⁵ Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter for utgiftskapitler.

- Bufdir stilte i en egen fullmakt 0,884 mill. kroner til disposisjon på kapittel 858 post 01 til dekking av lønnsutgifter til kompetanseteamet mot tvangsekteskap. Regnskapet viser at 0,818 mill. kroner ble brukt i 2023.
- Justis- og beredskapsdepartementet stilte i supplerende tildelingsbrev nr. 1 for UDI 2023 på kapittel 0400 post 23 0,5 mill. kroner til disposisjon til å gjennomføre et forsknings- og utviklingsprosjekt om fremtidige migrasjonsmønstre i Europa knyttet til fordrevne fra Ukraina. I 2023 ble 0,5 mill. kroner brukt til dette prosjektet.
- Justis- og beredskapsdepartementet stilte i tildelingsbrevet for UDI 2023 på kapittel 0440 post 48 4,5 mill. kroner fra politiets tildeling fra EUs grense- og visumfinansieringsordninger til disposisjon. I 2023 ble 4,5 mill. kroner av disse midlene benyttet.
- UNE stilte i en egen fullmakt t 5 mill. kroner til disposisjon på kapittel 491 post 01 til medfinansiering av forprosjekt basismodernisering. Regnskapet viser at 5 mill. kroner ble brukt i 2023.
- DIGDIR stilte 1,115 mill. kroner til disposisjon for UDI på kapittel 540 post 25 til medfinansiering av prosjektet Min Side gjennom Medfinansieringsordningen for digitale prosjekter. Det er spesifisert at dette beløpet er eksklusive mva. Mva skal føres på kapittel 1633 post 01 (Nettoordning statlig merverdiavgift). Regnskapet viser at 0,366 kroner ble brukt i 2023 på kap./post 540/25 og 91 590 kroner mva ble ført på kap./post 1633/01.

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre på utgiftskapitler)

- UDI avga en belastningsfullmakt på kap. 490 post 23 til Politiets utlendingsenhet på 0,450 mill. kroner som delfinansiering av planlagt opplæring for Kurdish Regional Government (KRG) i Erbil. Det er ført 0,362 mill. kroner på denne i 2023.
- UDI avga en belastningsfullmakt på kap. 490 post 23 til Politiets utlendingsenhet på 0,5 mill. kroner til finansiering av et digitalt opplæringsprogram i ID-arbeidet Tanzania. Det er ført 0,216 kroner på denne i 2023.

Stikkordet «kan overføres»

Stikkordet «kan overføres» på postene 23, 45, 46, 72, 74, 75 og 76. Maksimalt overførbart på postene er årets og fjorårets tildeling.

Stikkordet «kan benyttes under»

Ikke aktuell.

Stikkordet «overslagsbevilgning»

Ikke aktuell.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Ikke benyttet.

Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr

Ikke benyttet.

Fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel

Ikke benyttet.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Ikke benyttet.

Innsparing i regnskapsåret som følge av bruk av fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Ikke benyttet

Romertallsvedtak Innst. 16 S (2022-2023)

Romertallsvedtak II Merinntektsfullmakter: Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger på kapittel 490 post 01 mot tilsvarende merinntekter på kapittel 3490 post 05, romertallsvedtak III. UDI fikk inndrevet 159 741 kroner mer i inntekter enn forutsatt.

- **Romertallsvedtak III Tilsagnsfullmakt:** Fullmakten åpner for å forplikte samlet opptil 50 mill. kroner på post 76. Av dette er 6 mill. av fullmakten delegert til UDI. Post 76 er overførbart og UDI har ikke forpliktet seg i 2024 utover beløpet som søkes overført fra 2023 til 2024 på 2,4 mill. kroner, som vil bli utbetalt i 2024. Dette er samlet innenfor fullmakten på 6 mill. kroner for 2023 og 2024.

- **Romertallsvedtak IV på post 21, post 60 og post 70.** Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse og kapittel 7.2 i tildelingsbrevet. Del 1 er som alltid benyttet: Avtaler om innkvartering med varighet utover 2023. Del 2 er også benyttet da UDI fra 1. januar og frem til vi mottok ytterligere bevilgning på post 21 i RNB gikk 251,4 mill. kroner utover den gjeldende bevilgningen for å sikre innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse. Vi holdt oss dermed innenfor fullmaktens rammer.

Innst. 6 S (2022-2023)

- Romertallsvedtak VII: Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter: UDI tildeles fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret over post 46 for å implementere IKT-systemer Norge har forpliktet seg til gjennom Schengenavtalen. Samlede forpliktelser og utbetalinger kan ikke overskride styringsramme på 226 mill. kroner for kap. 490 for 2022 - 2024. Fullmakten ble ikke benyttet i 2022 da fremtidige forpliktelser ble dekket av ubenyttet bevilgning på post 45 fra 2022 som ble overført til 2023. Forpliktelsene i 2023 og 2024 overstiger ikke 226 mill. kroner.

Mulig overførbart beløp

Se egen kolonne i rapporten.

Tabell 15 Oppstilling av artskontorrapportering 31.12.2023

Artskontorrapportering	Note	2023	2022
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	2 595 880	2 077 056
Salgs- og leieinnbetalinger	1	834 861	553 276
Andre innbetalinger	1	0	0
Sum driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		3 430 741	2 630 332
Utbetalinger til lønn	2	986 025 027	840 375 744
Andre utbetalinger til drift	3	3 852 282 585	4 152 227 016
Sum driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		4 838 307 612	4 992 602 759
Netto rapporterte driftsutgifter		4 834 876 871	4 989 972 428
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
Sum investerings- og finansinntekter		0	0
Utbetaling til investeringer	5	4 508 392	12 824 719
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	64 790	51 390
Sum investerings- og finansutgifter		4 573 182	12 876 110
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		4 573 182	12 876 110
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	39 908 835	4 185 647
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		39 908 835	4 185 647
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	1 214 602 305	851 913 492
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		1 214 602 305	851 913 492

Artskontorrapportering	Note	2023	2022
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		1 862 482	1 316 571
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		123 134 103	103 173 391
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		91 590	0
Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		-124 904 996	-104 489 962
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		5 889 238 528	5 746 086 420

Oversikt over mellomværende med statskassen	Note	2023	2022
Fordringer på ansatte		270 126	207 383
Kontanter		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-39 893 057	-34 181 507
Skyldige offentlige avgifter		-275 574	-400 139
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse		-31 164 503	-16 587 681
Mottatte forskuddsbetalinger		0	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m)		-5 000	0
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger		0	0
Sum mellomværende med statskassen	8	-71 068 009	-50 961 944

Tabell 16 Note 1 Innbetalinger fra drift

Innbetalinger fra drift	31.12.2023	31.12.2022
Innbetalinger fra gebyrer	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
Tilskudd fra EU	2 595 880	2 077 056
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	2 595 880	2 077 056
Salgs- og leieinnbetalinger		
Salgsinntekt brukt utstyr (Post 01)	0	0
Refusjon Lønn	133 564	234 000
Refusjon - Diverse	701 297	319 276
Sum salgs- og leieinnbetalinger	834 861	553 276
Andre innbetalinger		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	3 430 741	2 630 332

Tabell 17 Note 2 Utbetalinger til lønn

Utbetalinger til lønn	31.12.2023	31.12.2022
Lønn	812 404 557	707 321 285
Arbeidsgiveravgift	123 134 103	103 173 391
Pensjonsutgifter ¹⁶	73 859 480	48 736 936
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-50 022 493	-35 638 245
Andre ytelser	26 649 379	16 782 378
Sum utbetalinger til lønn	986 025 027	840 375 744
Antall utførte årsverk:	1 033	961

¹⁶ Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2023 9,1 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremien/pensjonsgrunnlaget i 2023 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2022 utgjorde premiesatsen 6,9 prosent.

Tabell 18 Note 3 Andre utbetalinger til drift

Andre utbetalinger til drift	31.12.2023	31.12.2022
Husleie	109 506 059	98 714 456
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	176 210	256 766
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	62 397 419	63 843 691
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	47 614	77 138
Mindre utstyrsanskaffelser	2 125 787	4 690 626
Leie av maskiner, inventar og lignende	148 552 989	131 317 709
Kjøp av konsulenttjenester	229 386 004	163 362 543
Kjøp av andre fremmede tjenester	3 239 305 872	3 637 414 073
Reiser og diett	15 479 408	12 484 203
Øvrige driftsutgifter	45 305 224	40 065 812
Sum andre utbetalinger til drift	3 852 282 585	4 152 227 016

Tabell 19 Note 4 Finansinntekter og utgifter

Innbetaling av finansinntekter	31.12.2023	31.12.2022
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0

Utbetaling av finansutgifter	31.12.2023	31.12.2022
Renteutgifter	64 790	51 390
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	64 790	51 390

Tabell 20 Note 5 Utbetalinger til investeringer og kjøp av aksjer

Utbetaling til investeringer	31.12.2023	31.12.2022
Immaterielle eiendeler og lignende	0	5 704
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	8 431
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4 508 392	12 810 584
Sum utbetaling til investeringer	4 508 392	12 824 719

Utbetaling til kjøp av aksjer	31.12.2023	31.12.2022
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Tabell 21 Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	31.12.2023	31.12.2022
Tilfeldige og andre inntekter (Statskonto 530929)	39 908 835	4 185 647
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	39 908 835	4 185 647

Tabell 22 Note 7 Tilskuddsforvaltning

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	31.12.2023	31.12.2022
Tilskudd til kommuner - Grunnsats	436 485 220	606 040 605
Tilskudd til andre	2 642 435	16 883 133
Tilskudd til husholdninger - Basisbeløp	582 542 221	179 882 352
Tilskudd til ideelle organisasjoner	37 629 759	24 822 447
Tilskudd til gjenbosetting (utlandet)	43 970 696	14 575 000
Internasjonalt migrasjonsarbeid	107 731 973	0
Internasjonale kontingenter (EASO, Schengen)	3 600 000	9 709 954
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	1 214 602 305	851 913 492

Tabell 23 Note 8 Sammenheng med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen	31.12.2023 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2023 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum finansielle anleggsmidler	0	0	0
Kundefordringer	342 785	0	342 785
Andre fordringer	2 783 555	270 126	2 513 429
Bankinnskudd, kontanter og lignende ¹⁷	0	0	0
Sum omløpsmidler	3 126 340	270 126	2 856 214
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum langsiktig gjeld	0	0	0
Leverandørgjeld	-84 639 471	0	-84 639 471
Skyldig skattetrekk	-39 893 057	-39 893 057	0
Skyldige offentlige avgifter	-277 547	-275 574	-1 973
Annen kortsiktig gjeld	-151 519 981	-31 169 503	-120 350 478
Sum kortsiktig gjeld	-276 330 056	-71 338 134	-204 991 922
Sum totalt	-273 203 717	-71 068 009	-202 135 708

¹⁷ UDI har en bankkonto i Afghanistan International Bank pålydende 136 095 USD per 29. juni 2022 (vår siste oppdatering) som ikke er tatt med i årsregnskapet. På grunn av situasjonen i Afghanistan er det usikkert om midlene fortsatt er disponible for UDI.

7 Oversikt over omtale av rapporteringskrav

Mål og styringsparametere	Henvisning til hvor vi har rapportert
M 1: Søkere får sin sak korrekt behandlet uten ugrunnet opphold	3.1
SP 1: Saksflyt i utlendingsforvaltningen	3.2 og vedlegg 1
SP 2: Antall og alder på ubehandlede saker	3.1
M2: Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold	3.5, 3.8.1, 3.8.2
Oppdrag	
O 1: Evaluering av hvordan Nasjonalt ankomstsenter og ny asylsaksprosess har fungert i en ekstraordinær ankomstsituasjon	3.9.1
O 3: Forskning og kunnskapsutvikling	Vedlegg 3
O 4: Videreføre Scenarioarbeidet Ukraina	Månedlig rapportering
O 5: Schengen IT-tilpasninger	3.3.4
O 6: IKT-modernisering – forprosjekt basismodernisering	3.3.1
O 7: Oppfølging av tillitsreformen	4.12
Rapporteringskrav	
R 1: Prioriteringer og føringer knyttet til behandling av asylsaker	3.7.6
R 2: Saksbehandlingstid for arbeidssaker (faglært og sesong)	3.1.4, 3.1.6
R 3: Saksbehandlingstid for søknader om oppholdskort til tredjelandsborgere etter EØS-reglene	3.6.1
R 4: Uttak av overføringsflyktninger	3.7.73.7.7
R 6: Nye metoder for aldersestimering	3.7.8
R 7: Tilbakekallssaker	3.5
R 8: Bosettingsforberedende arbeid	3.9.23.9.2
R 9: Formåls- og kostnadseffektivt mottakssystem	3.9.33.9.3

R 10: Arbeidet med ankomstberedskap	3.9.43.9.4
R 11: Forbedring og effektivisering av virksomheten	3.2 og vedlegg 1.
R 12: Internkontroll forvaltning av tilskuddsordninger	4.1.1
R 13: Antall lærlinger	4.13.1
R 14: Konsulentbruk	4.13.2
R 15: Mulighet for desentralisert arbeid	4.13.3

8 Figur- og tabeloversikt

Tabell 1 Antall asylsøkere og nøkkeltall mottak	10
Tabell 2 Antall behandlede saker og klager	11
Tabell 3 Antall ubehandlede saker og klager	11
Tabell 4 Nøkkeltall fra årsregnskapet	12
Tabell 5 Totaloversikt kap. 490 Utlendingsdirektoratet. Tall i tusen kroner.....	13
Tabell 6 Oversikt over behandlede og ubehandlede saker og klager.....	14
Tabell 7 Vedtak om tilbakekall i UDI i 2023 etter hjemmel og om personen i ettertid er innvilget oppholdstillatelse.....	27
Tabell 8 Saker behandlet etter utlendingsloven § 114 første ledd 2023.....	28
Tabell 9 Antall EØS-søknader til behandling i UDI per 31.12.2023 etter alder og hjemmel...29	
Tabell 10 Median saksbehandlingstid i dager fra søknaden ble registrert til første vedtak i UDI for 2022 og 2023 etter sakstype. Kun saker.	32
Tabell 11 Enslige mindreårige asylsøkere (kollektiv beskyttelse og individuelt grunnlag), de største landene 2022 og 2023.....	33
Tabell 12 Oppstilling av bevilgningsrapportering.....	58
Tabell 13 Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter	61
Tabell 14 Note B Forklaringer til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart til neste år.....	62
Tabell 15 Oppstilling av artskontorapportering 31.12.2023	65
Tabell 16 Note 1 Innbetalinger fra drift.....	67
Tabell 17 Note 2 Utbetalinger til lønn.....	67
Tabell 18 Note 3 Andre utbetalinger til drift.....	68
Tabell 19 Note 4 Finansinntekter og utgifter	68
Tabell 20 Note 5 Utbetalinger til investeringer og kjøp av aksjer.....	69
Tabell 21 Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten.....	69
Tabell 22 Note 7 Tilskuddsforvaltning.....	69
Tabell 23 Note 8 Sammenheng med statskassen.....	70
Figur 1 UDI sett i sammenheng med de andre aktørene i utlendingsforvaltningen	7
Figur 2 Organisasjonskart	8
Figur 3 Hovedtall 2023 (2022 i parentes).....	9
Figur 4 Median ventetid for behandlede faglærtsaker per måned i 2023.	17
Figur 5 Andel faglærtsaker behandlet over/under 30 dager	17
Figur 6 Median saksbehandlingstid familieinnvandring arbeid	19
Figur 7 Heldigital oppmøtefri tjeneste for forlengelse av kollektiv beskyttelse	20
Figur 8 Heldigital oppmøtefri melding om statsborgerskap for nordiske borgere.....	21

Figur 9 Gjennomsnittlig ventetid på oppmøte	23
Figur 10 Utvikling i antall statushenvendelser familieinnvandring	25
Figur 11 Vedtak om tilbakekall i UDI i 2023 etter hjemmel og utfall	26
Figur 12 Andel behandlede saker i politiet og UDI etter utlendingsloven § 114 1 der saksbehandlingstiden var over 180 dager.	29
Figur 13 Antall asylsøknader på kun individuelt grunnlag og antall vedtak utenom kollektiv beskyttelse i 2023.....	30
Figur 14 Andelen som har reist med assistert retur innen 12 måneder etter avslag i UNE....	36
Figur 15 Assisterede returer per år i flukt- eller utvisningssak fordelt på tertial og utreise etter tid fra UNE-vedtak.	37

9 Vedlegg

1. Status for tiltak iverksatt for bedre saksflyt i utlendingsforvaltningen
2. Regnskapsrapport per 31.12.2023
3. Rapportering på FoU – oppdrag O3
4. Rapport 2023-1 Virkninger av utvalgte bestemmelser i utlendingsregelverket og statsborgerregelverket m.m.
5. Rapport 2023-2 Virkninger av endringer i utlendings- og statsborgerregelverket 2021-2022